

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Fakulta právnická

Katedra evropského práva

RIGORÓZNÍ PRÁCE

**SPOJOVÁNÍ PODNIKŮ A POSTUPOVÁNÍ PŘÍPADŮ
MEZI SOUTĚŽNÍMI ORGÁNY V RÁMCI
EVROPSKÉ UNIE**

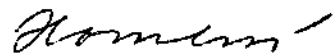
Mgr. Magda Hovorková

Konzultantka rigorózní práce: JUDr. Jindřiška Munková

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto rigorózní práci zpracovala samostatně a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svoji práci čerpala, a to způsobem ve vědecké práci obvyklým.

V Praze dne 14.4.2008

Mgr. Magda Hovorková

Obsah

1. Úvod.....	4
2. Právní úprava kontroly spojování podniků v právu ES (EU)	9
2.1 Vývoj právní úpravy.....	9
2.1.1 Vývoj do roku 1989.....	10
2.1.2 Vývoj v letech 1989 – 2004.....	12
2.1.3 Vývoj od roku 2004.....	19
2.2 Místo kontroly koncentrací v právní úpravě a vztah k ostatním ustanovením Smlouvy	21
3. Spojení podniků.....	23
3.1 Definice podniku.....	23
3.2 Relevantní trh	24
3.3 Definice spojení	26
3.4 Joint ventures.....	29
3.5 Spojení s komunitární dimenzí.....	30
4. Průběh procesu posuzování spojení.....	33
4.1 Obecně.....	33
4.2 Notifikace.....	33
4.3 Řízení před Komisí.....	37
4.4 Řízení před Soudem prvního stupně.....	39
4.5 Řízení před Evropským soudním dvorem.....	41
5. Rozdělení kompetencí mezi Komisí ES a SOČS – systém postupování případů.....	43
6. Postupování případů před oznámením spojení.....	46
6.1 Od Komise k členským státům – čl. 4(4)	46
6.1.1 Právní požadavky.....	47
6.1.2 Jiné faktory, které je třeba zohlednit.....	50
6.1.3 Postup při postupování případů.....	52
6.2 Od členských států ke Komisi – čl. 4(5).....	56

6.2.1 Právní požadavky.....	57
6.2.2 Jiné faktory, které je třeba zohlednit.....	60
6.2.3 Postup při postupování případů.....	61
7. Postupování případů po oznámení.....	66
7.1 Postupování od Komise k členským státům - čl. 9.....	67
7.1.1 Právní požadavky podle čl. 9(2)(a).....	68
7.1.2 Jiné faktory, které je třeba zohlednit.....	70
7.1.3 Právní požadavky podle čl. 9(2)(b).....	71
7.1.4 Postup při postupování případů.....	73
7.1.5 Lhůty k přijetí rozhodnutí.....	77
7.2 Postupování od členských států ke Komisi – čl. 22	79
7.2.1 Právní požadavky.....	80
7.2.2 Jiné faktory, které je třeba zohlednit.....	83
7.2.3 Postup při postupování případů.....	84
8. Oprávněné zájmy členských států.....	88
9. Vliv postoupení případu na výsledek řízení.....	92
9.1 Vymezení relevantního trhu.....	93
9.2 Použitý test.....	94
9.3 Možnost soutěžního orgánu přijmout závazky spojujících se podniků.....	96
10. Závěr.....	98
10.1 Proč nařízení o kontrole koncentrací umožňuje posuzování případů přesunout, když k jejich alokaci samo stanovuje pevná pravidla?	98
10.2 Komu je postoupení případu ku prospěchu?	99
10.3 Je takový postup v souladu s principy, na kterých je kontrola koncentrací ve Společenství založena?	100
10.4 Jsou pravidla pro postupování stejně přímočará a jednoznačná, jako jsou ta rozdělující kompetence	102
10.5 A lišil by se výsledek řízení o povolení spojení,	

pokud by případ posuzovala Komise namísto členského státu a naopak?	103
Seznam citované literatury.....	104

1. Úvod

Evropská společenství (a Evropská unie) od svého založení směřují k vytvoření společného trhu či hospodářské unie jako nejvyššího možného stupně hospodářské integrace. Vnitřní trh¹ je charakterizován především čtyřmi svobodami; volným pohybem zboží, osob (nikoliv jen pracovníků, ale také osob ekonomicky neaktivních), služeb a kapitálu. Tyto svobody jsou aplikovány ve všech oblastech, jako jsou např. veřejné zakázky, uznávání odborných kvalifikací či liberalizace služeb. Současně také dochází k odstranění kontrol na vnitřních hranicích, a to jak celních, tak také veterinárních, statistických či jiných².

Z výhod vnitřního trhu, který se chová stejně jako trh vnitrostátní, je však možné benefitovat pouze v případě, že na takovém trhu funguje účinná a nenarušená hospodářská soutěž. Ta může být narušena jednáním samotných soutěžitelů, ale i zásahy státu, např. ve formě veřejné podpory či fungováním státních monopolů, kdy jsou určitým podnikům poskytovány výhody, které by na volném trhu nebyly schopny získat. V právu Evropských společenství, ale i ve vnitrostátních právních řádech, proto nalézáme ustanovení definující škodlivá jednání soutěžitelů či států a jejich zákaz nebo omezení. Jedná se o zákaz uzavírat dohody narušující soutěž, zneužívat dominantní postavení, zákaz poskytovat veřejnou podporu neslučitelnou se společným trhem³ nebo povinnost liberalizovat přirozené monopoly⁴. Vše je doplněno o preventivní kontrolu spojování soutěžitelů, která však není výslovně zmíněna ve Smlouvě o založení ES (dále jen „SES“ nebo „Smlouva“). Účelem těchto norem

---

¹ Čl. 14 odst. 2 Smlouvy o založení Evropského společenství

² TICHÝ, L., ARNOLD, R., SVOBODA, P., ZEMÁNEK, J., KRÁL, R., Evropské právo, 3. vydání, C.H.Beck 2006, s. 396

³ Čl. 87 a násl. SES

⁴ Čl. 86 SES

je především „vytvořit a udržovat jednotný vnitřní trh, z něhož mohou těžit jak výrobci, tak spotřebitelé, dále zajišťovat kvalitu hospodářské soutěže jakožto oblasti, kde se setkávají soutěžitelé navzájem, ale také soutěžitelé se spotřebiteli, a konečně podporovat efektivnost tak, aby podniky racionalizovaly svoji výrobu a distribuci a inovovaly je“⁵.

Spojování soutěžitelů – podniků je v hospodářském životě obvyklý jev a se zdravou hospodářskou soutěží nepochybně souvisí. Fúze mohou mít na hospodářskou soutěž pozitivní i negativní vliv. Pozitivně bude jistě přijato, pokud fúzí dojde ke vzniku silnějšího hráče na trhu, který bude představovat účinnou protiváhu dříve dominantnímu soutěžiteli. Spojením kapitálu může také určitý soutěžitel posílit svoji ekonomickou sílu a bude schopen investovat do modernějších technologií, čímž dojde ke zkvalitnění produkce nebo služeb, či k poklesu ceny zboží nebo služeb. Spojením dochází ke zvýšení konkurenceschopnosti soutěžitelů na trhu. Negativně však bude na soutěž působit, pokud spojením soutěžitelé posílí své postavení natolik, že zaujmou na trhu dominantní postavení. Mohlo by tím snadno dojít k eliminaci konkurence a tedy ke zneužití takového postavení. Zákaz zneužití dominantního postavení je upraven jako zvláštní skutková podstata v čl. 82 SES.

Co se tedy koncentrací týká, tyto nejsou *a priori* právem zakázány. Soutěžním orgánům v rámci EU je však svěřen pravomoc zhodnotit, zda spojení představuje ohrožení hospodářské soutěže, a spojení zakázat, pokud dospějí k závěru, že tomu tak je. „Nejedná se tedy o kontrolu aktuálního chování na trhu (kontrolu behaviorální), ale o kontrolu strukturálních předpokladů určitého chování“⁶. Hlavním pramenem práva na komunitární úrovni je nařízení č. 139/2004, které mimo jiné stanoví, který orgán v rámci EU bude kompetentní o

---

⁵ HANLON, J.: European Community Law, Sweet&Maxwell 1998, s. 203

⁶ BEJČEK, J.: K pojmům kontroly soutěžního chování a ovládnání, Právní rozhledy 2004, č. 15, s. 557

případu rozhodnout. Tímto orgánem může být, v závislosti na významu spojení, Komise ES, nebo orgán členského státu. Není výjimkou, že jedno spojení jsou oprávněny posuzovat orgány několika členských států. V nařízení je jako kritérium zvolen obrat spojujících se soutěžitelů. Jedná se o jasný a objektivní údaj, který rozhodování o spojení jednoznačně přikáže do kompetence Komise, nebo členských států. V průběhu vývoje legislativy vidíme snahy o zpřesnění a zkvalitnění pravidel pro rozdělení kompetencí mezi Komisí ES a členské státy. Současně s počátkem kontroly koncentrací na komunitární úrovni však také můžeme sledovat průlom tohoto pravidla, který se projevuje postupováním případů mezi soutěžními orgány a který je v zatím posledním nařízení o kontrole koncentrací navíc ještě rozšířen. Zjevnou protichůdnost těchto tendencí nelze nevidět.

Proč tedy nařízení o kontrole koncentrací umožňuje posuzování případů přesunout, když k jejich alokaci samo stanovuje pevná pravidla? Komu je postoupení případu ku prospěchu? Je takový postup v souladu s principy, na kterých je kontrola koncentrací ve Společenství založena? Jsou pravidla pro postupování stejně přímočará a jednoznačná, jako jsou ta rozdělující kompetence, nebo existují interpretační problémy a nejasnosti? A konečně lišil by se výsledek řízení o povolení spojení, pokud by případ posuzovala Komise namísto členského států a naopak? Na tyto otázky se budu snažit v této práci najít odpověď.

Ke splnění tohoto úkolu bude třeba nejprve nahlédnout do historie a zjistit, jakými cestami došla kontrola koncentrací do své současné podoby. Ke správné orientaci bude třeba vymezit některé pojmy, se kterými právo ES pracuje a jejichž řádné uchopení je nezbytnou podmínkou ke správnému posuzování jednotlivých případů. K postoupení případu může dojít v různých fázích procesu

posuzování, proto se budu stručně věnovat i jednotlivým fázím řízení podle nařízení o spojování podniků. Nezbytná bude také analýza podmínek, za kterých může dojít k postoupení případu mezi orgány členských států a Komisi ES. Při posouzení vlivu takového postoupení na výsledek řízení se omezím na českou právní úpravu a její srovnání s právem komunitárním.

V úvodu bych ještě ráda vysvětlila pojem *podnik*, jak je užíván v právu komunitárním. Pojetí tohoto pojmu se totiž významně odlišuje od jeho pojetí v právu českém. Definici podniku nalezneme v zákoně č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, v platném znění, konkrétně v § 5 odst. 1⁷. Z odst. 2 potom vyčteme právní režim podniku jakožto věci hromadné⁸. Nutno podotknout, že tato definice vymezuje podnik pouze pro účely obchodního zákoníku, jedná se tedy jen o definici legální, která není bez dalšího přímo použitelná v jiných souvislostech.

Z uvedené definice jasně vyplývá objektivní pojetí podniku jakožto předmětu právních vztahů. Podnik je věcí v právním smyslu, může být svým vlastníkem prodán, pronajat i zničen. Pro nakládání s podnikem existují nominální smluvní typy⁹.

Jinak je však podnik pojímán v právu evropském. Do jisté míry se jedná samozřejmě o problém překladu cizích výrazů, které byly v právu EU zažity již před vstupem České republiky do EU (angl. *undertaking*, něm. *der Betrieb*). Kdyby byl pro český překlad zvolen termín jiný, problému v pojetí by se předešlo.

---

⁷§5 odst. 1 Obch. zák.: Podnikem se pro účely tohoto zákona rozumí soubor hmotných, jakož i osobních a nehmotných složek podnikání. K podniku náleží věci, práva a jiné majetkové hodnoty, které patří podnikateli a slouží k provozování podniku nebo vzhledem k své povaze mají tomuto účelu sloužit.

⁸ Podnik je věc hromadná. Na jeho právní poměry se použijí ustanovení o věcech v právním smyslu. Tím není dotčena působnost zvláštních právních předpisů vztahujících se k nemovitém věcem, předmětům průmyslového a jiného duševního vlastnictví, motorovým vozidlům apod., pokud jsou součástí podniku.

⁹ Smlouva o prodeji podniku - § 476 a násl. zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník
Smlouva o nájmu podniku - § 488b a násl. zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník

Podnik je v soutěžním právu ES spíše subjektem právních vztahů, který se účastní hospodářské soutěže, ať na straně nabídky, nebo poptávky. Jeho definici však žádný předpis neobsahuje a tak je jeho vymezení výsledkem rozhodovací a výkladové činnosti Evropského soudního dvora (dále jen „ESD“). Podle něj se pod pojmem *podnik* rozumí „jakýkoli subjekt (angl. *entity*) vykonávající hospodářskou činnost nezávisle na právním postavení tohoto subjektu a způsobu jeho financování“¹⁰. Hospodářskou činností se rozumí „jakákoli činnost spočívající v nabízení zboží nebo poskytování služeb na daném trhu“¹¹. Pojmovým znakem podniku tedy není určitá právní forma, nýbrž činnost tohoto subjektu (nemusí se tedy jednat o právnickou osobu), což je pro právo EU typické a samozřejmě logické a snad i jediné možné. Právo EU totiž v tomto ohledu musí pokrýt právní úpravy všech členských států, které mohou např. otázky právní formy či právní subjektivity upravovat rozdílně. Toto komunitární pojetí podniku bývá v literatuře označováno také jako funkčně-ekonomické¹².

Evropskému pojetí pojmu podnik by měl odpovídat pojem soutěžitel, užívaný v zákoně č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže. Tento pojem však není přijímán zcela bez výhrad¹³. Vzhledem k tomu, že se tato práce bude zabývat převážně právem evropským, budu používat pojem podnik v subjektivním (funkčně-ekonomickém) pojetí, které je použito i v českých zněních předpisů EU.

---

¹⁰ Např. rozsudek ESD C-41/90 *Höfner a Elser* ze dne 23.4.1991, C-222/04 *Cassa di Risparmio di Firenze a další* ze dne 10.1.2006

¹¹ Např. rozsudek ESD C-35/96 *Komise v. Itálie* ze dne 18.6.1998, C-222/04 *Cassa di Risparmio di Firenze a další* ze dne 10.1.2006

¹² PELIKÁNOVÁ, I.: Obchodní právo, 1.díl, ASPI 2005, s. 175

¹³ Např. MUNKOVÁ, J.: Podnik jako adresát normy v soutěžním právu, *Právní rozhledy* 17/2004, s.625-658, opačně pak BURYAN, J.: K pojmu podnik ve smyslu práva ES a práva hospodářské soutěže, *Právní rozhledy* 2005, č. 20, s. 750-751

2. Právní úprava kontroly spojování podniků v právu ES (EU)

2.1 Vývoj právní úpravy

Právní předpisy upravující kontrolu koncentrací tvoří součást pravidel chránících hospodářskou soutěž na vnitřním trhu. Nejsou však zamýšleny k ochraně jednotlivých účastníků soutěže, a to ani na straně nabídky, ani na straně poptávky. Jejich účelem je dle některých autorů „umožnit soutěžním orgánům regulovat změny ve struktuře trhu pomocí rozhodování, zda se dva či více podniků mohou spojit, či některý nabýt kontrolu nad druhým či nad více podniky“¹⁴. Tato definice však dle mého názoru příliš akcentuje pravomoci soutěžních orgánů, které jsou spíše pouze nezbytným prostředkem k naplnění skutečného cíle, kterým je ochrana účinné hospodářské soutěže před takovými trvalými změnami struktury, které by mohly vést k eliminaci hospodářské soutěže.

Kontrola koncentrací však, jak již bylo zmíněno, není obsažena přímo v primárním právu, na rozdíl od zákazu zneužívat dominantní postavení či uzavírat kartelové dohody. Úprava této problematiky dokonce v právu Evropských společenství po dlouhou dobu chyběla zcela, ačkoliv Komise její absenci nesla nelibě. Nejednalo se však o pouhou nedbalost ze strany členských států. Smlouva zakládající Evropské společenství uhlí a oceli (1951) totiž obsahovala zákaz uskutečnit spojení, které umožňovalo ovlivňovat ceny, ovládat nebo omezovat výrobu nebo distribuci nebo bránit hospodářské soutěži na podstatné části trhu (čl. 66 odst. 2)¹⁵. Římská smlouva kontrolu koncentrací vědomě pominula, což je možné přičítat

---

¹⁴ JONES, A., SUFRIN, B.: EC Competition Law, 2. vydání, Oxford University Press 2004, s. 847

¹⁵ BERMANN, G.A., GOEBEL, R.J., DAVEY, W., FOX, E.M.: European Union Law, 2. vydání, West Group 2002, s. 941

politickým problémům při hledání vhodného nástroje¹⁶. Svědčí o tom jak dikce článků 81 a 82, tak také svědectví těch, kteří se spolupodíleli na tvorbě Římské smlouvy¹⁷. Nutno konstatovat, že současný stav je výsledkem dlouhého a zpočátku poměrně bolestného vývoje.

2.1.1 Vývoj do roku 1989

Skutečnost, že preventivní kontrola koncentrací nebyla zakotvena v primárním právu ani v právu sekundárním, se začala jevit jako problematická, neboť se ukázalo, že spojování podniků, jakkoliv může být pro vytvoření a fungování vnitřního trhu prospěšné, je způsobilé narušit hospodářskou soutěž na takovém trhu. Komise již od roku 1966 zdůrazňovala, že kontrola koncentrací na komunitární úrovni by měla existovat¹⁸, neboť s postupující integrací trhu byla vůle k přeshraničním spojením čím dál častější, což bylo také pro společný trh přínosné. Členské státy se však nemohly shodnout, zda je taková úprava nezbytná. Mnohé ze zakládajících států samy koncentrace na národní úrovni nekontrolovaly. Jako první členský stát zavedlo kontrolu fúzí Německo v roce 1973¹⁹.

Komise si tedy byla vědoma toho, že prostřednictvím spojování podniků může být omezována hospodářská soutěž na trhu, neboť koncentrace způsobují ubývání soutěžitelů, nedokázala však přesvědčit členské státy, aby jí umožnily přímo zasahovat do jejich trhu. Absence právní úpravy přivedla Komisi ES k aplikaci článku 82 (dříve 86) SES, který upravuje zneužívání dominantního postavení.

---

¹⁶ WEATHERILL, S., BEAUMONT, P.: EU Law, 3. vydání, Penguin Books 1999, s. 939

¹⁷ GOYDER, D.G.: EC Competition Law, 4. vydání, Oxford University Press 2003, s. 335

¹⁸ JONES, A., SUFRIN, B.: EC Competition Law, 2. vydání, Oxford University Press 2004, s. 855

¹⁹ Velká Británie zavedla kontrolu koncentrací již v roce 1965, v té době však ještě nebyla členským státem. - JONES, A., SUFRIN, B.: EC Competition Law, 2. vydání, Oxford University Press 2004, s. 855

Poprvé se tak stalo v průlomovém případě *Continental Can*²⁰. Evropský soudní dvůr následně potvrdil správnost tohoto postupu, když konstatoval, že „při absenci výslovného ustanovení nelze předpokládat, že Smlouva, která v článku 85 zakazuje určitá rozhodnutí běžných asociací podniků omezujících, ale neodstraňujících hospodářskou soutěž, dovoluje v článku 86, aby podniky, které se spojí v organický celek, dosáhly takového dominantního postavení, při kterém je jakákoliv soutěž nemožná²¹“. Aplikovatelnost tohoto článku na spojení podniků však byla limitována tím, že takto bylo možno postihnout pouze chování již existujícího dominantního hráče, který spojením své postavení posiluje natolik, že je možné hovořit o zneužití dominantního postavení²². Vzniku dominantního postavení při spojení dříve menších hráčů takto nebylo možné zabránit.

Dovolat se před ESD článku 81 trvalo Komisi o něco déle²³, neboť se obecně mělo za to, že tento článek postihuje pouze koordinaci mezi podniky. Stalo se tak v roce 1987 v případě *BAT*²⁴. V něm se jednalo o nabytí minoritního podílu akcií a soud judikoval, že nabytí podílu v konkurentovi samo o sobě neomezuje hospodářskou soutěž, ale mohlo by se stát nástrojem k dosažení tohoto cíle.

Komise (a členské státy také) dospěla k závěru, že konkrétní právní nástroj sloužící kontrole koncentrací je již naprosto nezbytný a tento by měl být přímo použitelný. Proto také v roce 1973

---

²⁰Rozsudek ESD 6-72 *Europemballage Corporation and Continental Can Company Inc. v Commission of the European Communities* ze dne 21. února 1972 (*Continental Can*). Soutěžitel zaujímající již dominantní postavení na trhu dosáhl spojením s jiným soutěžitelem eliminace hospodářské soutěže na relevantním trhu, což se stalo předmětem řízení před Komisí ES a následně před ESD.

²¹ Rozsudek ESD 6-72 *Continental Can* ze dne 21. února 1972, bod 25

²² KORAH, V.: *EC Competition Law and Practice*, 3. vydání, Sweet and Maxwell 1994, s. 237

²³ CRAIG, P., DE BÚRCA, G.: *EU Law – Text, Cases, and Materials*, 3. vydání, Oxford University Press 2003, s.1034

²⁴ Rozsudek ESD 142 a 156/84 *British American Tobacco Co. Ltd. and R.J.Reynolds Industries Inc. V. Commission* ze dne 17.11.1987

představila návrh nařízení o kontrole koncentrací²⁵. Členské státy ovšem, jakkoliv si byly naléhavostí situace vědomy, nemohly po dlouhou dobu nalézt společnou řeč nad klíčovými otázkami nařízení, což v době jednomyslného schvalování předpisů Společenství odsouvalo přijetí nařízení do nedohledna. Spornou oblastí byla zejména otázka jurisdikce. Členské státy nebyly ochotny vzdát se ekonomické suverenity nad svým vlastním územím a přenechat tuto širokou kompetenci Komisi, a tak bylo hledání vyváženého řešení žhavým tématem po dlouhou dobu. Druhou spornou otázkou byla kritéria pro posuzování spojení, čili definování spojení, která představovalo ohrožení hospodářské soutěže na trhu Společenství²⁶.

Debaty nad návrhem nařízení o kontrole koncentrací trvaly více než 15 let. Někteří autoři trefně přirovnávají tento zdoluhavý proces k známému dramatu „Čekání na Godota“²⁷. Nařízení bylo konečně přijato dne 21.12.1989 jako nařízení Rady č. 4064/89 o kontrole spojování podniků²⁸.

2.1.2 Vývoj v letech 1989 – 2004

Nařízení č. 4064/89 bylo tedy prvním právním předpisem, který umožňoval Komisi přímou kontrolu koncentrací. Toto nařízení vstoupilo v platnost 21. září 1990 a bylo novelizováno nařízením Rady (ES) č. 1310/97²⁹.

Patrně nejvýznamnějším přínosem tohoto nařízení bylo rozdělení kompetencí k posuzování spojení podniků mezi Komisi a členské státy, respektive jejich soutěžní orgány. Kritériem, na základě

---

²⁵ Commission proposal for a Council Regulation on the control of concentrations between undertakings, *Úř. věst. C 92, 31.10.1973, str. 1*

²⁶ JONES, A., SUFRIN, B.: *EC Competition Law*, 2. vydání, Oxford University Press 2004, s. 856

²⁷ CRAIG, P., DE BÚRCA, G.: *EU Law – Text, Cases, and Materials*, 3. vydání, Oxford University Press 2003, s. 1034

²⁸ *Úřední věstník L 395, 30.12.1989, s. 1-12*

²⁹ Nařízení Rady (EC) č. 1310/97 ze dne 30. června 1997, které mění nařízení Rady (EEC) č. 4064/89 o kontrole spojování podniků, *Úř. věst. L 180, 9.7.1997, str. 1-6*

kterého byly případy děleny, byl význam spojení pro celé Společenství, tedy komunitární dimenze spojení. Tu mělo spojení v případě, kdy spojující se podniky dosahovaly určitého obratu, a to jak v rámci Společenství, tak celosvětového³⁰. Současně platilo i tzv. dvoutřetinové pravidlo, které vylučovalo komunitární dimenzi v případě, kdy všechny dotčené podniky³¹ dosáhly v jednom a tomtéž členském státě více než dvou třetin svého obratu v rámci celého Společenství.

Tímto byly tedy kompetence poměrně jasně rozděleny. Komise ES měla výhradní pravomoc posuzovat všechna spojení s komunitární dimenzí, zatímco orgánům členských států výhradně příslušely případy, které komunitární dimenze nedosahovaly. Je nutné si uvědomit, že v roce 1989 měla Evropská společenství 12 členů, tedy o 15 méně, než je tomu nyní, což mělo citelný vliv na množství posuzovaných případů.

Ačkoliv bylo toto rozdělení velice jednoznačné, nemuselo znamenat konečné umístění případu. Již v nařízení č. 4064/89 totiž existoval mechanismus postupování případů³². Jeho účel byl dvojitý a postupem času se jeho význam zvyšoval.

Jak již bylo řečeno, členské státy dlouho váhaly se zavedením kontroly koncentrací na komunitární úrovni, neboť si chtěly ponechat pravomoc nad posuzováním struktury soutěže na svém území. Některé, vedené Německem, měly obavu, že budou zbaveny pravomoci zabránit spojení, které bude poškozovat soutěž na

---

³⁰ Čl. 1 odst. 2 nařízení č. 4064/89:

„Pro účely tohoto nařízení má spojení význam pro celé Společenství, jestliže:

a) celkový celosvětový obrat všech dotyčných podniků přesahuje 5 000 milionů ECU a
b) celkový obrat každého z nejméně dvou dotyčných podniků v rámci celého Společenství přesahuje 250 milionů ECU,
pokud žádný z dotyčných podniků nedosáhne v jednom a tomtéž členském státě více než dvou třetin celkového obratu v rámci společenství.“

³¹ Upozorňuji zde na chybné znění oficiální verze českého znění nařízení o kontrole koncentrací.

³² Čl. 9 a čl. 22 odst. 3 nařízení č. 4064/89

jejich trhu³³. Proto do nařízení prosadily čl. 9 zakotvující postupování případů od Komise k členským státům, pro který se vžil název „German clause“³⁴. Některé státy, v čele s Nizozemskem, naproti tomu vlastní účinný systém kontroly koncentrací zaveden neměly, proto prosazovaly a prosadily do nařízení o kontrole koncentrací ustanovení, které umožňovalo, aby případ, který nedosahuje komunitární dimenze, byl přezkoumán Komisí. Tato „Dutch clause“³⁵, jak se ustanovení čl. 22 začalo říkat, byla také projevem protekcionismu, i když jeho cesta byla v tomto případě opačná, než u German clause. Je zjevné, že nařízení bylo velmi kompromisní.

O postoupení rozhodovala zásadně Komise, pokud byly splněny předepsané požadavky, ačkoliv vyvolat takové postoupení mohly pouze členské státy³⁶. Pokud šlo o postupování od Komise ES k členským státům, základní podmínkou bylo, aby členský stát oznámil Komisi, že spojením podniků hrozí vytvoření nebo posílení dominantního postavení, v jehož důsledku by byla výrazně narušena účinná hospodářská soutěž na trhu v tomto členském státě, který má všechny znaky zvláštního trhu, ať je podstatnou součástí společného trhu či nikoli³⁷. Pokud Komise usoudila, že taková hrozba na daném trhu opravdu existuje, mohla případ postoupit. Mohla se však rovněž případem zabývat sama, postoupení tedy nebylo automatické. Opačně mohl zase členský stát požádat Komisi ES, aby rozhodla o spojení, jehož strany nedosahují obrátového limitu potřebného k získání komunitární dimenzi³⁸, nicméně toto spojení vytváří nebo posiluje

---

³³ BERMANN, G.A., GOEBEL, R.J., DAVEY, W., FOX, E.M.: *European Union Law*, 2. vydání, West Group 2002, s.943

³⁴ VAN BEAL&BELLIS: *Competition Law of the European Community*, 4. vydání, Kluwer Law International 2005, s. 756

³⁵ Tamtéž.

³⁶ BELLAMY&CHILD: *European Community Law of Competition*, 5th edition, Sweet and Maxwell 2001, s. 462

³⁷ Čl. 9 odst. 2 nařízení č. 4064/89

³⁸ BELLAMY&CHILD: *European Community Law of Competition*, 5th edition, Sweet and Maxwell 2001, s. 469

dominantní postavení, v jehož důsledku je podstatně narušena účinná hospodářská soutěž na území dotyčného členského státu a toto spojení má dopad na obchod mezi členskými státy³⁹.

Primárním účelem těchto ustanovení bylo, dle obecného principu subsidiarity evropského práva⁴⁰, aby se případem zabýval orgán, který je nejvíce kompetentní k jeho posouzení a je schopen nejlépe ochránit hospodářskou soutěž na společném trhu, a také pokud možno zajistit podnikům, že jejich případ bude posuzován pouze jedním orgánem v rámci Společenství (tzv. princip *one-stop shop*). Předpokládalo se nicméně, že těchto ustanovení bude využíváno zřídka⁴¹. K postupování však docházelo čím dál častěji, a to nejen ze strany Komise, ale i členských států. Jak již bylo řečeno, členské státy z protekcionistických důvodů využívaly postupování k ochraně hospodářské soutěže na vlastním trhu.

Výrazně se však začal projevovat i další význam existence postupování případů. Postupování začalo působit jako mechanismus korigující a vyvažující mechanické aplikování obratových kritérií. Při revizi fungování obratových kritérií v roce 1997 bylo totiž zjištěno, že existuje velký počet spojení, které nedosahují komunitární dimenze, které nicméně podléhají přezkoumání v několika členských státech, což bylo způsobeno poměrně vysoko nastavenou hranicí obratu pro spojení s komunitární dimenzí⁴². Spojení, která tedy měla výrazný přeshraniční význam, avšak těchto limitů nedosahovala, nemohla

---

³⁹ Čl. 22 odst. 3 nařízení č. 4064/89

⁴⁰ Článek 5 SES (dříve článek 3b)

⁴¹ Předloha sdělení Komise o postupování případů pokud jde o spojování podniků (2005/C 56/02), I. Úvod, odst.4 – S oficiálním názvem tohoto dokumentu, kterým je „Předloha sdělení Komise...“, důrazně nesouhlasím. Anglický název je „Notice“. Komise těchto interpretačních předpisů vydala celou řadu a u všech je oficiální český název „Sdělení“ či „Oznámení“. Překládat „Commission notice“ jako „Předloha sdělení Komise“ nemá žádné opodstatnění ani jazykové, ani logické. V dalším textu budu používat pro tento dokument zkratku „Sdělení Komise o postupování případů“.

⁴² BERMANN, G.A., GOEBEL, R.J., DAVEY, W., FOX, E.M.: European Union Law, 2. vydání, West Group 2002, s.943

benefitovat z *one-stop shop* principu⁴³. Také negativní vliv na právní jistotu podniků v případech, kdy jeden stát spojení povolil, zatímco druhý zakázal, byl očividný.

Reakcí na tyto zkušenosti bylo nařízení Rady (ES) č. 1310/97 ze dne 30. června 1997, kterým se mění nařízení (EHS) č. 4064/89 o kontrole spojování podniků⁴⁴, které bylo přijato po řadě diskusí s podniky, praktikujícími právníky, členskými státy, Evropským parlamentem a Ekonomickým a sociálním výborem⁴⁵ a které si kladlo za cíl napravit výše uvedené nedostatky. Přineslo v tomto ohledu několik významných změn. Jednou z nich bylo doplnění definice spojení s významem pro celé Společenství o taková spojení, která nedosahovala prahových hodnot obsažených v nařízení již dříve, přesto však byla obratově významná nejméně ve třech členských státech⁴⁶. Co se týká postupování případů, Komisi přibyl jeden důvod pro postoupení případů a to byla skutečnost, že spojením podniků dojde k ovlivnění soutěže na trhu v rámci členského státu, který vykazuje všechny znaky samostatného trhu a který netvoří podstatnou část společného trhu⁴⁷. Postupování členskými státy Komisi bylo rozšířeno o možnost více členských států podat společnou žádost Komisi o posouzení případu⁴⁸. Cíl byl zřejmý. Zajistit

---

⁴³ Report from the Commission to the Council on the application of the Merger Regulation thresholds, COM(2000) 399 final

⁴⁴ Úřední věstník L 40, 13.2.1998, str. 17

⁴⁵ FAUL & NIKPAY: The EC Law of Competition, Oxford University Press 1999, s.206

⁴⁶ Čl. 1 odst. 3: Pro účely tohoto nařízení má spojení, které nedosahuje prahových hodnot stanovených v odstavci 2, význam pro celé Společenství, pokud

a) celkový obrat všech dotyčných podniků dosažený na celém světě přesahuje 2,5 miliardy ECU;

b) celkový obrat všech dotyčných podniků nejméně ve třech členských státech přesahuje 100 milionů ECU;

c) celkový obrat nejméně dvou dotyčných podniků v každém z nejméně tří států uvedených v písmenu b) přesahuje 25 milionů ECU;

d) celkový obrat každého z nejméně dvou dotyčných podniků v rámci celého Společenství přesahuje 100 milionů ECU,

pokud žádný z dotyčných podniků nedosáhne v jednom a tomtéž členském státě více než dvou třetin celkového obratu v rámci celého Společenství.

⁴⁷ Čl. 9 odst. 2 písm. b) nařízení č. 4064/89, ve znění nařízení č. 1310/97

⁴⁸ Bod 12 nařízení Rady (ES) č. 1310/97

v souladu s principem „*one-stop shop*“, aby nedocházelo k vícenásobnému posuzování jednoho případu, a také vyvážit mechanické aplikování obrátových limitů tak, aby byl každý případ řešen na té úrovni, která je pokud možno nejbližší možným hrozbám pro hospodářskou soutěž.

Limity zavedené nařízením č. 1310/97 byly revidovány v roce 2000. Dotázány na spokojenost s aplikací nařízení byly jak podniky, tak praktikující právníci. Bylo zjištěno, že spojení zachycená čl. 1 odst. 2 a 3 nařízení č. 4064/89 jsou nepochybně spojení mající skutečný význam pro celý trh Společenství. To, na co si však podniky stěžovaly, byly pro ně stále vysoké obrátové limity. Existovala totiž spojení podléhající notifikaci ve více než dvou členských státech, která nedosáhla požadovaných obrátů⁴⁹. A jelikož je notifikace ve více členských státech náročná jak časově, tak finančně (náklady právního zastoupení, překlady dokumentů), docházelo tak k paradoxní situaci, kdy velké podniky těžily z principu *one-stop shop* a tyto náklady neunesly, zatímco menší podniky byly těmito náklady zatěžovány. Veřejnost volala po snížení obrátových limitů⁵⁰. Nicméně, jak bude řečeno níže, nové nařízení o kontrole koncentrací zvolilo poněkud odlišnou cestu.

Považuji také za nutné zmínit, ačkoli to přímo nesouvisí s tématem této práce, že spojení byla posuzována na základě testu dominance. Za neslučitelná se společným trhem byla tedy považována ta spojení, která vytvořením nebo posílením dominantního postavení vedla k významnému narušení hospodářské soutěže na společném trhu nebo jeho podstatné části⁵¹. Úskalí, které se v tomto kritériu skrývá, není složité odhalit. Existovala totiž spojení, která nevedla k vytvoření

---

⁴⁹ Report from the Commission to the Council on the application of the Merger Regulation threshold, COM (2000) 399 final

⁵⁰ Report from the Commission to the Council on the application of the Merger Regulation threshold, COM (2000) 399 final

⁵¹ Čl. 2 odst. 2 nařízení č. 4064/89

dominantního postavení, nicméně hospodářskou soutěž na společném trhu narušovala. Taková spojení však musela být Komisí povolována⁵².

Nařízení o kontrole koncentrací používalo řadu pojmů, jejichž správné vymezení bylo klíčové pro správné posouzení případu jak samotnými podniky, tak Komisí. Komise proto vydala množství výkladových instrumentů⁵³, které přiblížily způsob, jakým Komise pracuje s některými pojmy, či jak posuzuje určitá spojení. Mnohá z těchto Poznámek či Oznámení (*Commission Notice*) mají relevanci i v současnosti, nedávno však bylo publikováno Konsolidované Oznámení Komise podle nařízení Rady (ES) č. 139/2004 o kontrole spojování podniků, které některé ze starších oznámení nahradilo⁵⁴.

S rozšiřující se Evropskou unií však bylo Komisi notifikováno stále více případů spojování. GŘ Soutěž bylo zavaleno prací, která sestávala jak z případů koncentrací, tak ale také z případů spadajících pod články 81, 82 a 88 Smlouvy. K tomu se přidala i skutečnost, že byla rozsudky SPS v několika stěžejních případech⁵⁵ anulována řada rozhodnutí Komise zakazujících spojení⁵⁶. Také divergence výsledků řízení probíhajících v USA a EU se stala předmětem kritiky. Současná situace nebyla již udržitelná a Společenství přistoupilo k reformě soutěžně-právních pravidel. Ta se

---

⁵² BEJČEK, J.: Falešné dilema strnulé právní normativity a pružného ekonomického pragmatismu v soutěžním právu, *Právník* ročník 145, č. 7, s. 761

⁵³ Např. *Commission Notice on the concept of concentration under Council regulation (EEC) No 4064/89 on the control of concentrations between undertakings*, Úřední věstník C 66, 2.3.1998, str. 5-13; *Commission Notice on the concept of undertakings concerned under council Regulation (EEC) no 4064/89 on the control of concentrations between undertakings*, Úřední věstník C 66, 2.3.1998, str. 14-24;

⁵⁴ Nahrazena byla: Oznámení o pojmu spojení, Oznámení o pojmu plně funkčních společných podniků, Oznámení o pojmu dotčených podniků a Oznámení o výpočtu obrátu. Viz http://ec.europa.eu/comm/competition/mergers/legislation/draft_jn.html

⁵⁵ Viz MUNKOVÁ, J., SVOBODA, P., KINDL, J. *Soutěžní právo*, C.H. Beck 2006, str. 257 Uvedenými rozhodnutími jsou: Rozsudek T-349/99 *Airtours v. First Choice*, rozsudek T-77/02 *Schneider v. Le Grand*, rozsudek T-5/02 *Tatra Level v Sidel* a rozsudek T-251/00 *Lagadere v Canal+*

⁵⁶ VAN BEAL&BELLIS: *Competition Law of the European Community*, 4. vydání, Kluwer Law International 2005, s. 732

nedotkla pouze kontroly koncentrací, ale také skutkových podstat zakázaných dohod a zneužití dominantního postavení. V oblasti koncentrací sledovala reforma dva základní cíle. Prvním bylo zachování těch ustanovení a prvků kontroly koncentrací, která se osvědčila, druhým potom zefektivnění celého systému ve vztahu k novým situacím a výzvám, kterým bylo třeba čelit, jakými bylo a je zejména pokračující rozšiřování Evropské Unie⁵⁷.

2.1.3 Vývoj od roku 2004

Reforma soutěžního práva Společenství tedy nepominula ani kontrolu spojování podniků. Ta se promítla do nového nařízení Rady (ES) č. 139/2004 ze dne 20. ledna 2004 o kontrole spojování podniků. Proces schvalování byl nepoměrně kratší, než tomu bylo u nařízení č. 4064/89. Návrh nového nařízení byl vydán dne 28.1.2003 a nařízení nabylo účinnosti 1. května 2004. Na toto nařízení navazuje prováděcí nařízení Komise č. 802/2004 k provedení nařízení o kontrole koncentrací⁵⁸ a další převážně výkladové dokumenty, např. Pravidla pro posuzování horizontálních koncentrací⁵⁹, Poznámky k omezením přímo se vztahujícím a nezbytným ke spojení podniků⁶⁰ či nové Konsolidované sdělení Komise.

Patrně nejvýznamnější změnou, kterou nové nařízení přineslo, bylo upřednostnění tzv. substantivního testu, vycházejícího z konceptu podstatného narušení hospodářské soutěže (*substantial lessening of competition, SLC*) na úkor testu dominance. Podstatou neslučitelnosti se společným trhem tedy již není vytvoření nebo posílení dominantního postavení na trhu, ale významné zhoršení

---

⁵⁷ RYAN, S.A.: Reform of the EU Merger Control System – a comprehensive package of proposals, Competition Policy Nexsletter 2003, č. 1, s. 9

⁵⁸ Úřední věstník 2004 L 133/1

⁵⁹ Guidelines on the assessment of horizontal mergers under the Council Regulation on the control of concentrations between undertakings, Úřední věstník C 31, 5.2.2004, s. 5-18

⁶⁰ Commission Notice on restrictions directly related and necessary to concentrations, Úřední věstník C 056, 5.3.2005, s. 24/31

účinné hospodářské soutěže na společném trhu či na jeho podstatné části, zejména v důsledku vytvoření nebo posílení dominantního postavení. Test dominance, ačkoliv přesunut na druhé místo, zůstává součástí testu, neboť jeho odstranění by znamenalo vzdání se dosavadní judikatury.

Tímto krokem se legislativa Společenství sjednotila s rozhodovací praxí USA, která posuzuje spojení právě na základě testu podstatného omezení soutěže. Jak již bylo zmíněno, rozdílné posouzení totožného spojení ze strany soutěžního orgánu USA a Komise ES se stalo terčem silné kritiky evropského systému posuzování koncentrací a vyvolalo diskuse o nutnosti tento systém reformovat.

Jak bylo naznačeno, definice spojení s komunitární dimenzí nedoznala žádných změn. Žádost podniků vyslovená při revizi obratových kritérií však nezůstala bez odezvy. Komise nejprve v *Green Paperu* navrhovala, že by spojení, která podléhají notifikaci nejméně ve třech členských státech, posuzovala přímo Komise, tedy že by taková spojení měla bez dalšího komunitární dimenzi⁶¹. Tato idea však nenalezla dostatečnou odezvu a Komise proto zvolila cestu jinou. Došlo k doplnění a zpřesnění pravidel pro postupování případů tak, že rozhodování je více decentralizováno ve prospěch národních soutěžních úřadů⁶². Spojení významná ve více členských státech již mohou být přezkoumána Komisí i bez splnění obratových limitů, a to na základě žádosti spojujících se podniků o postoupení případu před oznámením⁶³.

---

⁶¹ RYAN, S.A.: Reform of the EU Merger Control System – a comprehensive package of proposals, Competition Policy Newsletter 2003, č. 1, s. 11

⁶² MUNKOVÁ, J.: Nařízení o kontrole spojování podniků č. 139/2004 ES, Právní rozhledy 2004, č. 12, s. 458

⁶³ Čl. 4 nařízení č. 139/2004

2.2 Místo kontroly koncentrací v právní úpravě a vztah k ostatním ustanovením Smlouvy

Jak již bylo řečeno, předpisy upravující kontrolu koncentrací patří mezi normy chránící hospodářskou soutěž na společném trhu, nicméně výslovné ustanovení o kontrole koncentrací ve Smlouvě o založení Evropských společenství nenajdeme. Budeme-li hledat právní titul, na jehož základě byla příslušná nařízení vydávána, odkáží nás obě nařízení na články 83 (ex 87) a 308 (ex 235) Smlouvy, což je však poněkud zarážející. Čl. 83 totiž zmocňuje Radu, aby kvalifikovanou většinou (na návrh Komise a po konzultaci Evropského parlamentu) přijala předpisy k naplnění principů uvedených v člancích 81 a 82. Jedná se tedy o výslovnou pravomoc k výslovně uvedeným cílům. Naproti tomu čl. 308 přiznává Radě pravomoc jednat v případě, kdy se přijetí určitého aktu jeví jako nezbytné k dosažení cíle stanoveného ve Smlouvě, nicméně Smlouva k takovému jednání nesvěřuje Radě výslovnou pravomoc. I z tohoto důvodu je pro tyto případy zvolen systém jednomyslného přijetí takového aktu. Po přečtení nařízení tedy zůstává nejasné, zda k jejímu vydání Smlouva Radu přímo zmocňuje (dle čl. 83) či nikoli (pak je na místě použít článek 308) a jaká procedura byla při schvalování těchto předpisů použita⁶⁴.

Nařízení o kontrole koncentrací doplňují ustanovení Smlouvy (čl. 81 a 82) tak, aby ochrana hospodářské soutěže na společném trhu byla kompletní. Někdy dokonce může být docela těžké rozlišit, pod které ustanovení konkrétní jednání podniku spadá. Co se čl. 81 týká, takovým hraničním případem mohou být např. tzv. společné podniky (*joint ventures*). Na rozdíl od spojení, pro která jsou

---

⁶⁴ Na webové stránce <http://ec.europa.eu/prelex> se lze dočíst, že nařízení bylo schváleno konzultační procedurou.

charakteristické trvalé strukturální změny na trhu (viz níže), při dohodách k takovým strukturální změnám nedochází. Podniky se chovají koordinovaně, ať už bez výslovné dohody nebo s ní, nicméně stále zůstávají nezávislé. Lze tedy říci, že spojení představuje nejužší formu koordinace, kdy dva původně samostatné podniky se stávají jedním.

Čl. 82 byl, jak již bylo výše řečeno, aplikován Komisí a ESD v případě *Continental Can*⁶⁵. Zatímco však čl. 82 Smlouvy předpokládá existenci dominantního postavení podniku a zakazuje pouze jeho zneužívání, pokud by ovlivnilo obchod mezi členskými státy, nařízení č. 4064/89 i nařízení č. 139/2004 vznik dominantního postavení ani neumožňují, pokud hrozí, že by jeho vznikem byla narušena hospodářská soutěž. Nabízí se otázka, zda Komise povolí spojení, v jehož důsledku vznikne dominantní postavení, které však neohrožuje hospodářskou soutěž. Podle nařízení o kontrole koncentrací by se tak mělo stát, je však těžké si to představit. Jistě je však možné si představit povolení spojení, v jehož důsledku je již existující dominantní postavení posíleno.

---

⁶⁵ viz poznámka pod čarou č. 4

3. Spojení podniků

Rozdělení pravomocí mezi Komisi ES a soutěžní orgány členských států a tedy i postupování případů, se odvíjí od několika faktorů. Nejvýznamnějšími jsou pravděpodobně význam spojení v rámci Společenství (komunitární dimenze) a vliv spojení na hospodářskou soutěž na konkrétním relevantním trhu. Pro správné posouzení každého případu je tedy nejprve nutné přesně vymezit pojmy, jako je podnik, spojení podniků, komunitární dimenze spojení a relevantní trh.

3.1 Definice podniku

O rozlišném pojetí pojmu *podnik* v českém a v evropském právu již byla řeč v úvodu. Vymezení tohoto pojmu nalzáme v judikatuře, a to především soutěžně-právní, která pojala tento pojem značně funkcionálně⁶⁶.

Z hlediska práva hospodářské soutěže ES bude otázkou zejména podřazení konkrétních právních entit pod pojem podnik, tedy určení, zda se jedná o „entitu vykonávající hospodářskou činnost bez ohledu na její právní status či způsob jejího financování“. Pro připomenutí opakuji, že hospodářská činnost je soudem definována jako „jakákoliv činnost spočívající v nabízení zboží nebo poskytování služeb na daném relevantním trhu“⁶⁷.

Problematické může být určení statusu např. nadačních fondů, u obcí či zdravotnických zařízení, která se však fúzí většinou neúčastní. Tento problém je častěji řešen v případech veřejných podpor.

---

⁶⁶ MUNKOVÁ, J., SVOBODA, P., KINDL, J.: Soutěžní právo, C.H.Beck 2006, s. 70

⁶⁷ Rozsudek ESD ve věci C-222/04 *Ministero dell'Economia e delle Finanze v. Cassa di Risparmio* ze dne 10. ledna 2006, bod 108

3.2 Relevantní trh

Relevantní trh je specificky vymezený trh charakteristický pro právo hospodářské soutěže a jeho správné určení je důležité pro všechny účastníky spojení a jeho posuzování. Jen ve vztahu k tomuto trhu lze totiž pozorovat škodlivé účinky spojení, jako je např. vznik dominantního postavení podniku.

Vymezení relevantního trhu provádí ve své rozhodovací praxi nejen Komise, ale i soutěžní úřady členských států stejně jako podniky samy, když se snaží předvídat vliv spojení na daný trh např. ve snaze odhadnout výsledek řízení před soutěžním úřadem. Podniky jsou také povinny uvést všechny dotčené trhy při notifikaci spojení, musejí se tedy jejich identifikací nutně zabývat. Samotné vymezení relevantního trhu potom není operací právní, nýbrž spíše ekonomickou či sociologickou⁶⁸.

Ucelenou definici relevantního trhu není možné nalézt v žádném právním předpise EU⁶⁹. Tu vypracovaly ve své rozhodovací praxi Komise a ESD⁷⁰. Komise později v roce 1997 z důvodu větší průhlednosti svého rozhodování vydala Oznámení o definici relevantního trhu pro účely soutěžního práva Společenství⁷¹, které je, jak již název napovídá, použitelné pro celé právo hospodářské soutěže, tedy i pro články 81, 82, 86 i 87⁷². Kdo by však čekal podrobný recept na určení relevantního trhu pro každý případ, byl by zklamán. Jedná se spíše o nástin možných postupů Komise, avšak, jak je v samotném oznámení uvedeno, v každém konkrétním případě bude postup jiný.

Komise ve svém oznámení shrnuje, že je rozlišován relevantní trh produktový (výrobní) a geografický, přičemž

---

⁶⁸ Při zjišťování relevantního trhu je často používána metoda dotazníku, veřejného průzkumu, atd.

⁶⁹ Srovnej § 2 odst. 2 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže

⁷⁰ MUNKOVÁ, J., SVOBODA, P., KINDL, J.: Soutěžní právo, C.H.Beck, 2006, s. 76

⁷¹ Úř. věstník C 372, 9.12.1997

⁷² GOYDER, D.G.: EC Competition Law, 4. vydání, OXFORD University Press 2003, s. 354

relevantní trh je výsledkem kombinace těchto dvou⁷³. Někteří čeští autoři hovoří také o časovém rozměru relevantního trhu⁷⁴, kterému však v právu EU není přikládán význam⁷⁵.

Relevantní produktový trh je tvořen z těch výrobků a/nebo služeb, které jsou z hlediska spotřebitele považovány za zaměnitelné či zastupitelné, a to z důvodu jejich vlastností, ceny či zamýšleného použití⁷⁶. Právě reakce na straně poptávky na mírné, leč trvalé zvýšení ceny je hlavním nástrojem pro určení relevantního produktového trhu. Pokud po zvýšení ceny spotřebitelé přejdou na jiný, substituční výrobek, soutěží tyto výrobky na stejném produktovém trhu. Za tímto účelem Komise využívá přímé oslovení spotřebitelů, ale i konkurentů, nejčastěji formou dotazníku.

Definici relevantního geografického trhu nalzáme také v obou nařízeních o kontrole koncentrací⁷⁷, ačkoliv pouze v souvislosti s postupováním případů podle čl. 9. Podle tohoto ustanovení sestává relevantní geografický trh z území, na němž se dotčené podniky účastní poptávky a nabídky výrobků nebo služeb, na kterém jsou podmínky soutěže dostatečně homogenní a které může být odlišen od sousedních území, protože soutěžní podmínky na takových územích jsou značně odlišné⁷⁸. Velikost geografického trhu se může pohybovat v rozmezí oblastí v rámci jednoho členského státu, přes celé území členského státu či několika států až k trhu celého Společenství či dokonce trhu celosvětovému⁷⁹.

Nyní lze obě definice nalézt v části šesté přílohy I. (formulář CO vztahující se k notifikaci spojení podle nařízení

---

⁷³ Bod 9 Oznámení o definici relevantního trhu pro účely soutěžního práva

⁷⁴ např. DVOŘÁK, S.: *Kontrola spojování soutěžitelů*, C.H.BECK 2002, s. 42

⁷⁵ NERUDA, R.: *Relevantní trh a otázky související v teorii a praxi soutěžního práva*, *Právní rozhledy* 2004, č. 12, s. 447-458

⁷⁶ Oznámení o definici relevantního trhu pro účely soutěžního práva Společenství, bod 7

⁷⁷ Čl. 9 odst. 7 nařízení č. 4064/89; čl. 9 odst. 7 nařízení č. 139/2004

⁷⁸ Nařízení č. 139/2004, čl. 9 odst. 7

⁷⁹ GOYDER, D.G.: *EC Competition Law*, 4. vydání, OXFORD University Press 2003, s. 358

139/2004) nařízení Komise (ES) č. 802/2004 ze dne 7. dubna 2004 provádějící nařízení Rady (ES) č. 139/2004 o kontrole spojování podniků⁸⁰.

Jestliže je správně vymezen relevantní trh, vede takové vymezení k odhalení dalších důležitých charakteristik daného trhu, jejichž význam a vliv na výsledek posuzování spojení je mnohdy zásadní. Mezi tyto charakteristiky patří počet a identifikace podniků, které na daném relevantním trhu soutěží, a jejich tržní podíly. Pomocí těchto veličit je potom možné určit změny ve kvalitě hospodářské soutěže na trhu, ke kterým by mohlo v důsledku spojení dojít. Pokud je však relevantní trh definován příliš široce, tržní podíly podniků nebudou výrazné. Je-li naproti tomu relevantní trh definován příliš úzce, může dojít k tomu, že bude zakázáno spojení, které může mít na soutěž pozitivní vliv⁸¹. V praxi je typické, že podniky vymezují relevantní trh spíše široce, zatímco soutěžní orgány, Komisi nevyjímaje, mají tendenci relevantní trh vymezovat úžeji⁸².

3.3 Definice spojení

Spojení podniků je další důležitý pojem, který je třeba vymežit. Vymezení je důležité jak pro samotné podniky, které mají povinnost notifikace, tak samozřejmě pro orgány posuzující spojení, neboť transakce, které nejsou spojením ve smyslu nařízení č. 139/2004, nepodléhají kontrole podle tohoto nařízení⁸³. Některé operace na trhu mohou navozovat dojem spojení podniků, ale nebudou naplňovat znaky spojení. A naopak, v některých případech spojení

---

⁸⁰ Úř. věstník L 133, 30.4.2004

⁸¹ BELLAMY&CHILD: European Community Law of Competition, 5th edition, Sweet and Maxwell 2001, s. 386

⁸² GOYDER, D.G.: EC Competition Law, 4. vydání, OXFORD University Press 2003, s.354

⁸³ V úvahu samozřejmě připadá kontrola ze strany členských států provedená podle jejich národního práva.

nebude na první pohled patrné, ačkoliv dle nařízení o kontrole koncentrací se o spojení bude jednat.

Definici spojení obsahuje nařízení č. 139/2004 v článku 3. Obdobná definice figurovala již v předchozím nařízení č. 4064/89. Pomocnou ruku při výkladu tohoto článku podala Komise téměř po pěti letech sbírání zkušeností, na konci roku 1994, když vydala Oznámení o pojmu koncentrace⁸⁴. To bylo nahrazeno v roce 1998 Oznámením Komise o pojetí spojení podle nařízení Rady č. 4064/89 o kontrole spojování podniků⁸⁵. V tomto dokumentu Komise shrnula zkušenosti a závěry ze své rozhodovací praxe⁸⁶. I toto Oznámení bylo v nedávné době nahrazeno Konsolidovaným oznámením Komise⁸⁷. Komise se v něm opírá jak o vlastní rozhodovací praxi, tak o rozhodnutí ESD.

Již z první věty zmíněného článku 3 je zřejmé, že podstatou spojení je trvalá změna kontroly nad podnikem. Co se rozumí kontrolou vysvětluje odst. 2. téhož článku. Kontrola existuje tam, kde má určitý subjekt možnost vykonávat rozhodující vliv na podnik⁸⁸, resp. na jeho činnost. Koncentrace tedy nenastane tam, kde dojde pouze k restrukturalizaci uvnitř jednoho holdingu, neboť zde nedochází ke změně kontroly.

Ke změně kontroly může dle nařízení dojít dvojnásobným způsobem. Prvním z nich je spojení (*merger - fúze*) dvou nebo více dříve nezávislých podniků nebo jejich částí. Nařízení nijak nedefinuje, co se rozumí pod *fúzí*, na rozdíl od druhého způsobu spojení⁸⁹. Ke spojení ve smyslu tohoto článku není nezbytně nutná *fúze de iure*, naprosto postačí, pokud dva nebo více podniků vytvoří fakticky

---

⁸⁴ Úřední věstník C 385, 13.12.1984, s. 5

⁸⁵ Úř. věstník C 66, 2.3.1998

⁸⁶ MUNKOVÁ, J., SVOBODA, P., KINDL, J.: Soutěžní právo, C.H.Beck, 2006, s.266

⁸⁷ Patrně nepublikováno v Úředním věstníku.

⁸⁸ Odst. 2 čl. 3 nařízení č. 139/2004

⁸⁹ JONES, A., SUFRIN, B.: EC Competition Law, 2. vydání, Oxford University Press 2004, s. 865

jednotnou ekonomickou jednotku⁹⁰, např. tím, že si ustanoví jednotný management. Důležité však je, aby spojující se podniky byly před spojením vzájemně nezávislé, načež po spojení buď přestanou existovat jako samostatné právní entity (v případě fúze *de iure*), nebo ztratí svoji rozhodovací nezávislost a samostatnost.

Druhý způsob, který může založit koncentraci, je nabytí přímé nebo nepřímé kontroly nad jedním nebo více podniky nebo částí či částmi podniků, buď nákupem akcií či majetku, smlouvou či jakýmkoli jiným způsobem, a to jednou nebo více osobami, které již kontrolují alespoň jeden podnik⁹¹ (akvizice kontroly). Část podniku, pokud se má jednat o spojení, musí být taková část, aby k ní bylo možné přičíst určitý konkrétní obrat. Kontrola takto nabytá může být výlučná, pokud rozhodující vliv na podnik vykonává jeden subjekt sám (což je patrně nejčastější případ koncentrace⁹²), či společná, kdy tuto kontrolu vykonává více subjektů současně a ve vzájemné shodě. V tomto případě je nutná jistá míra koordinace, neboť jeden podnik (či jedna osoba), bez souhlasu druhého, není schopen prosadit rozhodnutí, která jsou zásadní pro řízení podniku⁹³. I změna kontroly z výlučné na společnou či naopak spadá pod čl. 3 odst.1 písm. b). Kontrolu je možné nabýt *de iure*, pokud osoba nabývající kontrolu je oprávněnou osobou z práva umožňujícího vykonávat kontrolu, ale i *de facto* tím, že ovládající osoba, ačkoliv není osobou oprávněnou, může tato práva vykonávat⁹⁴.

---

⁹⁰ Konsolidované oznámení Komise, bod 10

⁹¹ Čl. 3 odst. 1 písm. b) nařízení č. 139/2004

⁹² VAN BEAL&BELLIS: Competition Law of the European Community, 4. vydání, Kluwer Law International 2005, s. 747

⁹³ Nejtypičtější případ nastane, pokud osoba A vlastní 50% akcií určitého podniku a osoba B rovněž 50 %. Jedna bez druhé potom není schopná dosáhnout nadpoloviční většiny.

⁹⁴ Jako příklad lze uvést situaci, kdy určitá fyzická osoba nabude majoritní podíl akcií podniku A, tato osoba však bude na základě smlouvy vykonávat hlasovací práva podle pokynů a ve prospěch podniku B. Podnik B se tak stane fakticky ovládající osobou podniku A a taková operace je považována za spojení podniků A a B.

Někdy není jednoduché odlišit fúzi od akvizice kontroly. Např. v situaci, kdy se spojí dceřiná společnost s jinou společností. Dochází sice k fúzi, nicméně mateřská společnost tím také nabývá kontrolu nad takto vzniklou novou, větší společností. Rozlišování fúzí od akvizic má význam především při určování podniků, jejichž obrat se započítává pro účely obratových kritérií⁹⁵.

Nařízení o kontrole koncentrací dále v článku 3 odst. 5 uvádí, které operace nebudou považovány za spojení ve smyslu uvedeného nařízení, ačkoliv naplňují všechny znaky uvedené v odst. 1 a rozvedené v odst. 2 až 4.

3.4 Joint ventures

Speciálním případem nabytí společné kontroly je vytvoření společného podniku (*joint venture*), čemuž je věnován odst. 4. článku 3 nařízení 139/2004. I k tomuto pojmu vydala Komise Oznámení o pojmu plně funkčních společných podniků⁹⁶, které bylo rovněž nahrazeno Konsolidovaným oznámením Komise, které podrobně rozvádí základní charakteristické znaky společného podniku plnícímu všechny funkce samostatné hospodářské jednotky.

Pro *joint venture* je charakteristické nabytí společné kontroly nad tímto společným podnikem více podniky – mateřskými podniky⁹⁷. Tyto podniky tedy musí společně vykonávat rozhodující vliv na činnost podniku. V případě, kdy by podnik A vlastnil např. 80 % podíl, zatímco podnik B pouze 20 %, by se o společný podnik nejednalo, neboť podíl podniku A by byl dostatečný k uplatnění rozhodujícího vlivu a jednalo by se tedy pouze o výlučnou kontrolu.

---

⁹⁵ VAN BEAL&BELLIS: *Competition Law of the European Community*, 4. vydání, Kluwer Law International 2005, s 748

⁹⁶ Úř. věstník C 66, 2.3.1998

⁹⁷ bod 9 Oznámení o pojmu plně funkčních společných podniků

Aby bylo vytvoření společného podniku považováno za spojení ve smyslu nařízení, je třeba, aby společný podnik trvale vykonával všechny funkce samostatné hospodářské jednotky⁹⁸, tedy nikoli aby působil pouze jako část jedné nebo obou mateřských společností⁹⁹. Vlastní management pro každodenní záležitosti, vlastní zdroje a především přístup na trh jsou tedy nezbytností. Pokud by společný podnik plnil pouze určitý specifický úkol v rámci činnosti svých mateřských podniků bez toho, aby výsledky svojí činnosti mohl volně uplatnit na trhu, nejednalo by se o samostatnou hospodářskou jednotku¹⁰⁰ a tento podnik by byl posuzován jako koordinované jednání podniků podle čl. 81 Smlouvy.

Podstatou spojení podniků je trvalá změna kontroly, proto i společný podnik musí být založen s cílem jeho trvalého fungování¹⁰¹. Založení společného podniku za účelem jednoho konkrétního úkolu tedy znaky koncentrace nenaplní.

Dříve, právě proto, aby byly odlišeny kooperativní společné podniky od koncentrativních, byla součástí definice podmínka, aby společný podnik nesloužil ke koordinaci soutěžního chování mateřských společností. Tato podmínka je nyní opomenuta a zůstaly tedy pouze dvě výše uvedené¹⁰².

3.5 Spojení s komunitární dimenzí

Ne každé spojení podniků ve smyslu výše uvedeném ovšem bude podléhat posuzování podle nařízení o kontrole koncentrací. Důvodem kontroly je ochrana hospodářské soutěže na

---

⁹⁸ Konsolidované oznámení Komise, bod 92

⁹⁹ VAN BEAL&BELLIS: *Competition Law of the European Community*, 4. vydání, Kluwer Law International 2005, s. 751

¹⁰⁰ BELLAMY&CHILD: *European Community Law of Competition*, 5th edition, Sweet and Maxwell 2001, s. 369

¹⁰¹ Konsolidované oznámení Komise, bod 103

¹⁰² JONES, A., SUFRIN, B.: *EC Competition Law*, 2. vydání, Oxford University Press 2004, s. 870

společném trhu před negativními vlivy spojení a je více než jasné, že ne všechna spojení mají potenciál společný trh negativně ovlivnit. Kdyby všechna spojení měla být předmětem posuzování, soutěžní orgány by se patrně nevěnovaly ničemu jinému. V komunitárním právu se vytvořila pravidla pro určení takových spojení, která svým významem mohou indikovat potenciální vliv na hospodářskou soutěž ve Společenství. Ta mají za cíl zajistit, aby nedocházelo k překrývání jurisdikcí Komise a národních soutěžních orgánů¹⁰³.

Tato pravidla jsou obsažena v článku 1 nařízení č. 139/2004 a jako klíčová veličina se zde uplatňuje obrat¹⁰⁴ dotčených podniků¹⁰⁵. Spojení má komunitární dimenzi v případě, že celkový společný celosvětový obrat všech spojujících se podniků je vyšší než 5 miliard Euro a současně celkový obrat alespoň dvou spojujících se podniků zvláště, dosažený v rámci Společenství, přesahuje 250 mil. Euro. To vše za předpokladu, že všechny spojující se podniky nedosáhly více než dvou třetin svého obratu v jednom a tomtéž členském státě¹⁰⁶. Spojení má dále komunitární dimenzi v případě splnění čtyř kumulativních podmínek, a to: celkový celosvětový obrat všech spojujících se podniků přesahuje 2,5 miliardy Euro, alespoň ve třech členských státech celkový společný obrat spojujících se podniků přesahuje 100 mil. Euro, minimálně ve třech těchto členských státech obrat nejméně dvou spojujících se podniků zvláště přesahuje 25 mil. Euro a celkový obrat v rámci Společenství alespoň dvou spojujících se podniků je větší než 100 mil. Euro. Opět při uplatnění tzv. dvoutřetinového pravidla, tedy pokud všechny spojující se podniky

---

¹⁰³ VAN BEAL&BELLIS: Competition Law of the European Community, 4. vydání, Kluwer Law International 2005, s. 752

¹⁰⁴ K výpočtu obratu viz čl. 5 nařízení 139/2004 a dále Konsolidované oznámení Komise o rozhodném právu, s. 54

¹⁰⁵ K pojmu „dotčené podniky“ viz také Konsolidované oznámení Komise, s. 47

¹⁰⁶ Čl. 1 odst. 2 nařízení č. 139/2004

nedosáhly nejméně dvou třetin svého obratu v jednom a totéž členském státě¹⁰⁷.

Takto jsou vymezeny podniky, jejichž spojení představuje potenciální hrozbu pro společný trh Společenství. Jak bylo rozvedeno výše, obratová kritéria se postupem času vyvíjela, aby důsledněji reflektovala potřeby podniků a také celého systému kontroly koncentrací. Zajímavá je skutečnost, že spojení podniků může dosáhnout komunitární dimenze, i když podniky nemají ve Společenství žádný majetek¹⁰⁸.

---

¹⁰⁷ Čl. 1 odst. 3 nařízení č. 139/2004

¹⁰⁸ GOYDER, D.G.: EC Competition Law, 4. vydání, OXFORD University Press 2003, s. 342

4. Průběh procesu posuzování spojení

4.1 Obecně

Proces kontroly koncentrací podle nařízení o kontrole koncentrací, ale i podle národních legislativ, se rozpadá do několika fází. Pro každou fázi jsou charakteristické jiné úkony zúčastněných subjektů, ať již spojujících se podniků, Komise, národních soutěžních orgánů či soudů. Každá fáze musí být podle práva EU ukončena v předepsaném časovém limitu tak, aby byla délka řízení co nejkratší, co nejméně omezovala spojující se podniky a aby řízení bylo transparentní a předvídatelné.

Postoupení případu od Komise k národnímu soutěžnímu orgánu či naopak se může odehrát v různých fázích řízení a od toho se odvíjí práva a povinnosti subjektů na takovém úkonu zúčastněných. Samotné řízení podle nařízení č. 139/2004 je možné rozdělit na fázi končící rozhodnutím o zahájení řízení (pre-notifikace a notifikace) a na řízení před Komisí. Může následovat soudní řízení před Soudem prvního stupně (dále jen „SPS“) nebo i před Evropským soudním dvorem (dále jen „ESD“).

4.2 Notifikace

Základním požadavkem kladeným na podniky nařízením o kontrole koncentrací je povinnost oznámit Komisi každé spojení s komunitární dimenzí, a to zásadně před jeho uskutečněním¹⁰⁹. Oznámení musí být učiněno na speciálním formuláři (*form CO, short form*), ve kterém musí spojující se podniky /v případě spojení podle čl. 3 odst. 1 písm. a)/ či osoba nabývající kontrolu /v případě spojení podle čl. 3 odst. 1 písm. b)/ podat Komisi poměrně podrobné informace týkající se spojujících se podniků, spojení, vztahů mezi

---

¹⁰⁹ čl. 4 nařízení č. 139/2004

kontrolujícími a kontrolovanými osobami, relevantních či jinak ovlivněných trzích či dalších skutečnostech, které mohou být významné pro posouzení spojení a jejichž včasné odhalení pomůže Komisi dodržet předepsané lhůty¹¹⁰. Poskytnuté informace musí být podloženy dokumenty, které tvoří přílohy příslušného formuláře.

Zamýšlené důsledky pochopitelně způsobí pouze úplné oznámení, tedy oznámení, které obsahuje všechny údaje¹¹¹. Jelikož se jedná o značné množství informací, snaží se Komise (GŘ Soutěž) předcházet možným problémům a vyzývá spojující se podniky (resp. osobu odpovědnou za notifikaci) k před-notifikačním konzultacím¹¹². Tyto konzultace, ačkoli nebyly právně zakotveny v nařízení č. 4064/89, se rychle staly velmi vítanou součástí notifikačního procesu, a to jak ze strany Komise, tak především spojujících se podniků. Při těchto konzultacích si mohou dotčené podniky ověřit, zda jejich spojení, často teprve plánované¹¹³, spadá pod nařízení o kontrole koncentrací, mohou s Komisí prodiskutovat otázky týkající se jurisdikce, rozsahu informací, které mají být poskytnuty, je také možné identifikovat hlavní problémy, které mohou spojením vzniknout a připravit se tím na případné řízení, či se naopak takovému řízení vyhnout¹¹⁴. Strany si také mohou vyzkoušet Formulář CO na nečisto a předejít tak zdržení způsobenému neúplností oznámení a nutností jeho doplnění. Komise také, pokud bude z těchto jednání patrné, že spojení není způsobilé narušit hospodářskou soutěž, může upustit od požadování některých informací¹¹⁵. Význam před-

---

¹¹⁰ JONES, A., SUFRIN, B.: EC Competition Law, 2. vydání, Oxford University Press 2004, s. 899

¹¹¹ DG Competition Best Practises on the conduct of EC merger proceedings, bod 20

¹¹² DG Competition Best Practises on the conduct of EC merger proceedings, bod 5

¹¹³ GOYDER, D.G.: EC Competition Law, 4. vydání, OXFORD University Press 2003, s. 350

¹¹⁴ DG Competition Best Practises on the conduct of EC merger proceedings, bod 6

¹¹⁵ KORAH, V.: EC Competition Law and Practice, 3. vydání, Sweet and Maxwell 1994, s. 240

notifikačních setkání potvrdil také SPS ve věci T-3/93 *Air France v. Komise*¹¹⁶.

V této fázi, tedy před tím, než je spojení notifikováno některému soutěžnímu orgánu v rámci Společenství, je rovněž možné (ovšem i bez předběžných konzultací), aby osoby odpovědné za notifikaci požádaly Komisi (v případě spojení s komunitární dimenzí), nebo členské státy (v případě spojení bez komunitární dimenze) o postoupení případu. Tato skutečnost je významná z toho důvodu, že značně ušetří čas spojujícím se podnikům a práci Komisi a významně tím přispěje k naplňování zásad, na nichž je založen mechanismus posuzování koncentrací (viz níže). Podniky mohou mít nejrůznější zájem na tom, aby byl jejich případ posouzen národním soutěžním úřadem namísto Komise, nebo Komisí namísto členského státu. V úvahu mohou přicházet nižší finanční náklady, např. z důvodu odpadnutí povinnosti překládat předkládané dokumenty nebo naopak proto, že podniky nemusí notifikovat spojení v několika členských státech. Jiným důvodem může být umístění soutěžního orgánu v zemi, kde sídlí i spojující se podniky, otázky rychlosti řízení, ale i předvídatelnost výsledného rozhodnutí. Spojující se podniky mají tedy v této fázi řízení příležitost vyjádřit své přesvědčení, že jejich spojení nejlépe posoudí jiný orgán nežli ten, který by podle striktního rozdělení kompetencí v nařízení o kontrole koncentrací měl, čímž také mohou předejít tomu, aby byl jejich případ postoupen v následující fázi řízení¹¹⁷. Pokud jsou splněny všechny požadavky, kterými nařízení postoupení Komisí členskému státu podmiňuje, řízení se přesouvá na národní úroveň. Notifikace Komisi nadále není nutná. Pokud naopak členské státy vyhoví žádosti o postoupení Komisi,

---

¹¹⁶ NEDELKA, M., NĚMEC, J.: K tzv. předběžným konzultacím soutěžního orgánu v řízení o povolení spojení podniků dle práva ES a dle českého práva, *Právní rozhledy*, č. 11/2001, s. 540

¹¹⁷ JONES, A., SUFRIN, B.: *EC Competition Law*, 2. vydání, Oxford University Press 2004, s. 901

podniky musí nadále postupovat podle nařízení o kontrole koncentrací a spojení notifikovat Komisi.

Do stejné fáze řízení se může případ dostat i tehdy, když podniky, jejichž spojení nedosahuje komunitární dimenze, notifikovaly nebo uskutečnily spojení ve členském státě, avšak ten usoudí, že Komisi spojení posoudí lépe a požádá ji o to. Pokud je tedy této žádosti vyhověno, může být na spojujících se podnicích vyžadována notifikace Komisi.

Po té, co je Komisi doručena úplná notifikace, informuje Komise o této skutečnosti všechny členské státy¹¹⁸, aby tyto měly možnost se k ní vyjádřit, nebo třeba požádat o postoupení případu podle čl. 9¹¹⁹. Na základě podaného oznámení o spojení může Komise rozhodnout trojím způsobem. V prvním případě může rozhodnout, že na základě informací obsažených v oznámení shledala, že spojení nespadá pod nařízení o kontrole koncentrací¹²⁰. Tomu tak bude v případě, kdy spojující se podniky nedosáhnou obrátových limitů podle článku 1 nařízení č. 139/2004, nejedná se o spojení s komunitární dimenzí, nebo když notifikované spojení není spojením ve smyslu nařízení. Je pochopitelné, že notifikace v těchto situacích nebyla nutná.

Druhou možností, kterou nařízení č. 139/2004 dává Komisi, je možnost neodporovat spojení, pokud podle notifikace takové spojení s komunitární dimenzí nezakládá pochybnosti o jeho slučitelnosti s komunitárním právem¹²¹.

V případě vážných pochybností o slučitelnosti spojení s komunitárním právem Komise svým rozhodnutím zahájí řízení¹²².

---

¹¹⁸ Čl. 19 nařízení č. 139/2004

¹¹⁹ VAN BEAL&BELLIS: *Competition Law of the European Community*, 4. vydání, Kluwer Law International 2005, s. 859

¹²⁰ Čl. 6 odst. 1 písm. a) nařízení č. 139/2004

¹²¹ Čl. 6 odst. 1 písm. b) nařízení č. 139/2004

¹²² Čl. 6 odst. 1 písm. c) nařízení č. 139/2004

4.3 Řízení před Komisí

Rozhodne-li Komise podle § 6 odst. 1 písm. c), postupuje celý případ do své druhé fáze. Cílem této druhé fáze je posoudit, zda oznámené spojení může zásadně narušit hospodářskou soutěž na daném relevantním trhu, zejména vznikem nebo posílením dominantního postavení. K tomuto účelu disponuje Komise četnými pravomocemi, ne nepodobnými pravomocem podle nařízení č. 1/2003^{123 124}.

Klíčovým oprávněním Komise je právo požadovat informace, a to jak od spojujících se podniků nebo osoby nabývající kontrolu¹²⁵, tak i od vlád členských států či jejich soutěžních orgánů¹²⁶. Zásadní je však pravomoc vyslechnout s jejich souhlasem také třetí osoby¹²⁷, jimiž budou zejména konkurenti spojujících se podniků a spotřebitelé. V průběhu vyšetřování se uskuteční celá řada bilaterálních setkání jak se stranami spojení, tak se třetími stranami. V některých případech Komise přistupuje k tzv. trojúhelníkovým setkáním (*triangular meetings*), tedy k jednání za přítomnosti Komise, stran spojení a třetích stran. Tato setkání jsou užitečná v případech, kdy se informace či názory získané z různých zdrojů rozcházejí a přímá konfrontace může vnést do věci jasno¹²⁸.

Nařízení o kontrole koncentrací rovněž umožňuje provést vyšetřování u spojujících se podniků a v rámci něj vstoupit do všech prostorů, na veškeré pozemky a také do dopravních prostředků. Mohou nahlížet do účetních knih a jiných dokumentů souvisejících s podnikem a pořizovat si jejich kopie. Všechny prostory i dokumenty

---

¹²³ Úřední věstník L 1, 4.1.2003, s. 1-25

¹²⁴ JONES, A., SUFRIN, B.: EC Competition Law, 2. vydání, Oxford University Press 2004, s. 907

¹²⁵ Čl. 11 odst. 1 nařízení č. 139/2004

¹²⁶ Čl. 11 odst. 6 nařízení č. 139/2004

¹²⁷ Čl. 11 odst. 7 nařízení č. 139/2004

¹²⁸ DG COMPETITION Best Practices on the conduct of EC merger kontrol proceedings: bod 5.3

mohou zaměstnanci Komise na nezbytně dlouhou dobu zapečetit¹²⁹. Komise si může v případech, kdy některá povinná osoba nespolupracuje, pomoci uložením pokuty či penále¹³⁰.

Na základě takto získaných informací Komise rozhodne o slučitelnosti či neslučitelnosti spojení se společným trhem. I toto rozhodnutí musí být vydáno v časovém limitu, který činí 90 dnů ode dne zahájení vyšetřování. Tento limit může být prodloužen až na 105 dnů, pokud spojující se podniky nabídnou Komisi závazky či opatření, která zmírní dopad spojení na hospodářskou soutěž do takové míry, že bude možné prohlásit spojení za slučitelné. Svévolné průtahy ze strany notifikujících podniků či neochota při spolupráci s Komisí však mohou způsobit přerušení běhu lhůty („*Commission stops the clock*“)¹³¹.

Vedle možnosti rozhodnout o slučitelnosti či neslučitelnosti spojení má Komise k dispozici celou řadu dalších rozhodnutí, jimiž řeší situace, kdy spojující se podniky dokončily spojení v rozporu s nařízením nebo rozhodnutím Komise¹³².

Jak již bylo naznačeno výše, ve fázi řízení před Komisí také dochází k postupování případů. Tentokrát však mohou o postoupení požádat výhradně členské státy. Cíl, který tím členské státy sledují, je především snaha co nejlépe ochránit hospodářskou soutěž na vlastním území a z těchto důvodů bylo také nařízením o kontrole koncentrací v této podobě členskými státy přijato. Již bylo řečeno, že některé členské státy zpočátku příliš nedůvěřovaly novému systému a prosadily do nařízení č. 4064/89 protekcionistické opatření, které jim umožňovalo převzít případ, pokud se týkal jejich území.

---

¹²⁹ Čl. 13 odst. 1 nařízení č. č. 139/2004

¹³⁰ Články 14 a 15 nařízení č. č. 139/2004

¹³¹ Čl. 9 nařízení Komise č. 802/2004 provádějící nařízení Rady č. 139/2004 o kontrole spojování mezi podniky

¹³² Čl. 8 nařízení č. 139/2004

Rozhodnutím Komise o slučitelnosti či neslučitelnosti spojení se společným trhem v mnohých případech celé řízení končí. Není ovšem výjimkou, že strany nejsou s rozhodnutím Komise spokojeny a hledají spravedlnost a ochranu u soudních orgánů Společenství.

4.4 Řízení před Soudem prvního stupně

S ustavením Soudu prvního stupně (dále jen „SPS“) v roce 1988¹³³ přešla na tento soudní orgán řada pravomocí, které dříve příslušely Evropskému soudnímu dvoru (dále jen „ESD“). Z pohledu soutěžního práva je patrně nejvýznamnější pravomoc rozhodovat v prvním stupni o žalobách fyzických nebo právnických osob proti rozhodnutím určeným těmto osobám, nebo proti rozhodnutím (ve formě nařízení nebo rozhodnutí), která sice nejsou určena těmto osobám, ale přímo a individuálně se jich dotýkají¹³⁴. Na základě těchto ustanovení tedy mohou být přezkoumána (a zrušena – jedná se o žaloby na zrušení právního aktu) všechna rozhodnutí Komise ES vydaná v řízení o povolení či nepovolení spojení podniků podle nařízení č. 139/2004. Toto platí jak pro konečná rozhodnutí, tak pro rozhodnutí učiněná v průběhu řízení¹³⁵. Výslovně také nařízení zmiňuje¹³⁶ pravomoc ESD posuzovat rozhodnutí Komise, kterým se ukládá pokuta či penále¹³⁷. Také o těchto sporech však bude v prvním stupni rozhodovat SPS.

---

¹³³ Rozhodnutí Rady 88/591/ESUO, EHS, Euratom ze dne 24 října 1988 ustavující Soud prvního stupně Evropských společenství, Úř. věstník L 319 ze dne 25.11.1988

¹³⁴ Čl. 225 a 230 odst. 3 Smlouvy o založení ES ve spojení s čl. 3 rozhodnutí Rady 88/591/ESUO, EHS, Euratom a čl. 51 Statutu Soudního dvora

¹³⁵ Čl. 8 odst. 4 – 7 nařízení č. 139/2004

¹³⁶ v návaznosti na čl. 229 Smlouvy o založení ES

¹³⁷ Čl. 16 nařízení č. 139/2004

Vedle členských států, Rady a Komise, které mohou podat žalobu vždy¹³⁸, jistě nikdo nebude upírat aktivní legitimaci k podání žaloby spojujícím se podnikům či osobě nabývajícím kontrolu. Problematické však může být přiznání aktivní legitimace třetím osobám, kterých se rozhodnutí Komise přímo dotýká. Takovou osobou může být nepochybně konkurent spojujících se podniků, jejich zaměstnanec, osoba, která prodává své akcie osobě nabývajícím tímto kontrolu, zprostředkovatel transakce, atd. Ti všichni mohou mít ze spojení prospěch či naopak škodu a rozhodnutí Komise se jich může tedy bezprostředně dotknout. Není divu, že toto téma vyvolalo celou řadu soudních sporů. ESD již záhy formuloval pravidlo, podle něž se rozhodnutí osoby přímo a individuálně dotýká, „*pokud se jí rozhodnutí dotýká z důvodu určitých znaků, které jsou pro ni charakteristické, či z důvodu okolností, které ji odlišují od ostatních osob, a na základě těchto faktorů ji odlišuje tak jako v případě osob, kterým bylo rozhodnutí určeno*“¹³⁹. Určení aktivní legitimace je tedy předmětem šetření v každém jednotlivém případě¹⁴⁰.

SPS hodnotí napadené spojení z hlediska několika kritérií, kterými jsou nedostatek kompetence, porušení základního procesního požadavku (např. porušení práva na slyšení stran), porušení ustanovení Smlouvy nebo pravidla týkajícího se jejich aplikace či zneužití pravomoci¹⁴¹. Soud tedy pozorně zkoumá, zda napadené rozhodnutí má všechny náležitosti rozhodnutí, zda má dostatečný právní základ, zda jsou závěry Komise řádně odůvodněné a vycházejí z prokázaných faktů, zda strany byly seznámeny se zjištěními Komise a zda měly

---

¹³⁸ Jsou to tzv. privilegovaní žalobci – více viz TICHÝ, L., RAINER, A., SVOBODA, O. ZEMÁNEK, J., KRÁL, R.: Evropské právo, 3. vydání, C:H:BECK 2006, s. 366

¹³⁹ Rozsudek ESD 25/62 *Plaumann & Co. v Commission of the European Community* ze dne 15. července 1962

¹⁴⁰ Podrobněji viz např. JONES, A., SUFRIN, B.: *EC Competition Law*, Oxford University Press 2004, Second Edition, s.1146-1148

¹⁴¹ Čl. 230 odst. 2 a 3 Smlouvy o založení ES

příležitost se k nim vyjádřit. SPS tedy hodnotí jak právní stránku rozhodnutí, tak faktickou.

V případě, kdy SPS shledá v rozhodnutí Komise nedostatky ve výše uvedeném smyslu, zruší rozhodnutí a věc vrátí k novému projednání Komisi, a to s přihlédnutím k aktuální situaci na trhu. To je pochopitelně velmi nepříjemné hlavně pro účastníky spojení, neboť celé řízení včetně notifikace se musí uskutečnit znovu¹⁴², a to je časově značně náročné (připočteme-li délku předcházejícího soudního řízení).

4.5 Řízení před Evropským soudním dvorem

Některá ze stran však nemusí být s výsledkem řízení před SPS spokojena a odvolá se k ESD. Řízení před ESD vykazuje oproti řízení před SPS značnou odlišnost, která vyplývá z toho, že předmětem posuzování již není rozhodnutí Komise v soutěžním případě, ale je to rozsudek SPS. ESD neprovádí žádná nová faktická šetření, nýbrž vychází z faktů zjištěných SPS a omezuje se pouze na přezkum právního posouzení případu. Primárním rozdílem je tedy skutečnost, že ESD posuzuje pouze právní otázky, nikoli faktické. Je tedy možné napadnout rozhodnutí SPS pro jeho nepřislusnost, pro nedostatky řízení před SPS, které poškozují zájmy odvolatele, či protože SPS porušil právo Společenství¹⁴³.

Také okruh osob oprávněných podat opravný prostředek je poněkud jasnější. Členské státy a orgány Společenství se mohou proti rozhodnutí SPS odvolat vždy, a to i když se neúčastnily řízení v prvním stupni. Z hlavních účastníků je k tomu oprávněna ta strana, která v prvním stupni neuspěla, byť jen částečně. Také vedlejší účastník řízení je oprávněn podat opravný prostředek, jeho právo je

---

¹⁴² JONES, A., SUFRIN, B.: EC Competition Law, Oxford University Press 2004, Second Edition, s. 991

¹⁴³ Čl. 58 Statutu Soudního dvora

však omezeno na případy, kdy se jej rozhodnutí přímo dotýká¹⁴⁴. V tomto případě bude posouzení toho, zda se účastníka rozhodnutí přímo dotýká, analogické připuštění třetí osoby jako účastníka řízení v prvním stupni¹⁴⁵. Avšak i osoby, kterým nebylo přiznáno postavení účastníka řízení, ačkoliv jim dle jejich názoru přiznáno být mělo, mohou podat opravný prostředek proti takovému rozhodnutí SPS¹⁴⁶.

Výsledkem řízení před EDS v případě, že podané odvolání je opodstatněné, je zrušení rozhodnutí SPS. ESD může zrušené rozhodnutí nahradit vlastním rozhodnutím ve věci samé, pokud to povaha případu dovoluje, v opačném případě se věc vrací před SPS, který vydá nové rozhodnutí. V tom případě však musí SPS respektovat právní názor ESD¹⁴⁷.

Proti rozhodnutí ESD již neexistuje žádný opravný prostředek a celé řízení zde tudíž nevyhnutelně končí (pochopitelně s výhradou vrácení případu SPS k novému rozhodnutí). Je však třeba podotknout, že do této fáze řízení se dostane jen velmi malé procento notifikovaných případů.

---

¹⁴⁴ Čl. 56 Statutu Soudního dvora

¹⁴⁵ Čl. 230 odst. 4 Smlouvy o založení ES

¹⁴⁶ Čl. 57 Statutu Soudního dvora

¹⁴⁷ Čl. 61 Statutu Soudního dvora

5. Rozdělení kompetencí mezi Komisi ES a soutěžní orgány členských států – systém postupování případů

Před přijetím prvního nařízení o kontrole koncentrací v roce 1989 neexistoval žádný centrální systém pro posuzování koncentrací na úrovni Společenství. Některé členské státy disponovaly vlastním vnitrostátním systémem kontroly koncentrací, jiné však tento systém neměly a po dlouhou dobu neznaly. Spojující se podniky tedy často musely oznámit spojení v několika státech najednou, což s sebou přinášelo jak časové a finanční problémy, tak také riziko, že orgány v členských státech dojdou k rozdílným závěrům, tedy že jeden spojení povolí, zatímco druhý zakáže.

Přijetím nařízení č. 4064/89 došlo v tomto směru k výraznému pokroku, který byl v době rostoucí integrace trhu Společenství a stále většího počtu přeshraničních spojení nezbytností. Pravomoc posuzovat spojení byla rozdělena mezi Komisi a členské státy a to tak, že Komisi výhradně příslušelo rozhodovat o spojeních s komunitární dimenzí, zatímco členské státy posuzovaly koncentrace, které této hranice nedosahovaly, ale splnily podmínky pro posouzení podle národní úpravy. V některých případech bylo toto jednoznačné vymezení kompetencí prolomeno a členské státy tak mohly posuzovat spojení, který by jinak byla příslušná posuzovat Komise a naopak. Důvodem byly nejprve protekcionistické snahy členských států, později se však z postupování vyvinul mechanismus odstraňující neoptimální rozdělení kompetencí při aplikaci obratových kritérií¹⁴⁸ Zakotvení těchto výjimek v nařízení č. 4064/89 a následně jejich rozšíření nařízením č. 1310/1997 a 139/2004 je výsledkem uplatnění

---

¹⁴⁸ JONES, A., SUFRIN, B.: EC Competition Law, 2. vydání, Oxford University Press 2004, s. 883

principu subsidiarity¹⁴⁹ (čl. 5 SES), který je také výslovně zmíněn v bodu 11 preambule nařízení č. 139/2004. Členské státy, ačkoliv delegují značnou pravomoc na orgány Společenství, si ponechávají významný vliv a možnost žádat o navrácení případu, pokud jsou k tomu dostatečně vážné důvody svědčící o tom, že členský stát bude vhodnějším k posouzení případu a jeho vlivu na soutěž.

Toto dělení bylo promítnutím vůdčích zásad, na kterých byla obě nařízení postavena.

Základní zásadou systému posuzování a rozdělování případů, je *princip nejvhodnějšího orgánu*¹⁵⁰. V obecné rovině je tato zásada promítnuta do základního dělení pravomocí. Komise by měla posuzovat případy, které zasahují trh Společenství a které tedy jdou nad možnosti soutěžních orgánů členských států a ty zase případy, které se týkají hospodářské soutěže na jejich území. Jelikož je však možné v každém případě nalézt určité specifikum, funguje postupování případů jako nápravný mechanismus v situacích, kdy původní rozdělení nepřisuzuje případ vhodnějšímu orgánu.

Další, neméně významná, je zásada *právní jistoty*. Tato zásada je typická pro celý právní řád Společenství a prochází i právními řády jednotlivých členských států. Ve smyslu této zásady by mělo být respektováno a šetřeno původní rozdělení pravomocí a postoupení by se mělo dít pouze v řádně odůvodněných případech¹⁵¹.

Zásada „one-stop shop“ podnikům v rámci možnosti zaručuje, že budou nuceny spojení oznamovat pouze jednomu orgánu v rámci Společenství¹⁵². Tím orgánem by měl být (ve smyslu první zásady) ten, který má lepší možnosti k posouzení spojení, ať to již

---

¹⁴⁹ BELLAMY&CHILD: European Community Law of Competition, 5th edition, Sweet and Maxwell 2001, s.357

¹⁵⁰ Bod 9 Sdělení Komise o postupování případů

¹⁵¹ Bod 13 Sdělení Komise o postupování případů

¹⁵² BELLAMY&CHILD: European Community Law of Competition, 5th edition, Sweet and Maxwell 2001, s.356

znamená větší odbornou vybavenost úřadu, blízkou znalost prostředí a trhu či okolností případu. V případě fúze společností usazených v různých státech, které distribuují své zboží ve více zemích EU, může být vhodnějším orgánem Komise, zatímco u společností operujících převážně v rámci jednoho nebo dvou členských států budou vhodnější národní orgány. Důraz je kladen na schopnost příslušného orgánu provést šetření, vyslechnout strany, provést inspekci v provozovnách, dotázat se konkurentů ale i zákazníků či klientů spojujících se podniků, atd.

Spojícím se podnikům přinesl systém rozdělení pravomocí i jiné výhody. Jedná se pochopitelně o zjednodušení procesu notifikace, neboť postačí notifikovat spojení pouze jednomu orgánu v rámci Společenství. Jedna notifikace rovněž znamená jedno rozhodnutí, a tedy vysokou míru právní jistoty, kterou podniky před rokem 1989 nutně postrádaly. Právní jistota se projevuje také v tom, že spojující se podniky jsou schopny dopředu určit, který orgán bude jejich spojení posuzovat. Naplňuje však postupování případů výše uvedené zásady skutečně? Vyplývají z tohoto systému pouze pozitiva?

6. Postupování případů před oznámením spojení

Přijetím nového nařízení o kontrole koncentrací v roce 2004 došlo ke značnému rozšíření možnosti postupovat případy mezi soutěžními orgány v rámci Společenství. Nařízení totiž zakotvilo možnost změnit orgán, který by jinak byl příslušný k posouzení případu, již před oznámením spojení. Ačkoliv je postupování případů před notifikací umožněno teprve čtyři roky, stalo se již velmi populární a poměrně často využívané. Nejlépe o tom svědčí statistika, podle které bylo za čtyři roky existence postupování případů před oznámením Komisí zcela postoupeno stejné množství případů (31), jako od roku 1989 po notifikaci¹⁵³.

Postoupení případů před notifikací upravuje čl. 4 nařízení č. 139/2004. Odstavec čtvrtý řeší postoupení od Komise k členským státům, zatímco odstavec pátý reguluje postupování od členských států ke Komisi.

Tato novinka je významným krokem ke zrychlení a zefektivnění celého procesu, neboť otázku jurisdikce je možno vyřešit ještě před vyplněním oznámení pro ten či onen orgán a pak se již soustředit pouze na jádro případu, aniž by docházelo k předávání si již notifikovaného případu, což znamená značnou časovou prodlevu. Rovněž dochází k přenesení iniciativy k navrhnutí postoupení z orgánů členských států na samotné spojující se podniky, a budou to tedy podniky, kterým budou z této možnosti benefitovat nejvíce.

6.1 Od Komise k členským státům – čl. 4(4)

Postupování případů Komisí členským státům je upraveno v čl. 4 odst. 4 nařízení č. 139/2004. Tento odstavec určuje jak subjekty, které jsou oprávněny o postoupení požádat, tak také právní

---

¹⁵³ <http://ec.europa.eu/comm/competition/mergers/statistics.pdf>

požadavky, které musí být splněny, a rovněž postup a lhůty pro jednotlivé právní kroky. Pro správnou interpretaci je možné nahlédnout do Sdělení Komise o postupování případů, pokud jde o spojování podniků¹⁵⁴, ačkoliv ani tam není možné nalézt odpovědi na všechny otázky.

6.1.1 Právní požadavky

Nařízení stanoví dva právní požadavky, které musí být splněny kumulativně, aby mohl být členskému státu postoupen případ, který naplňuje znaky spojení ve smyslu čl. 3 nařízení č. 139/2004 a navíc dosahuje komunitární dimenze podle čl. 1. Za prvé, musí existovat trh v rámci členského státu, který vykazuje všechny znaky samostatného trhu, a za druhé, spojením musí hrozit narušení soutěže na tomto trhu¹⁵⁵.

V rámci první podmínky, tedy skutečnosti, že trh, který je spojením ovlivněn, vykazuje všechny znaky samostatného trhu, je třeba prokázat, že tento trh je svým rozsahem celostátní, nebo omezenější než celostátní¹⁵⁶. K vymezení takového relevantního trhu je třeba nejprve správně definovat trh produktový a trh geografický. Právě k těmto účelům slouží definice geografického trhu, která je zakotvená v čl. 9 odst. 7 nařízení č. 139/2004 a která byla obsažena i ve stejném ustanovení nařízení předcházejícího¹⁵⁷. Je běžné, že je jednou koncentrací dotčeno několik produktových i geografických trhů. V rozhodnutí ve věci *Cargill-BCA/ABF-Allied Braun/JV*¹⁵⁸ bylo

---

¹⁵⁴ Úř. věstník C 56 ze dne 5.3.2005

¹⁵⁵ Ačkoli zmíněné Sdělení o postupování případů uvádí tyto podmínky v opačném pořadí, při hodnocení spojení jsou tyto podmínky zjišťovány v pořadí uvedeném zde, jak je potvrzeno v čl. 4 odst. 4 pododstavci 5 nařízení č. 139/2004..

¹⁵⁶ Bod 18 Sdělení Komise o postupování případů pokud jde o spojování podniků

¹⁵⁷ Čl. 9 odst. 7 nařízení č. 4064/1989

¹⁵⁸ Případ č. COMP/M.3534 ze dne 8.12.2004

identifikováno 6 produktových trhů¹⁵⁹. Společnost BCA byla dceřiná společnost mezinárodní společnosti Cargill, která je činná v různých oborech po celém světě. BCA zajišťovala veškeré aktivity pro Cardill v oblasti zemědělství ve Velké Británii. Totéž, také výhradně ve Velké Británii, zajišťovala společnost ABNA, pobočka Allied Braun, pro svoji mateřskou společnost ABF. Společný podnik, který vytvořily Cardill a ABF, převzal veškeré aktivity společností BCA a Allied Braun. Komise v tomto případě uznala, že geografický trh není větší než území Velké Británie, neboť společný podnik bude aktivní právě jen tam. Navíc většina transakcí se uskuteční mezi maloobchodními prodejci a místními farmáři, takže relevantní trhy mohou být i jen lokálně vymezené.

Teprve po správném vymezení všech relevantních trhů lze přistoupit ke zjišťování, zda je splněna druhá podmínka. V rámci ní musí být dle Předlohy dány dostatečně jasné indicie, které budou naznačovat, že spojení by mohlo mít určitý významný vliv na soutěž na trhu v jednom či v několika členských státech, zatímco v ostatních členských státech se vliv spojení pravděpodobně nijak zvlášť neprojeví, nebo se neprojeví vůbec. To je dáno např. tím, že spojující se podniky prostřednictvím svých dceřiných společností nabízejí své zboží nebo poskytují služby, kterých se spojení dotýká, v rámci jednoho členského státu. Zde může být poněkud matoucí existence tzv. dvoutřetinového pravidla¹⁶⁰, připomeňme však, že pro tyto účely se používá obrat všech dotčených podniků¹⁶¹.

Co se však míry ohrožení soutěže na daném relevantním trhu týká, nejsou v tomto ohledu nařízení č. 139/2004 ani Sdělení Komise jasné. Výraz „*spojení může významně ovlivnit (ohrozit) soutěž*“

---

¹⁵⁹ Jednalo se o trh se zemědělskými semeny, chemickými hnojivy, agrochemikáliemi, krmivem, obilím a luštěninami a řepkovými semeny

¹⁶⁰ Čl. 1 odst. 2 a 3 nařízení č. 139/2004

¹⁶¹ Konsolidované nařízení Komise o rozhodném právu, body C II. A IV.

na trhu“ totiž v sobě skrývá rozpor. Ke splnění podmínky stačí i potenciální ohrožení soutěže („může“) a tedy existence pochybností. To by se dalo vykládat tak, že jelikož je žádost formulována na základě předběžné analýzy trhu, kterou si podniky musejí zpracovat, při podrobnějším vyšetřování se může ukázat, že obavy z ohrožení soutěže byly liché. Toto potenciální ohrožení nicméně musí být významné, tedy nikoliv malé, střední, nebo dokonce zanedbatelné. Povinnost poskytnout informace o ovlivnění soutěže na trhu v členském státě mají zásadně spojující se podniky, které však nemusí prokázat, že spojení tento trh poškodí¹⁶². Pokud však budou spojující se podniky spatřovat ve svém spojení významnou hrozbu pro hospodářskou soutěž, bude taková hrozba spíše reálná než potenciální. Tato podmínka, při srovnání s podmínkami podle čl. 9 odst. 2 písm. a) a b) a čl. 22 odst. 1, budí rozpaky. Konkrétní praktický obrys bude nutné hledat v rozhodovací praxi Komise.

V případě *CVC/Matas*¹⁶³ byla jádrem spojení transakce, při které společnost CVC, obchodující s cennými papíry, nakoupila většinový podíl společnosti Matas A/S. Akcionáři společnosti Matas A/S byli současně vlastníky jednotlivých obchodů Matas v rámci celého obchodního řetězce Matas a CVC tak současně nabyla vlastnictví jednotlivých obchodů představujících více než 51 % obratu celého řetězce. V tomto případě bylo Komisí uznáno ovlivnění trhu v Dánsku na základě skutečnosti, že transakcí došlo ke změně z nezávislého vlastnictví mnoha obchodů na vlastnictví jedné centralizované skupiny, ačkoliv nebyl nalezen ani jeden dotčený relevantní trh, neboť aktivity stran spojení se nijak nepřekrývaly. Jednalo se tedy o klasické konglomerátní spojení. Argumentace Komise byla, že takovouto změnou vlastnictví může dojít k posílení

---

¹⁶² Bod 16 preambule nařízení č. 139/2004

¹⁶³ Rozhodnutí Komise v případě č. COMP/M.4281 ze dne 9.11.2006

konkurenceschopnosti celé skupiny obchodů, nicméně přesné posouzení toho, do jaké míry a jakým způsobem bude trh ovlivněn, bylo ponecháno na soutěžním orgánu, který ve výsledku spojení posuzoval.

Významné ohrožení hospodářské soutěže v tomto spojení nespátřuji. V tomto případě byla rozhodující pro postoupení spíše existence samostatného trhu v rámci jednoho členského státu, než míra možného ovlivnění soutěže na takovém trhu. Ve výše uvedeném případě *Cargill* by nepřekročil tržní podíl nově vzniklého společného podniku 35 %, a to na žádném z relevantních produktových trhů¹⁶⁴.

Znaky *významného ovlivnění soutěže* a především hraniční čára mezi významným a nevýznamným ovlivněním nejsou zřetelné ani ze závazných či interpretačních textů, ani z rozhodovací praxe Komise. Pozitivní je však zjištění, že Komise vychází vstříc žádajícím podnikům a jejich žádosti o postoupení bývá většinou vyhověno.

6.1.2 Jiné faktory, které je třeba zohlednit

Splnění dvou výše uvedených právních požadavků však není jediným kritériem, na které je třeba brát ohled při úvahách o postoupení případu. Mělo by být také pečlivě zváženo, zda národní soutěžní orgán je skutečně vhodnější k posouzení případu než Komise, zejména s ohledem na zásady celého systému postupování¹⁶⁵, kterými jsou výše zmíněný princip právní jistoty, zásada *one-stop shop* (jednorázové odbavení) a princip nejvhodnějšího orgánu¹⁶⁶.

Komise by tedy měla vzít v úvahu především počet a velikost relevantních trhů, které jsou spojením ovlivněny. Pokud se jedná o trh nebo trhy pouze v rámci jednoho státu, postoupení bude

---

¹⁶⁴ Bod 13 rozhodnutí Komise v případě č. COMP/M.3534

¹⁶⁵ JONES, A., SUFRIN, B.: *EC Competition Law*, 2. vydání, Oxford University Press 2004, s. 901

¹⁶⁶ Bod 19 Sdělení Komise o postupování případů pokud jde o spojování podniků

pravděpodobně vhodné. Pokud však budou nezanedbatelně ovlivněny i trhy v jiných členských státech, bude muset být pečlivě zvažováno, zda soutěžní orgán z daného členského státu má skutečně lepší možnosti k posouzení takového případu, a to jak z hlediska znalosti trhu, tak i z hlediska odborných znalostí a technických možností. Sdělení samo uvádí jako jeden z důvodů hodných zvláštního zřetele skutečnost, že národní soutěžní orgán již vyšetřuje jinou transakci v tomtéž odvětví¹⁶⁷.

Důležitým faktorem při hodnocení vhodnosti národního orgánu pro posouzení by měla být také národní právní úprava aplikovatelná na spojení. Jak již bylo řečeno výše, právní řády některých států, jako bylo např. Nizozemsko, Lucembursko, Řecko nebo Dánsko¹⁶⁸, po dlouhou dobu neobsahovaly ustanovení o kontrole koncentrací. Takovému státu by mohl být případ jen velmi těžko postoupen.

Ze čtyř mnou analyzovaných rozhodnutí Komise¹⁶⁹ se otázkou vhodnosti národního soutěžního orgánu zabývaly pouze dvě (CVC/Matas a Inchcape/European Motor Holdings). Argumenty se mnohdy omezovaly pouze na konstatování, že jelikož ovlivněný trh/trhy nepřesahuje území jednoho státu, bude národní soutěžní orgán lépe umístěn k posouzení případu. Hlubší polemiku nebo rozpracovanější argumentaci rozhodnutí Komise nenabízejí a troufám si tvrdit, že v případech, kdy budou splněny dva právní požadavky uvedené v čl. 4 odst. 4 nařízení č. 139/2004, bude větší vhodnost národního soutěžního orgánu pravidlem.

---

¹⁶⁷ Bod 23 Sdělení Komise o postupování případů pokud jde o spojování podniků

¹⁶⁸ VAN BEAL&BELLIS: *Competition Law of the European Community*, 4. vydání, Kluwer Law International 2005, s. 759

¹⁶⁹ Příklad č. COMP/M.3534 – *Cargill-BCA/ABF-Allied GrainúJV*, případ č. COMP/M.4302 – *O2/The Link*, případ č. COMP/M.4534 – *INCHCAPE/EUROPEAN MOTORS HOLDING* a případ č. COMP/M.4281 *CVC/Matas*

6.1.3 Postup při postupování případu

Ve chvíli, kdy začnou podniky uvažovat o spojení, nutně musí také přemýšlet o tom, zda musí takovou transakci notifikovat nějakému soutěžnímu orgánu, které by to měl být a jaký asi může být výsledek. Pokud zjistí na základě jasně daných kritérií stanovených v čl. 3 nařízení č. 139/2004, že jejich spojení dosahuje komunitární dimenze, jsou povinny postupovat podle čl. 4 nařízení č. 139/2004. Pokud však usoudí, že spojení naplňuje právní předpoklady, které jsou uvedeny výše pod bodem i), mohou informovat Komisi, že tyto právní předpoklady existují a že by tedy spojení mělo být posouzeno, zcela nebo z části, členským státem¹⁷⁰.

Na otázku, kdo konkrétně je oprávněn takové podání Komisi zaslat, odpovídá čl. 4(2). Jsou to ty samé podniky, které by jinak byly povinny notifikovat spojení Komisi. V případě koncentrace ve formě fúze (sloučení nebo splynutí¹⁷¹) podle čl. 3(1)(a) jsou to strany spojení, v případě nabytí kontroly podle čl. 3(1)(b) jsou to podniky nabývající společnou kontrolu nebo podnik nabývající výlučnou kontrolu. Tyto podniky podávají žádost o postoupení případu samy za sebe a vlastním jménem, a to i když jsou ovládány jiným podnikem. Prováděcí nařízení č. 802/2004¹⁷² obsahuje v příloze č. III formulář RS (*reasoned submission* – odůvodněné podání), který musí tyto podniky vyplnit. Opět, podobně jako v případě notifikace, formulář RS vyžaduje poměrně podrobné informace o spojujících se podnicích, o osobách, které je ovládají nebo jsou ovládány stejným podnikem jako strana spojení¹⁷³, o jejich obratu v rámci společenství a také na všech trzích ovlivněných spojením. Rovněž je třeba definovat

---

¹⁷⁰ Čl. 4 odst. 4 pododst. 1 nařízení č. 139/2004

¹⁷¹ § 69 odst. 3 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník

¹⁷² Nařízení Komise (ES) č. 802/2004 ze dne 7. dubna 2004 provádějící nařízení Rady (ES) č. 139/2004 o kontrole spojování mezi podniky, Úř. věstník L 133 ze dne 30.4.2004

¹⁷³ Tyto informace jsou důležité z hlediska výpočtu obratu a tedy určení komunitární dimenze spojení.

všechny produktové a geografické trhy, kterých se spojení dotýká. Na závěr je třeba uvést argumenty na podporu tvrzení, že spojení by mělo být posouzeno soutěžním orgánem konkrétního členského státu. Je třeba zdůraznit, že všechny skutečnosti uvedené ve formuláři RS musí být podloženy věrohodnými důkazy. Odpovědi by měly být vyčerpávající a pravdivé. Nesprávné nebo zavádějící informace jsou považované za neúplné informace se všemi důsledky vyplývajícími z čl. 5 (2) prováděcího nařízení a formulář RS nebude považován za doručený Komisi, dokud nebudou poskytnuty správné a úplné informace. To má samozřejmě za následek nezapočetí běhu lhůt. Požadavek na úplné informace má ovšem své opodstatnění. Komise totiž před rozhodnutím o postoupení případu neprovádí žádná vlastní šetření, nýbrž rozhoduje na základě stranami předložených informací. To také souvisí s časovou efektivitou tohoto druhu řízení. Ani Komise pochopitelně nevíta nesprávně vyplněný formulář RS, proto sama pobízí podniky k před-notifikačním kontaktům, při kterých, jak již bylo zmíněno výše, může být řada nejasných otázek vyjasněna a často také bývají označeny informace, které se mají objevit ve správně vyplněném formuláři RS.

Formulář RS je možné podat v kterémkoliv oficiálním jazyce Společenství, ale Komise stranám velmi doporučuje, aby bylo podání současně přeloženo do jazyka, kterému budou rozumět všechny orgány a osoby¹⁷⁴. Současně je doporučeno, aby strany přeložily formulář do jazyka státu, jemuž navrhují případ postoupit¹⁷⁵. To pochopitelně ušetří mnoho času, neboť Komise nebude muset pořizovat překlad dokumentů a tím zdržovat celé řízení. Na druhou stranu veškerá finanční i časová zátěž přechází na spojující se podniky.

---

¹⁷⁴ Takovým jazykem bude pravděpodobně angličtina, popř. francouzština.

¹⁷⁵ Část D odst. 2 přílohy č. III nařízení č. 802/2004.

Po té, co Komise obdrží řádně vyplněný formulář RS, zašle neprodleně jejich kopie všem členským státům. Přes to, že tuto kopii obdrží všechny členské státy, pouze ten, jemuž by podle názoru spojujících se podniků měl být případ postoupen, má právo se k podání vyjádřit¹⁷⁶. Tento členský stát však může vyjádřit pouze svůj souhlas či nesouhlas s postoupením případu. Členský stát má právo provádět vlastní šetření, která jsou nezbytná k aplikaci čl. 4 odst. 4 nařízení č. 139/2004¹⁷⁷, často však bude rozhodovat na základě informací obsažených ve formuláři RS. Členský stát má 15 pracovních dnů na vyjádření svého souhlasu či nesouhlasu. V případě, že se v této lhůtě nevyjádří, bude takové mlčení považováno za souhlas s postoupením. Pokud však členský stát nebude s postoupením souhlasit, nedojde k němu a spojující se podniky budou muset nechat své spojení přezkoumat Komisí. Co se běhu lhůt týká, jejich počátek a konec se řídí prováděcím nařízením č. 802/2004, konkrétně kapitolou III. Lhůta, v tomto případě 15-ti denní, začne běžet počátkem pracovního dne následujícího po obdržení formuláře RS členským státem a skončí uplynutím 15. pracovního dne.

Za předpokladu, že členský stát s postoupením souhlasí, Komise rozhodne o tom, zda případ postoupí či ne. Pro vydání rozhodnutí platí lhůta, která začíná běžet podáním úplného formuláře RS a končí uplynutím 25 pracovního dne od tohoto data. V případě, že Komise své rozhodnutí v této lhůtě nevydá, má se za to, že Komise s postoupením souhlasí¹⁷⁸.

Jelikož se Komise při postoupení případu vzdává svojí výlučné pravomoci posuzovat spojení s komunitární dimenzí, je to právě ona a nikdo jiný, kdo o postoupení rozhoduje. Při posuzování takového případu zkoumá, zda jsou splněny výše uvedené právní

---

¹⁷⁶ Čl. 4 odst. 4 pododst. 2 nařízení č. 139/2004.

¹⁷⁷ Čl. 21 odst. 3 pododst. 2 nařízení č. 139/2004

¹⁷⁸ Čl. 4 odst. 4 pododst. 4 nařízení č. 139/2004

požadavky. Z nich, jak vyplývá z výše uvedeného, je nejvýznamnější existence samostatného trhu v rámci členského státu. Teoreticky však, ačkoliv jsou právní požadavky splněny, k postoupení nemusí dojít v případě, kdy Komise nebude přesvědčena, vzhledem k okolnostem případu, o vhodnosti jiného orgánu pro posouzení předmětného spojení.

Stany spojení jsou ovšem také oprávněny požádat o postoupení pouze části případu členskému státu k posouzení. Bude se jednat o tu část, která má své účinky v tomto členském státě. Komise je oprávněna postoupit členskému státu pouze část případu, ale takový případ se stal doposud pouze jeden, a to v letošním roce.

Takové částečné postoupení případu totiž v sobě skrývá řadu rizik. Za prvé je zásadně narušena zásada *one-stop shop*. Spojující se podniky musí v takovém případě notifikovat své spojení jak Komisi, tak členskému státu. Probíhají tedy dvě řízení, jedno na vnitrostátní a druhé na komunitární úrovni, což pro podniky přináší značné časové i finanční obtíže. Druhý problém spočívá v ohrožení principu právní jistoty, neboť každý orgán může dojít k rozdílnému závěru. Každé rozhodnutí se bude pochopitelně týkat jedné části případu, implementovat obě rozdílná rozhodnutí v praxi však může představovat neřešitelný úkol.

K této problematice se vyjádřil také SPS ve svém rozhodnutí ve věci *Philips v Komise*¹⁷⁹. Jeho rozsudek směřoval sice na čl. 9 nařízení 4064/89, je ale velmi dobře použitelný i na tento případ. Soud uvedl, že ačkoliv nařízení o kontrole koncentrací připouští možnost postoupit pouze část případu členskému státu, není to podle jeho slov žádoucí jev zejména vzhledem k zásadě *one-stop shop* a principu právní jistoty.

---

¹⁷⁹ Rozsudek Soudu prvního stupně T 119/02 *Royal Philip Electronics NV v. Commission* ze dne 3. dubna 2003

Vyvstává otázka, čím zájem je částečným postoupením (žádostí o částečné postoupení) sledován. Žádat o postoupení je nařízením umožněno spojujícím se podnikům, měly by to tedy být především ony, kdo spatřují v částečném postoupení výhodu (netřeba připomínat, že i pro postoupení části případu musejí být splněny dva výše uvedené právní požadavky). Jsem toho názoru, že jediná pro podniky přijatelná varianta je ta, kdy je národnímu soutěžnímu orgánu postoupena větší část případu, zatímco o zbytku spojení rozhodne Komise v souladu s čl. 6 odst. 1 písm. b) nařízení č. 139/2004, tedy prohlásí je za slučitelný se společným trhem bez zahájení řízení. Malý zájem o tento způsob redistribuce kompetence však svědčí spíše o tom, že částečné postoupení jejich případu před oznámením není pro podniky atraktivní.

Pokud Komise rozhodne, že postoupí celý případ členskému státu, nebo, v případě marného uplynutí lhůty, se má za to, že Komise rozhodla o postoupení případu, řízení před Komisí je tím u konce. Případ přebírá soutěžní orgán členského státu, který na dané spojení aplikuje vnitrostátní právo¹⁸⁰. Strany jsou tedy povinny notifikovat případ tomuto orgánu podle požadavků vnitrostátního práva a podle stejných pravidel také posoudí, zda spojení povolí, či zakáže.

6.2 Od členských států ke Komisi – čl. 4(5)

Čl. 4 odst. 5 upravuje další způsob změny jurisdikce, a to ještě před oznámením spojení některému z orgánů. V tomto případě se jedná o postoupení případu členskými státy, které se vzdávají svoji kompetence posoudit případ, který by jinak do jejich kompetence podle nařízení o kontrole koncentrací spadal. Tato možnost se těší mezi podniky opravdu velkému zájmu. Od vydání nového nařízení o

---

¹⁸⁰ Čl. 4 odst. 4 pododst. 5 nařízení č. 139/2004

kontrole koncentrací bylo dosud požádáno o postoupení celkem 130 krát a zájem o tento druh postoupení případu je každým rokem vyšší. Ve většině případů bylo žádosti vyhověno¹⁸¹.

6.2.1 Právní požadavky

I pro tento způsob postoupení případů stanoví nařízení o kontrole koncentrací dva právní požadavky. Ty musejí být opět splněny kumulativně, aby mohl být případ postoupen. První podmínkou je, aby případ naplňoval znaky spojení podle nařízení č. 139/2004. Druhá podmínka stanoví, že musí existovat alespoň tři členské státy, které mají pravomoc případ přezkoumat podle jejich vnitrostátního práva.

Definici spojení podniků obsahuje čl. 3 nařízení 139/2004. Členské státy však mají ve svém vnitrostátním právu spojení nadefinováno pro účely vnitrostátní kontroly koncentrací. Tyto definice zapadají do vnitrostátního právního řádu toho kterého státu, vycházejí z institutů tomuto právnímu řádu známých a reflektují tu či onu právní kulturu. I přes to, že nařízení o kontrole koncentrací působí na zákonodárce z členských států jako zdroj inspirace, definice spojení se v jednotlivých členských státech liší, a liší se i vůči nařízení o kontrole koncentrací. Takto se tedy může stát, že transakce, která naplňuje znaky spojení podle práva jednoho členského státu, se nevejde pod definici spojení v jiném členském státě. Zrovna tak transakce, která je spojením podle nařízení o kontrole koncentrací, nemusí být spojením podle práva některého členského státu¹⁸² a naopak.

---

¹⁸¹ <http://ec.europa.eu/comm/competition/mergers/statistics.pdf>

¹⁸² Např. výjimka podle čl. 3 odst. 5 písm. c) nenachází odraz v českém zákoně o ochraně hospodářské soutěže a taková transakce tedy bude spojením podle českého práva, nikoliv však podle práva Evropského.

Aby případ vyhověl požadavku první podmínky, musí naplňovat znaky spojení podle nařízení o kontrole koncentrací, bez ohledu na definice spojení v členských státech. Do nezáviděníhodné situace by se podniky mohly dostat v případě, kdy by transakce byla spojením podle práva třech nebo více států, ale nebyla by spojením podle komunitárního práva. To by se mohlo stát tehdy, pokud by např. členské státy považovaly za spojení transakce uvedené v čl. 3 odst. 5 nařízení č. 139/2004, nebo by za spojení považovaly i kooperativní *joint venture*. V takovém případě by podniky nemohly využít této výjimky a musely by notifikovat případ ve všech příslušných státech.

Interpretace a aplikace této podmínky v praxi nebude dle mého názoru činit významnější potíže. Definice spojení je v evropském právu již ustálená, od roku 1989 se prakticky nezměnila¹⁸³ a k dispozici je pochopitelně také bohatá sbírka rozhodnutí Komise nebo evropských soudů.

Podle druhé podmínky musí být spojení přezkoumatelné podle práva alespoň tří členských států. Tato podmínka pochopitelně souvisí s předchozím požadavkem. Aby mohlo být spojení přezkoumatelné podle práva určitého státu, musí vyhovovat definici spojení podle tohoto práva. Ovšem stejně jako vyhovění definici spojení podle komunitárního práva nedává bez dalšího Komisi pravomoc posoudit spojení podniků, tak také v národních právních úpravách bývají stanoveny určité limity, jejichž překročení zakládá pravomoc vnitrostátního soutěžního orgánu spojení posoudit. Účelem těchto limitů je vyloučení povinnosti notifikace a následného přezkumu u tzv. bagatelních případů, tedy těch spojení, která nemohou hospodářskou soutěž na daném trhu významně ohrozit¹⁸⁴.

---

¹⁸³ Nařízení 139/2004 zejména doplnilo, že spojení vzniká tam, kde dochází ke změně kontroly na trvalém základě.

¹⁸⁴ Svoji roli hrají také praktické možnosti soutěžních orgánů, které by bez stanovených limitů byly zavaleny notifikacemi. Takový systém by byl také nesmírnou zátěží pro

Ve všech členských státech, ve kterých je notifikace povinná, je zvolen jako kritérium obrat spojujících se podniků, navázaný na území příslušného státu, často také v kombinaci s obratem celosvětovým. Lotyšsko, Portugalsko, Řecko, Slovinsko, Španělsko a Velká Británie navíc uplatňují jako alternativní kritérium tržní podíl podniků, a to buď existující již před spojením, nebo spojením vzniklý¹⁸⁵. Obrat je dle mého názoru kritériem vhodnějším, neboť se jedná o objektivní veličinu, které je zjištělná z účetní závěrky a podává jednoznačný obraz o významu podniku. Problematickým se může jevit přiřazení obratu k určitému území. Tržní podíl naproti tomu může podávat obraz zkreslený, neboť je možné jej určit vždy pouze ve vztahu k vymezenému relevantnímu trhu. A právě na vymezení tohoto trhu bude záležet i velikost tržního podílu¹⁸⁶. Vymezení relevantního trhu je složitý proces, který vyžaduje určení velkého množství proměnných na základě informací a podkladů, které podniky nemusí mít v době spojení k dispozici, nebo jejichž opatření může být pro podniky těžké¹⁸⁷. Jak již bylo řečeno, podniky mají tendenci relevantní trh vymezovat široce a tržní podíl v jejich očích by tak mohl být pro účely posuzování spojení nižší, čímž by se vyhnuly povinnosti notifikace. Snad právě proto existuje v členských státech také kritérium obratu, aby ty nejzávažnější případy neunikly pozornosti soutěžních orgánů.

Jednou z výhod vnitřního trhu bezpochyby je možnost podniků velmi snadno rozšířit své podnikání do jiného členského státu.

---

podniky, které by musely i v bagatelních případech své spojení oznamovat a čekat na rozhodnutí soutěžního orgánu.

¹⁸⁵ MUNKOVÁ, J., SVOBODA, P., KINDL, J.: Soutěžní právo, C.H.BECK 2006, s. 308 - 313

¹⁸⁶ Např. rozhodnutí Komise IV/M.794 ze dne 22.1.1997 ve věci Coca-Cola/Amalgamated Beverages GB, ve kterém podniky vymezily relevantní trh jako trh se všemi nealkoholickými nápoji, zatímco Komise vymezila trh „kolových nápojů“ jako samostatný relevantní trh. Více také BEDNÁŘ, J.: Aplikace soutěžního práva v rozhodovací praxi, C.H.BECK 2005, s. 371

¹⁸⁷ RAUS, D., NERUDA, R.: Zákon o ochraně hospodářské soutěže – komentář, Linde Praha 2004, s. 210

Nicméně zatímco na trhu v jednom členském státě může mít podnik významný podíl na trhu a dosahovat vysokého obratu, v jiném může být jeho tržní podíl zanedbatelný a stejně tak i jeho obrat. Zatímco by v jednom státě by spojení notifikační povinnost podléhalo, v jiném by to tak být nemuselo.

Aby však spojení naplnilo i druhý právní požadavek stanovený nařízením o kontrole koncentrací, musí převyšovat stanovené limity alespoň ve třech členských státech současně. Musí tedy být dána pravomoc soutěžních orgánů minimálně ve třech státech, přičemž spojení nesmí dosahovat komunitární dimenze. Za účinnosti nařízení č. 4064/89 musela být taková spojení notifikována ve všech příslušných členských státech. Situaci částečně napravilo nařízení č. 1310/97, které rozšířilo množinu spojení s komunitární dimenzí o taková, která byla významná alespoň ve třech členských státech, pokud překračovala stanovená obratová kritéria. Takto byla podchycena ta nejvýznamnější spojení. Teprve nařízení č. 139/2004 umožnilo podnikům žádat o přezkoumání spojení Komisí bez omezujících obratových kritérií. To přineslo vedle úspor času a finančních prostředků na straně podniků také zvýšení právní jistoty a dalo konkrétní obrysy principu *one-stop shop*.

Ani toto kritérium nepřináší při interpretaci potíže, nařízení vyjadřuje jasně, na které případy míří a splnění těchto podmínek bude jednoznačně ověřitelné.

6.2.2 Jiné faktory, které je třeba zohlednit

Stejně jako v prvním případě, naplnění právních požadavků ještě neznamena, že by případ měl být posouzen Komisí namísto členských států. V některých případech nemusí být postoupení považováno za vhodné, a to jak ze strany spojujících se podniků, tak ze strany členských států. Nařízení o kontrole koncentrací

zachycuje článkem 1 odst. 3 ta nejvýznamnější spojení a komunitární význam ostatních musí být předmětem posuzování. Podle Sdělení jsou nevhodnější případy k postoupení ty, u nichž jsou trh nebo trhy, které mohou být spojením ovlivněny, geograficky širší, než je území jednoho státu a hlavní hospodářský dopad spojení souvisí s takovými trhy¹⁸⁸. Mělo by být tedy zjištěno, zda spojením opravdu může být narušena hospodářská soutěž na trhu, který přesahuje hranice jednoho státu. Také případy, při nichž trhy, ovlivněné spojením, jsou svým rozsahem menší než jsou území států či jsou stejně velká jako území těchto států, nicméně těchto trhů je mnoho v rámci Společenství, mohou být vhodnější pro posouzení Komisí¹⁸⁹.

Pozornost je však také třeba obrátit k tomu, zda je Komise lepším orgánem k posouzení případu. Tedy zda má dostatečné znalosti o trzích, které jsou spojením ovlivněny, o hospodářském odvětví, kterého se spojení týká, zda bude vyšetření případu dosažitelnější, efektivnější a jednodušší, atd.

Takovými úvahami se musejí zabývat především soutěžní orgány členských států, které jsou požádány o postoupení, neboť ony rozhodují o postoupení případu tím, že se vzdají své jurisdikce, a bude je pochopitelně zajímat, zda je Komise dostatečně schopná ochránit hospodářskou soutěž na trhu na jejich území.

6.2.3 Postup při postupování případů

Společný rys předchozího případu postoupení případu s tímto je skutečnost, že o postoupení žádají spojující se podniky. Pro konkrétní určení podniku platí to, co bylo řečeno výše. Jedná se přímo o strany spojení, nikoliv o osoby je ovládající. Pokud tedy tyto podniky zjistí, že jejich spojení podléhá posouzení alespoň ve třech

---

¹⁸⁸Bod 28 Sdělení Komise o postupování případu pokud jde o spojování podniků

¹⁸⁹ Bod 29 Sdělení Komise o postupování případu pokud jde o spojování podniků

členských státech a pokud usoudí, že v jejich případě bude vhodnější, aby případ posuzovala Komise, informují ji v tomto smyslu.

K tomu opět slouží formulář RS, který tvoří přílohu III nařízení č. 802/2005. Do něj je nutné vyplnit informace, které jsou v tomto případě relevantní. Tedy vedle detailních informací o podnicích a jejich obratech, osobách kontrolujících podniky a osobách kontrolovaných stejnými podniky také informace o tom, ve kterých státech podléhá spojení kontrole, včetně prokázání skutečností to nasvědčujících. Podniky by také měly vylíčit, proč by měla případ namísto členských států posuzovat Komise.

Důležité je, aby byl Komisi tento formulář zaslán dříve, než bude spojení notifikováno v některém členském státě. Komise následně zašle tento formulář všem členským státům na vědomí, popř. k vyjádření. Měla by tak učinit bezodkladně¹⁹⁰. I v tomto případě by tedy měly podniky předkládat formulář RS v jazyce, kterým rozumí všechny strany a orgány, aby se předešlo časovým prodlevám spojeným s překladem materiálů.

Zaslání notifikace všem členským státům má velký význam. Komise totiž získá jediné poznatky o *příslušných* členských státech z notifikace předložené spojujícími se podniky a ty nemusí být vždy schopni správně určit, zda jejich spojení kontrole podléhá či ne, zvláště při aplikaci tržního podílu jako kritéria. Členské státy se touto cestou mohou reklamovat skutečnost, že byly označeny jako nepřislušné, popř. příslušné¹⁹¹. Jak samo Sdělení Komise o postupování případů v bodu 77 naznačuje, podniky mohou mít dokonce tendenci uvést nepravdivé informace o příslušných členských státech a mohlo by se stát, že Komise zahájí řízení dříve, než se

---

¹⁹⁰ Čl. 4 odst. 5 pododst. 2 nařízení č. 139/2004

¹⁹¹ Bod 75 Sdělení Komise o postupování případů

příslušný členský stát, který však takto podniky označen nebyl, o spojení dozví.

Ty členské státy, které tedy skutečně jsou kompetentní případ posuzovat, se mohou k předložené žádosti vyjádřit v tom smyslu, zda s postoupením souhlasí či nesouhlasí. Pokud se nevyjádří, má se za to, že s postoupením souhlasí. Jsou to totiž právě tyto státy, které se vzdávají svojí pravomoci nad případem a jejich slovo je rozhodující. Na vyjádření mají tyto členské státy 15 pracovních dnů¹⁹², přičemž první den této lhůty je den následující po dni, ve kterém byla žádost obdržena¹⁹³. Pokud tedy některý z těchto států nesouhlasí s postoupením, případ nemůže být postoupen. Zajímavé je, že i kdyby případ podléhal posouzení v deseti členských státech, postačí, pokud třeba i jen jeden členský stát s postoupením nesouhlasí, přičemž nemusí uvádět své důvody, a k postoupení nemůže dojít. V takovém případě Komise o této skutečnosti informuje všechny členské státy a také dotčené podniky¹⁹⁴. Těm potom nezbude než spojení notifikovat v členských státech podle jednotlivých vnitrostátních právních úprav. Zde lze také spatřovat potenciální riziko tohoto způsobu postupování případů. Podniky, které investovaly značné prostředky a čas do zpracování odůvodněného podání, v takovém případě musí skutečně podstoupit notifikační procedury v členských státech, které pak (v nejhorším případě pouze některé) mohou podat žádost podle čl. 22 nařízení č. 139/2004, tedy požádat o postoupení případu po oznámení. Pokud Komise žádosti vyhoví, budou muset podniky dle potřeby notifikovat své spojení opět u Komise. Za předpokladu, že případ takto postoupily jen některé členské státy, bude pak probíhat více

---

¹⁹² Čl. 4 odst. 5 pododst. 3 nařízení č. 139/2004

¹⁹³ Čl. 7 nařízení č. 802/2004

¹⁹⁴ Čl. 4 odst. 5 pododst. 4 nařízení č. 139/2004

paralelních řízení o jednom a tomtéž spojení¹⁹⁵, což je stav krajně nežádoucí, jdoucí proti všem základním zásadám a pro podniky by taková situace znamenala podstatné zhoršení jejich postavení. Nelze tedy než apelovat na národní soutěžní orgány, aby pokud možno co nejvíce šetřily práva a oprávněné zájmy podniků.

Pokud však žádný z kompetentních členských států nevyjádří svůj nesouhlas ve stanovené lhůtě 15ti pracovních dnů, nic nebrání postoupení případu Komisi. Nařízení č. 139/2004 pro tento případ stanoví nevyvratitelnou právní domněnku, která stanoví, že takové spojení má komunitární dimenzi¹⁹⁶. V této fázi lze spatřit zásadní rozdíl oproti předchozímu způsobu postupování, v němž případ postupovala Komise. Ta totiž disponuje diskreční pravomocí, má právo postoupení odmítnout, i když jsou právní požadavky splněny. Nicméně nemůže tak učinit proti vůli členského státu, kterému má být případ postoupen. Pokud ten odmítne případ převzít, k postoupení nedojde. V případě postoupení podle čl. 4 odst. 5 to jsou členské státy, které o postoupení rozhodují, mohou ho povolit, nebo odmítnout. Komise však v tomto případě nemá na postoupení vliv, nemůže tedy případ odmítnout. V tom je nutno spatřovat stále velký vliv členských států na celý proces postupování případů.

Další rozdíl spočívá ve skutečnosti, že Komisi nelze postoupit pouze část případu. To by pochopitelně nepřineslo spojujícím se podnikům žádné pozitivum, neboť případ by posuzovaly jak minimálně tři členské státy, tak navíc ještě Komise, což by jistě právní jistotě neposloužilo.

O postoupení Komise nevydává žádné rozhodnutí. Do hry však opět vstupuje nařízení o kontrole koncentrací, podle něhož musí spojující se podniky postupovat. Je tedy třeba případ notifikovat podle

---

¹⁹⁵ JONES, A., SUFRIN, B.: EC Competition Law, 2. vydání, Oxford University Press 2004, s. 903

¹⁹⁶ Čl. 4 odst. 5 pododst. 5 nařízení č. 139/2004

čl. 4 odst. 1 a násl. Komise bude následně případ posuzovat podle komunitárních pravidel.

Z hlediska členských států to znamená, že na případ nesmějí aplikovat své vnitrostátní právo. Nesmějí jej posuzovat, rozhodnout o něm, ani uplatňovat vnitrostátní opatření na ochranu soutěže na vnitrostátním trhu.

7. Postupování případů po oznámení

Jsou-li splněny podmínky nařízení č. 139/2004 týkající se komunitární dimenze spojení, musí podniky notifikovat předmětné spojení Komisi ES podle čl. 4 nařízení. Tuto povinnost může zakládat taktéž kladný výsledek žádosti o postoupení případu před notifikací ze strany členských států ke Komisi ES, či negativní výsledek žádosti o postoupení před oznámením ze strany Komise. Lze však také usoudit, že strany spojení měly možnost uvážit své možnosti týkající se jurisdikce a o postoupení případu neměly zájem, nebo vzhledem k povaze spojení naznaly, že případ nesplňuje právní požadavky pro postoupení. V opačných případech musí být spojení notifikováno soutěžním orgánům členských států podle jejich národních pravidel.

Současné nařízení o kontrole koncentrací nicméně připouští, aby i v této fázi řízení došlo ke změně jurisdikce, tedy aby došlo k postoupení případu. Tuto možnost (a pouze tuto možnost), připouštělo i předchozí nařízení č. 4064/89. Soudě podle statistik, zájem o postoupení po oznámení od roku 1989 pozvolna rostl. Zajímavá je však skutečnost, že po zavedení postupování případů před oznámením v nařízení č. 139/2004 množství žádostí o postoupení po oznámení nijak rapidně nekleslo¹⁹⁷.

I v této fázi je možné rozlišit postoupení Komisí členskými státním podle čl. 9 nařízení a postoupení členskými státy Komisi podle čl. 22. První z uvedených, jak již bylo uvedeno, je znám pod názvem „German clause“, neboť to bylo Německo, které trvalo na zavedení tohoto mechanismu i po uzákonění kontroly na komunitární úrovni. Postupování podle čl. 22 je pro změnu známé jako tzv. „Dutch clause“, a to podle Nizozemí, které po dlouhou dobu nemělo zaveden systém kontroly koncentrací.

---

¹⁹⁷ <http://ec.europa.eu/comm/competition/mergers/statistics.pdf>

Z uvedeného je patrné, že iniciátory takového postoupení budou členské státy. Cílem zde bývá snaha ochránit hospodářskou soutěž na jejich území, neboť mechanické dělení spojení dle výše obratu spojujících se podniků nemusí důsledně reflektovat skutečný význam spojení pro hospodářskou soutěž.

7.1 Postupování od Komise k členským státům – čl. 9

Po té, co je spojení notifikováno Komisi ES podle čl. 4 nařízení, zašle Komise kopii notifikačního formuláře všem členským státům. Nařízení ji k tomu určuje tři pracovní dny¹⁹⁸ počítané od doručení kompletního formuláře CO, tedy takového, který obsahuje všechny požadované a potřebné informace. Členský stát, respektive soutěžní orgán členského státu, si dokument prostuduje a pokud nazná, že jsou dány předpoklady pro postoupení případu podle čl. 9 nařízení č. 139/2004, má zásadně 15 pracovních dnů na to, aby Komisi o této skutečnosti informoval¹⁹⁹. Nařízení o kontrole koncentrací nepoužívá v této souvislosti pojem „žádost o postoupení“, nicméně pro zjednodušení a vzhledem k faktickému významu takového informování budu v této práci nadále hovořit o „žádosti o postoupení“, jak to činí i některá relevantní literatura²⁰⁰. Nařízení umožňuje členským státům požádat o postoupení případu ve dvou situacích, uvedených v čl. 9 odst. 2 písm. a) a b).

---

¹⁹⁸ Čl. 19 nařízení č. 139/2004

¹⁹⁹ Čl. 9 odst. 2 nařízení č. 139/2004

²⁰⁰ Např. GOYDER, D.G.: EC Competition Law, 4. vydání, Oxford University Press 2003, s. 370,

VAN BAEL&BELLIS: Competition Law of the European Community, 4. vydání, Kluwer Law International 2005, s. 756

7.1.1 Právní požadavky podle čl. 9(2)(a)

V rámci prvního případu může členský stát požádat o postoupení v případě, kdy lze z dokumentů zaslaných Komisí či z vlastního šetření dovodit, že spojení hrozí významně ovlivnit (narušit) hospodářskou soutěž na trhu v rámci členského státu, který vykazuje všechny znaky samostatného trhu. I v tomto případě tedy existují dvě kumulativní podmínky, které nejsou nepodobné podmínkám, které musí prokázat spojující se podniky, pokud chtějí požádat o postoupení případu členskému státu před oznámením spojení. Přesto zde existují některé významné rozdíly.

Jak již bylo řečeno, členské státy mohou i v tomto případě provádět vlastní šetření pro aplikaci čl. 9 nařízení č. 139/2004²⁰¹, často však budou vycházet z notifikačních materiálů. Proto i posouzení, zda jsou podmínky pro postoupení splněny, bude založeno na předběžné analýze trhu²⁰². Z té by mělo vyplynout, že spojení hrozí významně ovlivnit hospodářskou soutěž na trhu. Co to však znamená? Použitá dikce se částečně liší od dikce použité v čl. 4 odst. 4²⁰³. Ve významu slov „může“ a „hrozí“ však nespátřují zásadní rozdíl. Sdělení Komise o postupování případů k tomuto článku říká, že riziko ovlivnění hospodářské soutěže musí být v tomto případě reálné²⁰⁴ (na rozdíl od potenciálního ovlivnění vyžadovaného v případě čl. 4 odst. 4²⁰⁵). Rozdíl mezi reálným a potenciálním ovlivněním však opět není zřejmý. Kde však leží ona pomyslná dělící čára? Patrně je zde vyžadována jistá vyšší míra pravděpodobnosti, nicméně možnost, že k ovlivnění soutěže nedojde, nelze dle mého názoru při použití slova „hrozí“ vyloučit.

---

²⁰¹ Čl. 21 odst. 3 pododst. 2 nařízení č. 139/2004

²⁰² Bod 35 Sdělení Komise o postupování případů pokud jde o spojování podniků

²⁰³ „spojení může zásadně narušit hospodářskou soutěž na trhu“

²⁰⁴ Bod 35 Sdělení Komise o postupování případů pokud jde o spojování podniků

²⁰⁵ Nespátřují ani rozdíl ve vysvětlení znějícímu tak, že v jednom případě „transakce může mít možný dopad na hospodářskou soutěž“, a v druhém „existuje reálné riziko, že transakce by mohla mít dopad...“

Jisté vodítko může nabídnout rozhodovací praxe Komise. V případě *AIG CAPITAL PARTNERS/BULGARIAN TELECOMMUNICATIONS COMPANY*²⁰⁶ byla Komisí zamítnuta žádost Bulharska o postoupení případu z toho důvodu, že jelikož se jednalo o konglomerátní spojení a aktivity obou spojujících se podniků se nepřekrývaly, nelze v tomto spojení spatřit ohrožení soutěže na bulharském trhu. Tento případ se značně podobá výše zmíněnému případu *Matas*, který však byl dánskému úřadu postoupen na žádost spojujících se podniků. V obou případech spojení nepředstavovala hrozbu pro hospodářskou soutěž. V případě *Matas* však postačovala i záminka (potenciální ovlivnění), ve druhém případě by Komise vyžadovala důvodnější obavy (reálnou hrozbu).

Podle Sdělení první podmínka dále vyžaduje, aby dopad na hospodářskou soutěž byl významný a navíc záporný²⁰⁷. Nutnost záporného ovlivnění soutěže však v případě čl. 4 odst. 4 vyžadována nebyla, ačkoliv dikce ustanovení, kromě záměny slova „může“ za slovo „hrozí“, je totožná. V této souvislosti opět upozorňuji na nevyhovující znění české verze nařízení č. 139/2004 i Sdělení, které u všech podmínek používá výraz „narušit“ jako překlad anglického slova „affect“. Potom ovšem poněkud ztrácí význam zdůraznění, že takové narušení bude negativní, neboť si lze jen velmi těžko představit, že by soutěž mohla být narušena pozitivně. Větší smysl by tedy dávalo překládat slovo „affect“ jako „ovlivnit“.

Připustíme-li tedy, že negativní ovlivnění soutěže je velmi pravděpodobné, nutnost *významného* ovlivnění jako podmínka pro postoupení má v tomto případě větší smysl, než v čl. 4 odst. 4. Vzhledem k tomu, že postoupení po oznámení představuje značnou újmu pro spojující se podniky, mělo by se tak dít pouze v řádně

---

²⁰⁶ Případ č. COMP/M.4721 ze dne 27.7.2007

²⁰⁷ Bod 35 Sdělení Komise o postupování případů pokud jde o spojování podniků

odůvodněných případech. Ani zde však není patrná hranice, od které je možné narušení považovat za významné. Před přijetím nařízení č. 139/2004 bylo možné postoupit případ, pokud spojením mohlo vzniknout dominantní postavení na trhu. Nabytí dominantního postavení zůstává důvodem pro postoupení i v současnosti²⁰⁸.

Co se druhé podmínky týká, ta stanoví, že zeměpisný trh, na němž hrozí, že bude hospodářská soutěž významně narušena, je svým rozsahem celostátní, nebo menší než celostátní²⁰⁹, tedy regionální nebo lokální. Žádost o postoupení má pochopitelně větší šanci na úspěch, pokud relevantní trh bude svým geografickým rozsahem menší, než je území žádajícího státu²¹⁰. Co se samostatnosti takového trhu týká, v podstatě postačí, pokud bude možné definovat určitý relevantní trh, tedy za pomoci trhu produktového a trhu geografického, neboť takto definovaný trh je svojí povahou samostatný. Prokázání této podmínky je opět povinností členského státu.

7.1.2 Jiné faktory, které je třeba zohlednit

Tak jako v jiných případech, i splnění této podmínky nepostačuje bez dalšího k postoupení případu. Komise i v tomto případě disponuje diskreční pravomocí²¹¹. Je nutné zvážit, a tento úkol přísluší Komisi, zda je soutěžní orgán členského státu opravdu vhodnější k posouzení spojení, tedy zda ke všem okolnostem disponuje těmi pravomocemi, znalostmi trhu, prostředím a také technickými možnostmi, které jsou nutné k naplnění vůdčích zásad. Těmi jsou pro připomenutí zásada *one-stop shop*, právní jistota a

---

²⁰⁸ Např. případ č. COMP/M.3823 *MAG/Ferrovial Aeropuertos/Exeter Airport* ze dne 8.8.2005

²⁰⁹ Bod 36 Sdělení Komise o postupování případů pokud jde o spojování podniků

²¹⁰ BELLAMY&CHILD: *European Community Law of Competition*, 5. vydání, Sweet and Maxwell 2001, s. 465

²¹¹ VAN BAEL&BELLIS: *Competition Law of the European Community*, 4. vydání, Kluwer Law International 2005, s. 757

princip nejvhodnějšího orgánu²¹². Nutno však také podotknout, že mi není znám ani jeden případ, ve kterém by byly splněny právní požadavky, ale Komise by postoupní odmítla s odůvodněním, že národní orgán není vhodnější k posouzení případu. Reálný význam těchto jiných faktorů je tedy omezený.

7.1.3 Právní požadavky podle 9(2)(b)

Právní požadavky podle tohoto odstavce se poněkud liší od těch uvedených pod písmenem a) a významně se odlišují i podmínky nutných k postoupení případu před oznámením podle čl. 4(4). I zde se jedná o kumulativní podmínky, jejichž prokázání je na členském státu. První z těchto podmínek stanoví, že musí existovat trh v rámci členského státu, který vykazuje všechny znaky samostatného trhu a který tvoří podstatnou část společného trhu. V rámci druhé podmínky musí být tento trh ovlivněn oznámeným spojením.

Co se vymezení trhu týká, je opět nutné vymezit relevantní trh za pomoci trhu produktového a trhu geografického. Tento výsledný relevantní trh bude vždy trhem samostatným. Podstatné však je, aby takto vymezený trh ležel na území členského státu, přičemž velikostí by se mělo jednat o trh nebo trhy regionální či lokální. V žádném případě však takto vymezený trh nesmí přesahovat na území jiného členského státu.

Druhá část této podmínky požaduje, aby trh ovlivněný spojením tvořil podstatnou část společného trhu. Co znamená podstatná část společného trhu však nestanoví žádný právní předpis. Jediným vodítkem je tak judikatura ESD, který se touto otázkou zabýval ve vztahu k čl. 82 Smlouvy, přičemž však přistupoval k této

---

²¹² Body 8-14 Sdělení Komise o postupuování případů pokud jde o spojování podniků

otázce individuálně v každém jednotlivém případě²¹³. V některých případech také dovedl, že ačkoli má spojení vliv na více menších trhů v rámci jednoho členského státu, můžou tyto ovlivněné trhy společně představovat podstatnou část společného trhu²¹⁴.

Je tedy jasné, že tato podmínka bude splněna pouze u trhů, které jsou svým geografickým rozměrem omezené i v rámci jednoho členského státu.

Druhá podmínka je v tomto případě o poznání benevolentnější, než tomu bylo u písmene a), avšak přísnější než v případě čl. 4(4). I v tomto případě však dikce článku v nařízení nekoresponduje s výkladem obsaženým ve Sdělení Komise.

Dikce ustanovení čl. 9 odst. 2 písm. b) navozuje dojem, že ovlivnění soutěže na vymezeném trhu musí být jisté, neboli že nesmí existovat pochybnosti o tom, že k takovému ovlivnění dojde. Sdělení však uvádí, že členský stát musí prokázat pouze pravděpodobný dopad spojení na hospodářskou soutěž. Pravděpodobný patrně proto, že k takovému závěru soutěžní orgán členského státu dospěje na základě předběžné analýzy, tedy bez provádění hlubšího šetření, na které pochopitelně před podáním žádosti o postoupení nezbyvá čas. Dle mého názoru však ze znění nařízení, bez použití výkladové Předlohy, tato *pravděpodobnost* ovlivnění soutěže nevyplývá.

Tato podmínka je však pro členské státy příznivější v tom smyslu, že nemusí prokazovat *významné* či *negativní* ovlivnění soutěže. Postačí tedy jakýkoliv vliv na soutěž za předpokladu, že trh, na němž je soutěž ovlivněna, je regionální nebo lokální v rámci členského státu.

---

²¹³ Např. rozsudky ESD 40/73 *Suiker Unie/Commission* ze dne 16.12.1975, C-179/90 *Porto di Genova* ze dne 10.12.1991

²¹⁴ Viz např. rozsudek ESD C-323/93 ve věci *Centre d'insémination de la Crespelle* ze dne 5.10.1994

Významným rozdílem oproti předchozím způsobům postoupení je skutečnost, že Komise nezkoumá, zda národní soutěžní úřad je vhodnějším. Nemá tedy diskreční pravomoc jako v ostatních případech²¹⁵. Má to své opodstatnění, neboť pokud je ovlivněný trh vymezen územím v rámci jednoho členského státu, národní soutěžní orgán bude vždy vhodnějším.

7.1.4 Postup při postupování případů

Jak již bylo naznačeno výše, v tomto případě jsou to členské státy, které jsou oprávněny požádat Komisi o postoupení případu. Na zaslání žádosti mají patnáct pracovních dnů. Počátek této lhůty začíná běžet v den následujícím po dni, ve kterém byla členskému státu doručena kopie formuláře CO. Členské státy tak mohou učinit z vlastní iniciativy, může to však být také sama Komise, která na tuto možnost členský stát upozorní a vyzve jej k podání žádosti²¹⁶. Do žádosti členské státy uvedou skutečnosti osvědčující splnění stanovených podmínek a v případě písm. a) také argumenty prokazující, že je národní soutěžní úřad vhodnějším pro posouzení případu, pokud je taková podmínka uplatňována.

Komise si žádost členského státu prostuduje a posoudí, zda jsou splněny právní požadavky předepsané nařízením č. 139/2004. Co se však týká rozhodnutí o podané žádosti, opět se zde rozchází postup v případě žádosti podle písm. a) a podle písm. b).

Pokud Komise v případě žádosti podle čl. 9(2)(a) vyhodnotí, že právní požadavky pro postoupení případu nejsou splněny, tedy že neexistuje samostatný trh, nebo že nehrozí podstatné narušení soutěže na samostatném trhu, vydá rozhodnutí, ve kterém tuto skutečnost konstatuje. Toto zamítavé rozhodnutí zašle členskému

---

²¹⁵ GOYDER, D.G.: EC Competition Law, 4. vydání Oxford University Press 2003, s. 371

²¹⁶ Čl. 9 odst. 2 nařízení č. 139/2004

státu²¹⁷. Následující postup bude stejný, jako by žádost o postoupení nebyla podána, tedy Komise se bude případem zabývat sama a aplikuje na spojení komunitární pravidla o spojování podniků. Tak tomu bylo i ve výše citovaném případě *AIG CAPITAL PARTNERS/ BULGARIAN TELECOMMUNICATIONS COMPANY*²¹⁸, v jednom ze čtyř případů, které byly dosud zamítnuty²¹⁹ od vydání nařízení 4064/89.

V případě splnění právních požadavků pro postoupení případu podle čl. 9(2)(a) má Komise stále širokou diskreční pravomoc. Komise je totiž žádostí o postoupení vyzvána k tomu, aby se vzdala svojí pravomoci nad případem. Nicméně geografický rozsah trhu, na který se vztahuje toto ustanovení, může pokrývat celé území členského státu, což může představovat podstatnou část společného trhu. Může být pochopitelně i menší. Nicméně zde je namístě otázka, kterou musí Komise zodpovědět, a tou je otázka o vhodnosti národního soutěžního orgánu pro posouzení případu. Komise má tedy v této fázi na vybranou tři druhy rozhodnutí²²⁰, reflektující právě otázku vhodnějšího orgánu.

Pokud tedy Komise usoudí, že ačkoliv právní požadavky k postoupení případu jsou splněny, ale vzhledem k jiným faktorům není vhodné případ postoupit, rozhodne Komise o tom, že se sama bude zabývat případem²²¹. Mezi tyto jiné faktory může patřit například to, že Komise posuzuje případ, který s případem, o jehož postoupení bylo žádáno, přímo souvisí. Jiným důvodem může být fakt, že vliv spojení přesahuje hranice žádajícího členského státu a spojení tak může mít vliv na hospodářskou soutěž na společném trhu. Takové

---

²¹⁷ Čl. 9 odst. 3 pododst. 2 nařízení č. 139/2004

²¹⁸ Případ č. COMP/M.4721 ze dne 27. července 2007

²¹⁹ <http://ec.europa.eu/comm/competition/mergers/statistics.pdf>

²²⁰ BELLAMY&CHILD: *European Community Law of Competition*, 5. vydání, Sweet and Maxwell 2001, s. 463

²²¹ Čl. 9 odst. 3 písm. a)

rozhodnutí je ve svém důsledku identické s rozhodnutím zamítajícím postoupení z důvodu nesplnění právních požadavků. Komise tak na případ aplikuje nařízení č. 139/2004 a rozhodne o něm některým ze způsobů uvedených v čl. 6, resp. čl. 8.

Komise však může také usoudit, že postoupení případu neohrožuje vůdčí zásady, kterými je postupování případů vedeno (viz výše) a že posouzení případu národním soutěžním orgánem bude vhodnější. V takovém případě rozhodne o postoupení případu soutěžnímu orgánu členského státu. Tak tomu bylo i v případě *HANSON/PIONEER*²²² ve kterém společnost Hanson z Velké Británie měla nabýt výlučnou kontrolu nad australskou společností Pioneer. Obě společnosti vyvíjely své evropské aktivity převážně ve Velké Británii, a to na relevantních trzích s kamenivem, asfaltem a betonem. Tyto suroviny nelze dodávat na velké vzdálenost, proto byly geografické trhy vymezeny jako regionální nebo lokální v rámci Velké Británie. Vzhledem k tomu, že by spojením došlo ke vzniku dominantního postavení na těchto trzích, což je jistě považováno za významné ovlivnění hospodářské soutěže, byly naplněny podmínky čl. 9(2)(a). Komise také usoudila, že vzhledem k lokálním rozměrům ovlivněných trhů je soutěžní orgán Velké Británie vhodněji umístěn k posouzení případu²²³. Příklad byl tedy zcela postoupen rozhodnutím podle čl. 9 odst. 3 písm. b) soutěžnímu orgánu Velké Británie.

Třetím způsobem, jakým Komise rozhoduje o žádosti podle čl. 9(2)(a), je částečné postoupení případu. I toto rozhodnutí závisí zcela na Komisi. Členský stát nemůže o tento druh rozhodnutí Komisi požádat, neboť jak bylo uvedeno výše, členský stát v podstatě pouze informuje Komisi o skutečnostech podle čl. 9(2), pochopitelně s tím záměrem, aby Komise případ členskému státu postoupila.

---

²²² Příklad č. COMP/M.1827 ze dne 24. března 2000

²²³ Bod 37 rozhodnutí ve případě č. COMP/M.1827

K částečnému postoupení dochází poměrně často, podle statistik dokonce častěji než k úplnému postoupení, a to i přes to, že ESD není tomuto způsobu příliš nakloněn. V těchto případech totiž dochází k rozštěpení případu, kdy jednu část posuzuje členský stát a druhou Komise. To pochopitelně ohrožuje právní jistotu a je to zcela v rozporu se zásadou *one-stop shop*. Případy, které lze takto postoupit, budou zejména takové, u nichž jsou splněny předepsané právní požadavky, nicméně spojení přesahuje hranice jednoho členského státu. I v těchto případech musí Komise uvážit, zda je takové postoupení vhodné²²⁴.

Touto úvahou se však Komise nemusí zabývat v případech, kdy členský stát informuje Komisi ve smyslu čl. 9 odst. 2 písm. b). I v těchto případech Komise zkoumá splnění právních požadavků. Nicméně vzhledem k tomu, že ovlivněné trhy jsou svým geografickým rozměrem omezené i v rámci žádajícího členského státu a tvoří podstatnou část společného trhu, předpokládá se, že soutěžní orgán členského státu bude vždy vhodnější. Posouzení jiných faktorů tedy v těchto případech neprobíhá. Pokud jsou splněny právní požadavky, má Komise povinnost postoupit případ členskému státu, a to buď částečně, nebo zcela²²⁵. Zcela případ postoupí, pokud jsou ovlivněné trhy v rámci členského státu jedinými ovlivněnými trhy v rámci Společenství. Pokud má však spojení vliv také na jiné trhy, Komise postoupí případ pouze částečně. Příkladem takového rozhodnutí může být případ *Tesco/Carrefour*²²⁶, ve kterém anglická společnost Tesco koupila od francouzské společnosti Carrefour všechny maloobchodní prodejny v České a Slovenské republice. Slovenský soutěžní úřad požádal o postoupení případu podle čl.

---

²²⁴ Nejčastějším vyústěním částečného postoupení případu bude, stejně jako v případech podle čl. 4 odst. 4, že Komise část případu postoupí a zbytek posoudí jako slučitelný se společným trhem.

²²⁵ Čl. 9 odst. 3 pododst. 3 nařízení č. 139/2004

²²⁶ Případ č. COMP/M.3905 ze dne 22. prosince 2005

9(2)(b). Geografické trhy byly vymezeny okruhem 20-30 km od dané prodejny, které se na Slovensku nacházely čtyři. Tyto trhy netvořily ani všechny dohromady podstatnou část společného trhu. Vzhledem k tomu, že transakce snížila počet konkurentů na daných relevantních trzích, bylo shledáno ovlivnění hospodářské soutěže. Případ tedy naplnil právní požadavky pro postoupení a byl postoupen soutěžnímu orgánu Slovenska v rozsahu, v jakém ovlivňuje hospodářskou soutěž na slovenských trzích.

Pokud Komise rozhodne o postoupení případu, zcela nebo částečně, členskému státu, aplikuje soutěžní orgán takového členského státu na případ své vnitrostátní soutěžní právo. Může ovšem přijmout pouze taková opatření, která jsou nezbytná k ochraně hospodářské soutěže na svém vnitrostátním trhu nebo trzích²²⁷. Tato opatření tedy zásadně nemohou mířit do zahraničí, a to ani když posuzované spojení má dopady i na zahraniční trhy.

7.1.5 Lhůty k přijetí rozhodnutí

Pro zajištění časové předvídatelnosti řízení je i při rozhodování o postoupení případu Komise omezena lhůtami. Lhůta pro rozhodnutí se však liší ve dvou situacích.

Po té, co je Komisi doručena kompletní notifikace, měla by být přezkoumána v co nejkratší lhůtě. Na rozhodnutí o tom, jak Komise naloží s notifikací, tedy zda zahájí řízení, nebo ne²²⁸, má Komise 25 pracovních dnů²²⁹. Toto rozhodnutí však samozřejmě může přijmout i v kratším čase. Členské státy však mají na informování Komise podle čl. 9 odst. 2 15 pracovních dnů, počítaných od doručení notifikace členskému státu, což však také může učinit dříve. Může se

---

²²⁷ Čl. 9 odst. 8 nařízení č. 139/2004

²²⁸ Čl. 6 odst. 1 nařízení č. 139/2004

²²⁹ Čl. 10 odst. 1 nařízení č. 139/2004

tedy stát, že členský stát požádá o postoupení dříve, než Komise o notifikaci rozhodne. Může však také nastat situace, ve které členský stát požádá o postoupení poté, co Komise již rozhodla o zahájení řízení.

Komise má tedy zásadně 35 pracovních dnů na rozhodnutí o postoupení v případě, kdy dosud nebylo zahájeno řízení podle čl. 6(1)(b)²³⁰. I tato lhůta počne běžet dne následujícího po doručení kompletní notifikace Komisi. Pokud již Komise zahájila řízení podle čl. 6(1)(c), ale dosud nepodnikla přípravné kroky k přijetí nezbytných opatření podle čl. 8 odst. 2, 3 nebo 4 pro zachování či obnovení účinné hospodářské soutěže, má na rozhodnutí zásadně 65 pracovních dnů od notifikace. Ačkoliv to nařízení výslovně neuvádí, vyplývá z dikce čl. 9(4)(b) a čl. 9(5), že v případě, kdy Komise již podnikla takové přípravné kroky, případ již členskému státu postoupit nelze. Tato skutečnost by se dala považovat za jakousi procesně-právní překážku postoupení případu.

Nařízení o kontrole koncentrací bere lhůty naprosto vážně. Proto pro případ, že by Komise zahájila řízení podle čl. 6(1)(c), ale rozhodnutí o postoupení by nevydala v předepsaných 65 pracovních dnech a ani by nepodnikla přípravné kroky, stanoví nařízení nevyvratitelnou právní domněnku, že případ byl členskému státu postoupen²³¹.

Za předpokladu, že Komise postoupila případ členskému státu, vztahují se i něj lhůty stanovené v nařízení. To patrně proto, že postoupení případu členskému státu nesmí mít vliv na délku řízení, nesmí se zhoršit právní jistota podniků. Členský stát má povinnost rozhodnout o případu bez zbytečného odkladu²³². Nařízení dále stanoví, že členský stát má povinnost ve lhůtě 45 dnů informovat

---

²³⁰ Čl. 9 odst. 4 písm. a) nařízení č. 139/2004

²³¹ Čl. 9 odst. 5 nařízení č. 139/2004

²³² Čl. 9 odst. 6 nařízení č. 139/2004

spojující se podniky o výsledcích předběžného řízení a o tom, jaké další kroky bude třeba podniknout. Tato lhůta počne běžet dne následujícího po postoupení případu, pokud není národní legislativou vyžadována notifikace. Pokud je taková notifikace třeba, lhůta začne běžet dnem následujícím po obdržení kompletní notifikace. V dalším postupu již není členský stát nijak omezen.

7.2 Postupování od členských států ke Komisi

Jak již bylo uvedeno výše, některé členské státy po dlouhou dobu neměly zavedenu vnitrostátní kontrolu koncentrací. Proto v době, kdy se přijímalo první nařízení o kontrole koncentrací, byl do něj vložen článek 22, který umožňoval postoupení případu od členského státu ke Komisi v případě, že by spojením došlo k vytvoření nebo posílení dominantního postavení na trhu, v důsledku čehož by byla narušena hospodářská soutěž na trhu v rámci členského státu, pokud by současně došlo k ovlivnění trhu mezi členskými státy. Členský stát nebo několik členských států tak mohlo nechat spojení přezkoumat Komisí, která disponovala potřebnými pravomocemi a svým rozhodnutím mohla ochránit hospodářskou soutěž na trhu v rámci těchto členských států. Tomuto článku se říká „Dutch clause“, neboť Nizozemsko bylo jedním z hlavních iniciátorů začlenění tohoto ustanovení do textu nařízení²³³. Na rozdíl od ostatních možností postupování není původním účelem tohoto ustanovení korekce aplikování komunitárního nařízení, nýbrž nahrazení chybějící právní úpravy členských států. Přestože již většina členských států má zaveden systém kontroly koncentrací, vyskytuje se tento článek se i v současném nařízení o kontrole koncentrací, i když v poněkud

---

²³³ VAN BAEL&BELLIS: *Competition Law of the European Community*, 4. vydání, Kluwer Law International 2005, s.759

pozměněné podobě. Zajímavostí je, že od vydání nového nařízení je tento článek uplatňován častěji, než tomu bylo za doby platnosti předchozího nařízení²³⁴.

7.2.1 Právní požadavky

K tomu, aby mohl být případ Komisi postoupen, musejí být nejprve splněny tři právní požadavky. Dva jsou obdobou požadavků již dříve rozebíraných, třetí je zcela nový. Prvním z nich je skutečnost, že spojení, o jehož přezkoumání členský stát (či více členských států) žádá, je spojením ve smyslu čl. 3 nařízení č. 139/2004, ale nemá komunitární dimenzi²³⁵. To je stejný požadavek jako v čl. 4 odst. 5, kdy o postoupení žádají spojující se podniky. V současné době, kdy téměř všechny členské státy mají zavedenu kontrolu koncentrací, lze očekávat, že i definice spojení se bude v národních právních řádech vyskytovat. Nemusí se však shodovat s definicí podle komunitárního práva. Některé transakce, které jsou spojením podle národního práva, nemusí být spojením podle komunitárního a naopak. Dříve, v době vydání prvního nařízení o kontrole koncentrací, některé národní právní řády definici spojení neobsahovaly vůbec. Pro postoupení případu je tedy nutné, aby bylo spojení spojením buď podle obou právních řádů, tedy národního a komunitárního, nebo jen podle komunitárního. Absence komunitární dimenze znamená, že spojení nenáleží do jurisdikce Komise, tedy že Komise není příslušná případ posuzovat, pokud o to není požádána některým členským státem. To je opět projev subsidiarity práva Společenství, podle které by právo Společenství mělo nastoupit tam, kdy řešení na národní úrovni není dosažitelné nebo efektivní. Potenciální problémy s aplikací této podmínky souvisí s definicí

---

²³⁴ Před rokem 2004 bylo podáno 7 žádostí podle čl. 22, od roku 2004 již 10 – viz <http://ec.europa.eu/comm/competiton/mergers/statistics.pdf>

²³⁵ Čl. 22 odst. 1 nařízení č. 139/2004

spojení jako takové a podřazením některých sporných transakcí pod její dikci, tento problém však vzniká při jakémkoli spojení a není nutné tedy tuto podmínku považovat za výjimečně problematickou. Možnost zneužití ze strany spojujících se podniků v tomto případě pochopitelně naprosto nehrozí,

Podle druhého právního požadavku vyplývajícího z čl. 22 odst. 1 nařízení musí spojení hrozit zásadně ovlivnit hospodářskou soutěž na území žadajícího členského státu. Tento právní požadavek se vyskytoval již v čl. 9 odst. 2 písm. a) nařízení č. 139/2004. Významný rozdíl však spočívá ve skutečnosti, že v případě čl. 9(2)(a) musí být vymezen také ohrožený geografický trh, který nesmí být rozsáhlejší, než je právě území členského státu. V případě čl. 22 není rozloha relevantního trhu podstatná.

Co se interpretace slovního spojení „*hrozí významně ovlivnit hospodářskou soutěž*“ týká, odkazuji na výše uvedené k čl. 9. Pozitivně vnímám skutečnost, že díky se v obou případech shodují a není na tento případ aplikována opět jiná podmínka. To pochopitelně může usnadnit interpretaci.

Třetí právní požadavek vyžaduje, aby spojení podniků ovlivňovalo obchod mezi členskými státy. Tento požadavek je v nařízení o kontrole koncentrací zcela ojedinělý, v žádném jiném ustanovení se nevyskytuje. Nařízení dokonce ani nevysvětluje, co by se pod touto podmínkou mělo skrývat. Odpověď na tuto otázku můžeme nalézt v judikatuře, která se pojmem možného (významného) ovlivnění obchodu mezi členskými státy zabývala zejména v souvislosti s články 81 a 82 Smlouvy. Komise poznatky judikatury shrnula v dokumentu soft law s názvem Pokyny k pojmu ovlivnění obchodu obsaženém v člancích 81 a 82 Smlouvy²³⁶. Že jsou tyto pokyny použitelné i při aplikaci nařízení o kontrole koncentrací,

---

²³⁶ Úřední věstník C 101, 27.4.2004, s. 81 - 96

potvrzuje i Sdělení komise o postupování případů, pokud jde o spojování podniků²³⁷. Ačkoliv je v čl. 81 a 82 používáno spojení „může ovlivnit obchod“, zatímco čl. 22 odst. 1 vyznívá přísněji, když říká „ovlivňuje obchod“, vykládají se obě tyto verze obdobně. Podmínka ovlivnění obchodu mezi členskými státy tedy bude splněna tam, kde spojení může mít pravděpodobně určitý zjistitelný vliv na strukturu obchodování mezi členskými státy.

Obchodem je však třeba rozumět veškerou přes-hraniční ekonomickou aktivitu, tedy např. i usazování, nikoliv jen tradiční výměnu zboží a služeb²³⁸. Pod pojem obchod je dokonce možné zahrnut i soutěžní strukturu trhu.

Co se ovlivnění týká, nezáleží na tom, zda je pozitivní, nebo negativní. Postačuje, pokud se obchod mezi členskými státy bude pravděpodobně vyvíjet jinak, než by se vyvíjel, kdyby ke spojení nedošlo²³⁹. Ovlivnění může být přímé, nepřímé, skutečné nebo potenciální. Přímé nastává v případě, kdy je ovlivněn obchod s těmi produkty, kterými spojující se podniky obchodují. Nepřímo je obchod ovlivněn v případě, kdy je ovlivněno obchodování s produkty souvisejícími, jako jsou komplementy, substituty či např. součásti neovlivněných produktů. Skutečné ovlivnění je přímým výsledkem spojení, zatímco potenciální ovlivnění nastane s velkou mírou pravděpodobnosti v budoucnu²⁴⁰.

Konfrontovat znění těchto podmínek s rozhodovací praxí Komise bohužel není možné, neboť rozhodnutí, že případ přebírá, nejsou publikována. Publikováno je pouze rozhodnutí, kterým se rozhoduje o meritu věci.

---

²³⁷ Bod 43 (včetně poznámky pod čarou) Sdělení Komise o postupování případů, pokud jde o spojování podniků

²³⁸ Bod 19 Pokynů k pojmu ovlivnění trhu obsaženém v čl. 81 a 82 Smlouvy

²³⁹ Bod 43 Pokynů k pojmu ovlivnění trhu obsaženém v čl. 81 a 82 Smlouvy

²⁴⁰ Část 2.3.3. Pokynů k pojmu ovlivnění trhu obsaženém v čl. 81 a 82 Smlouvy

7.2.2 *Jiné faktory, které je třeba zohlednit*

Splnění právních požadavků v tomto případě nemá za následek automatické postoupení případu. Komise zvažuje také jiné skutečnosti, které mají jednoho společného jmenovatele, a tím je vhodnost postoupení. Pokud totiž spojující se podniky notifikovaly své spojení soutěžnímu orgánu členského státu, znamenalo to pro ně určitou dobu příprav a shromažďování informací. Postoupení případu, či jen podaná žádost o jeho postoupení, znamenají další časovou prodlevu, která z hlediska spojujících se podniků nikdy nepřináší spokojenost. Postoupeny by tedy měly být pouze ty případy, u nichž jsou hrozby narušení soutěže a ovlivnění obchodu mezi členskými státy tak významné, že by měly být řešeny na úrovni Společenství²⁴¹. Sdělení identifikuje nejvhodnější případy pro postoupení. Těmi jsou zejména případy vyvolávající vážné obavy z narušení hospodářské soutěže na jednom či více trzích, které jsou širší než celostátní z hlediska zeměpisného rozsahu, nebo mají-li některé z potenciálně dotčených trhů širší než celostátní rozsah a hlavní hospodářský dopad spojení podniků souvisí s takovými trhy. Druhým příkladem vhodného případu k postoupení je situace, kdy případy vyvolávají vážné obavy z narušení hospodářské soutěže v rámci mnoha trhů s celostátním či omezenějším rozsahem umístěných na území řady členských států za okolností, kdy je považováno za žádoucí provázané projednání případu (s ohledem na přípravná nápravná opatření, ale v určitých případech také na samostatné vyšetřování) a pokud hlavní hospodářský dopad spojení podniků souvisí s takovými trhy.

Tento výčet pochopitelně není taxativní. Okolnosti, které budou mít vliv na postoupení případu, se budou lišit případ od případu a budou tak také Komisí posuzovány. Opět lze ale cítit jistou rezervu při zkoumání této podmínky Komisí. Dá se předpokládat, že případy,

---

²⁴¹ Bod 45 Sdělení Komise o postupování případů

kdy by se Komise necítila být vhodnějším orgánem a z tohoto důvodu by odmítla spojení posoudit, se nebudou vyskytovat. A to pochopitelně platí dvojnásob, pokud o postoupení žádá členský stát bez zavedené kontroly koncentrací.

7.2.3 Postup při postupování případů

Většina zemí Evropské unie má již v současné době ve svých právních řádech zaveden systém notifikací²⁴². Spojující se podniky tedy posoudí národní kritéria pro notifikaci a pokud jim jejich spojení vyhovují, příslušným úřadům členských států svoje úmysly oznámí. Pokud tyto soutěžní orgány členských států usoudí, že je skutečně příslušný spojení posoudit a že jsou současně splněna kritéria pro podání žádosti o postoupení a pokud také usoudí, že posouzení spojení na úrovni Společenství bude vhodnější, zašle svoji žádost o postoupení Komisi. Členský stát má pak maximálně 15 pracovních dnů na zaslání žádosti. Tato lhůta počíná běžet dnem následujícím pod ní, ve kterém bylo spojení členskému státu notifikováno, nebo kdy se o spojení dověděl. Tak tomu bude ve většině členských států. Existují však takové, jak již bylo řečeno, ve kterých povinná notifikace není zavedena²⁴³. Pokud by tedy tyto státy rády nechaly spojení přezkoumat Komisí, musejí tak udělat do 15 pracovních dnů ode dne, kdy se o spojení dozvěděly jiným způsobem²⁴⁴. Vyvstává otázka, jak Komise ověří dodržení této lhůty.

Každý členský stát má právo se připojit k žádosti jiného členského státu. Zejména se však bude jednat o státy, které by byly rovněž příslušné k posouzení spojení, nebo takové, které by příslušné nebyly, ale účinek spojení se na jejich území projeví. Komise totiž

---

²⁴² MUNKOVÁ, J., SVOBODA, P., KINDL, J.: Soutěžní právo, C.H.BECK 2006, s.308-313

²⁴³ Těmito státy jsou Velká Británie, Lucembursko a Lichtenštejnsko

²⁴⁴ Čl. 22 odst. 1 pododst. 2

žádost konfrontuje s právními požadavky, mezi něž patří také významné ovlivnění hospodářské soutěže v členském státě. Protože členské státy si navzájem nepředávají informace o podaných žádostech o postoupení, je to Komise, kdo všechny členské státy a také spojující se podniky informuje o jakékoliv žádosti o postoupení podle čl. 22²⁴⁵. Členské státy mají opět 15 pracovních dnů na to, aby se k žádosti připojily. Toto rozhodnutí je velmi významné zejména pro vymezení teritoriálních účinků rozhodnutí Komise o spojení.

Zajímavým důsledkem podání žádosti jedním členským státem je, že běh všech národních lhůt vztahujících se k předmětnému spojení se pozastavuje, a to ve všech členských státech. Ve skutečnosti však pouze v těch, které na dané spojení aplikují své vnitrostátní právo a kde tedy nějaké lhůty vůbec začaly plynout. Přerušení trvá tak dlouho, dokud není na základě žádosti rozhodnuto, který orgán bude spojení posuzovat. Ten členský stát, který o postoupení nepožádal ani se k žádosti nepřipojil, ovšem nemusí čekat na výsledek řízení o žádosti. Takový členský stát může po té, co obdržel informaci o první žádosti o postoupení, oznámit Komisi, že se k žádosti nepřipojuje. Doručením tohoto oznámení Komisi se ukončuje přerušení běhu národních lhůt²⁴⁶ a členský stát nadále postupuje podle svého národního práva.

Po uplynutí 15-ti denní lhůty, která byla dána členským státům k vyjádření, má Komise dalších 10 pracovních dnů na to, aby rozhodla, zda případ od členského státu převezme, či nikoliv²⁴⁷. Komise nejprve zkoumá, zda jsou splněny právní požadavky, tedy zda spojení ve smyslu čl. 3 nařízení ovlivňuje obchod mezi členskými státy a zda hrozí významně ovlivnit hospodářskou soutěž na území žádajícího členského státu. Po té musí posoudit, zda je postoupení

---

²⁴⁵ Čl. 22 odst. 2 nařízení č. 139/2004

²⁴⁶ Čl. 22 odst. 2 pododst. 3 nařízení č. 139/2004

²⁴⁷ Čl. 22 odst. 3 nařízení č. 139/2004

případu skutečně vhodnější. Z pohledu zásad, na nichž je vybudováno nařízení o kontrole koncentrací, však může existovat situace, které se nařízením snažilo zabránit, a to, že případ bude rozdroben mezi několik kompetentních soutěžních orgánů. Některé členské státy oprávněné spojení posoudit se totiž k žádosti nebudou chtít připojit, nebudou chtít vzdát se své výhradní jurisdikce nad případem. Postoupením případu se tedy může počet kompetentních orgánů snížit, nebo zůstat stejný. Účelem tohoto ustanovení však pochopitelně nebylo posílit zásadu *one-stop shop*, jako v čl. 4(5), nýbrž umožnit členským státům, aby tím, že postoupí případ Komisi, ochránili hospodářskou soutěž na svém území.

Pokud tedy Komise v těchto deseti pracovních dnech rozhodne, že se bude případem zabývat sama, informuje o tom všechny členské státy a také spojující se podniky²⁴⁸. Komise však také může převzetí případu odmítnout. To se stalo v minulosti pouze dvakrát²⁴⁹. V případech podle čl. 22 není možné postoupit od členského státu pouze část případu. Tím by totiž došlo k situaci, ve které by dva soutěžní orgány, a to Komise a národní soutěžní orgán, byly kompetentní k rozhodnutí týkajícímu se stejného území. A to je pochopitelně stav krajně nežádoucí. Stejně účinky jako rozhodnutí o převzetí případu má i situace, kdy Komise ve stanovené desetidenní lhůtě nevydá žádné rozhodnutí. Potom nastupuje právní domněnka, že Komise případ přebírá.

Pro členské státy, které původně žádaly o postoupení případu nebo pro ty, které se k původní žádosti připojily, má převzetí případu Komisí jeden klíčový právní důsledek. Žádný z těchto členských států již nadále není oprávněn aplikovat na spojení své

---

²⁴⁸ Čl. 3 odst. 3 pododst. 2 nařízení č. 139/2004

²⁴⁹ <http://ec.europa.eu/comm/competition/mergers/statistics.pdf>

vnitrostátní právo²⁵⁰, neboť kompetence k postoupení případu byla předána Komisi.

Komise tedy nadále bude posuzovat spojení. Může si vyžádat notifikaci podle čl. 4, udělat to však nemusí²⁵¹. Nařízení pro to nestanoví žádná pravidla. Lze se domnívat, že rozhodující bude množství informací, které budou Komisi dány k dispozici před tím, než o postoupení případu rozhodla. Pokud budou informace k důkladnému posouzení případu nedostatečné, bude Komise patrně trvat na notifikaci. Komise bude na případ aplikovat nařízení o kontrole koncentrací a podle něj spojení povolit, zakázat nebo i přijmout závazky, které nabídnou spojující se podniky. Teritoriální účinek řízení a rozhodnutí Komise však, ačkoliv to z nařízení přímo nevyplývá, zůstává omezen. Jisté je, že na území těch členských států, které výslovně odmítly se připojit k žádosti o postoupení, Komise nebude mít vliv. A jelikož nepřipojení se k žádosti mlčky má stejné účinky jako výslovné odmítnutí, bude Komise šetřit účinky spojení pouze na území těch států, které o postoupení požádaly, nebo se k žádosti připojily²⁵².

---

²⁵⁰ Čl. 22 odst. 3 pododst. 3 nařízení č. 139/2004

²⁵¹ Čl. 22 odst. 3 pododst. 2 nařízení č. 139/2004

²⁵² VAN BAEL&BELLIS: *Competition Law of the European Community*, 4. vydání, Kluwer Law International 2005, s. 759

8. Oprávněné zájmy členských států

Ačkoliv se nejedná přímo o postupování případů, za zmínku v této souvislosti stojí ještě čl. 21 odst. 4. Kompetence Komise posuzovat spojení s komunitární dimenzí zůstává v tomto případě zachována, ale její výhradnost, zakotvená v čl. 21 odst. 3 nařízení 139/2004, je prolomena ve prospěch členského státu. Opravňuje totiž členské státy, aby přijaly přiměřená opatření k ochraně oprávněných zájmů jiných než těch, které bere v úvahu nařízení, pokud jsou tato opatření v souladu s obecnými principy a ostatními ustanoveními práva Společenství. Nabízí se otázka, jaké je místo tohoto ustanovení vedle těch, které upravují postupování případu, zejména čl. 9 nařízení č. 139/2004. Odpověď není složitá. Účelem postupování případů je totiž především co nejlepší ochrana hospodářské soutěže na trhu nebo trzích ve Společenství či v rámci členského státu. Naproti tomu cílem opatření podle čl. 21(4) je ochrana jiných oprávněných zájmů členských států, tedy jiných než je ochrana hospodářské soutěže. Mezi tyto oprávněné zájmy patří zejména veřejná bezpečnost, pluralita médií a pravidla obezřetného dohledu. Tyto jsou vyjmenovány přímo v nařízení a jsou tedy automaticky považovány za zájmy slučitelné s právem Společenství a jeho obecnými zásadami. Co je možné podřadit pod tyto „veřejné zájmy“ vysvětlují Poznámky k nařízení Rady 4064/89²⁵³. Veřejná bezpečnost je v tomto kontextu pojem širší, než je vojenská bezpečnost a obrana státu. Patří sem např. také dodávky zboží a služeb nezbytných pro ochranu veřejného zdraví. Pluralita médií má zajišťovat rozdílné zdroje informací, tak aby mohla být zajištěna svoboda projevu a rozdílnost názorů, které jsou nezbytné pro řádné fungování demokratického politického systému. Pravidly

---

²⁵³ Publikované v „Merger control law in the European Union“, Evropská Komise, Brusel-Luxemburk, 1998. Možné nalézt také na : <http://ec.europa.eu/comm/competition/mergers/legislation/regulation/notes.html>

obezřetného dohledu jsou především myšlena pravidla dohledu v bankovním a finančním sektoru. Může se jednat o různé požadavky na poskytovatele finančních služeb či na služby samotné.

Pokud by chtěl členský stát ochránit jiný zájem, tedy jiný než ten, který je vyjmenovaný v čl. 21 odst. 4 pododst. 2 nařízení č. 139/2004, musí před tím, než přijme opatření chránící tento zájem, informovat Komisi o existenci takového veřejného zájmu. Komise posoudí, zda je označený veřejný zájem v souladu s obecnými principy a jinými ustanoveními práva Společenství, jako je zákaz diskriminace na základě státní příslušnosti, volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu, nebo i pravidla vyplývající ze sekundární legislativy či judikatury. Pokud Komise deklaruje slučitelnost veřejného zájmu s právem EU, může členský stát opatření přijmout. Komise má 25 pracovních dnů na to, aby své rozhodnutí oznámila členskému státu. Situaci, kdy členský stát nesplnil svoji povinnost oznámit Komisi veřejný zájem, jehož ochranu sleduje, řešil ESD ve věci *Portugalsko v. Komise*²⁵⁴. Portugalsko v tomto případě chtělo zablokovat spojení mezi portugalskou společností Secilpar, jednající v souladu se švýcarskou společností Holderbank, a státem částečně vlastněnou společností Cimpor. Portugalsko však Komisi neoznámilo žádné důvody pro blokování spojení, a to v rozporu s požadavkem čl. 21 odst. 4 nařízení č. 139/2004 a ta vydala rozhodnutí, ve kterém konstatovala, že cíle, které Portugalsko sleduje, jsou zřejmé z textu rozhodnutí Portugalska odmítající spojení. Tyto cíle však představují překážky svobodě usazování a volného pohybu kapitálu, proto Komise svým rozhodnutím prohlásila neexistenci veřejného zájmu slučitelného s právem Společenství. Portugalsko však napadlo rozhodnutí Komise u ESD a konstatovalo, mimo jiné, že jelikož Komisi neoznámilo žádný veřejný zájem, který chce ochránit, neměla Komise pravomoc vydat

---

²⁵⁴ Rozsudek ve věci C-42/01 *Portugalsko v. Komise* ze dne 22. června 2004

rozhodnutí prohlašující neslučitelnost takového veřejného zájmu s právem ES. Komise dle Portugalska měla postupovat podle čl. 226 Smlouvy o ES, tedy žalovat členský stát za porušení práva ES. ESD však dal za pravdu Komisi a deklaroval, že pokud členský stát poruší svoji povinnost podle čl. 21 odst. 4 nařízení, může Komise o veřejném zájmu rozhodnout na základě informací, které má k dispozici. Kdyby musela Komise postupovat podle čl. 226 Smlouvy o ES, znamenalo by to značnou časovou prodlevu, v jejímž průběhu by mohlo být opatření členského státu nenávratně přijato. Toto rozhodnutí je některými autory považováno za jeden z mezníků vývoje soutěžního práva v roce 2004²⁵⁵.

Povaha či forma opatření, které může členský stát přijmout, však není z nařízení zřejmá. Tento článek nezakládá žádná nová práva pro členské státy, mohou tedy jednat pouze v mezích již existujících pravomocí. Zcela jistě nezakládá pravomoc členského státu povolit spojení, které Komise zakázala podle nařízení o kontrole koncentrací²⁵⁶. Opatření se však musí omezit pouze na to, co je nezbytně nutné k ochraně veřejného zájmu a opatření musí být k dosažení tohoto cíle nevhodnější. Je tedy možné, pokud to bude dle principu proporcionality nezbytné, aby členský stát spojení zabránil²⁵⁷, může se však jednat o nařízení různých závazků, které budou muset spojující se podniky před spojením přijmout, či povinností, které budou muset podniky splnit.

Pro úplnost ještě dodávám, že podle článku 296 SES mohou členské státy přijmout jakékoli opatření, které považují za nezbytné, aby ochránily základní zájmy svojí bezpečnosti, které jsou spojené s výrobou a obchodováním se zbraněmi, municí a válečným

---

²⁵⁵ VÖLCKER, S. B.: Developments in EC Competition Law in 2004: An Overview, *Common Market Law Review* 42, 2005, s. 1697-1736

²⁵⁶ Poznámky k nařízení Rady 4064/89

²⁵⁷ JONES, A., SUFRIN, B.: *EC Competition Law*, 2. vydání, Oxford University Press 2004, s. 890

materiálem. Pokud by tedy mělo dojít ke spojení podniků působících (alespoň v případě jednoho podniku) v oblasti vojenské, členské státy nemusí informovat Komisi o žádném veřejném zájmu, ale mohou spojení zabránit již z titulu samotné Smlouvy. Opatření pochopitelně může mít i jinou formu, než je zákaz spojení. Členské státy mohou uložit podnikům, aby nenotifikovaly Komisi vojenské aspekty spojení²⁵⁸.

---

²⁵⁸ JONES, A., SUFRIN, B.: EC Competition Law, 2. vydání, Oxford University Press 2004, s. 891

9. Vliv postoupení případu na výsledek řízení

Jak již bylo mnohokrát zopakováno, postoupením případu dochází nejen ke změně orgánu, který případ posuzuje, ale také ke změně rozhodného práva, které se na případ aplikuje. Cíl všech těchto předpisů je pochopitelně stejný, a to je ochrana hospodářské soutěže na území, na kterém se daná norma aplikuje. V případě národních úprav je to území členského státu, v případě komunitárního nařízení se jedná o území celé EU, popřípadě její podstatné části. I k tomuto pravidlu však existují výjimky, které byly rovněž výše zmíněny. Je-li tedy např. případ postoupen Komisi podle článku 22 nařízení č. 139/2004, mohou se účinky rozhodnutí Komise omezit pouze na teritorium postupujícího členského státu²⁵⁹.

Jaký by však byl výsledek posuzování, kdyby případ posuzoval např. český Úřad pro ochranu hospodářské soutěže namísto Komise a naopak? Zodpovězení této otázky závisí na několika faktorech. Těmi jsou především velikost relevantního trhu, test použitý k posouzení spojení, popřípadě také možnost soutěžního orgánu přijmout závazky spojujících se podniků. Je třeba současně vycházet z předpokladu, že posuzované spojení je spojením podle práva obou soutěžních orgánů a je možné jej podle těchto právních řádů přezkoumat, je-li to příslušným ustanovením upravujícím postupování vyžadováno²⁶⁰.

Co se týká českého soutěžního orgánu, tedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, je pro něj soutěžní právo Evropských společenství velkou inspirací a ve svých rozhodnutích potvrdil, že po

---

²⁵⁹ Čl. 22 odst. 1 nařízení č. 139/2004

²⁶⁰ Tato podmínka je výslovně vyžadována u postupování případů podle čl. 4(5), implicitně pak také podle čl. 4(4) a čl. 9. Čl. 22 tuto podmínku záměrně nevyžaduje, neboť by to bylo proti původnímu smyslu uvedeného ustanovení. Pokud však není spojení v členském státě přezkoumatelné, nelze ani srovnávat výsledky posuzování spojení.

vstupu České republiky do EU se snaží rozhodovat způsobem kompatibilním s rozhodovací praxí Komise a SPS²⁶¹.

9.1 Vymezení relevantního trhu

Rozhodnutí soutěžních orgánů se mohou lišit, pokud je relevantní trh vymezen každým orgánem jinak. Pokud je produktově vymezen příliš široce, vliv spojení se na něm nemusí projevit, naopak příliš úzké vymezení by mohlo způsobit zákaz spojení, které pro hospodářskou soutěž nepředstavuje hrozbu či by mohlo být dokonce přínosné.

Vymezení geografického rozměru relevantního trhu může hrát svoji roli v případě, kdy rozloha relevantního trhu, na němž by bylo spojení posuzováno Komisí, je větší, než je území členského státu, kterému je případ postoupen, nebo který případ postoupil. Platí zde totéž, co bylo řečeno výše. Na rozlehlejších území spojující se podniky nemusejí získat výraznější pozici, zatímco na malém území mohou svým spojením získat třeba i dominantní postavení.

Rizika plynoucí z možných rozdílů v posuzování spojení na různých geograficky vymezených trzích byly také příčinou toho, že Německo trvalo na zavedení čl. 9 do původního nařízení č. 4064/89. Obávalo se totiž, že by jejich území, při širěji vymezeném trhu, nebylo dostatečně ochráněno.

Při postoupení případu členskému státu se relevantní trh zúží pouze na území členského státu. Jak bylo podrobně rozvedeno výše, k postoupení členskému státu může dojít pouze v případě, že hospodářská soutěž na trhu v tomto konkrétním členském státě bude spojením ohrožena významněji, než v jiných. Vliv spojení v tomto členském státě bude tedy koncentrovanější a lze předpokládat, že

---

²⁶¹ Např. rozhodnutí v řízení S 64/05 ze dne 29. května 2006 ve věci spojení soutěžitelů Karlovarské minerální vody, a.s. a Poděbradka, a.s., body rozhodnutí 7, 42

pravděpodobnost, že národní soutěžní úřad spojení zakáže, je tedy větší, než kdyby případ posuzovala Komise.

Při postupování od členských států ke Komisi pomínu situaci, kdy případ postupuje členský stát, který nemá zavedenu kontrolu koncentrací. Výsledky v takovém případě pochopitelně nelze srovnávat. Významné jsou však situace, kdy je případ postoupen proto, že je přezkoumatelný ve více členských státech. V takovém případě totiž národní soutěžní orgán není schopen svým rozhodnutím postihnout celý zasažený relevantní trh. Předpovědět však, zda by se výsledek lišil, záleží na významu spojení v tom kterém členském státě. Obecně lze opět říci, že na širším trhu bude spojení méně významné, mohou však existovat značné rozdíly i mezi jednotlivými členskými státy. Zatímco v jednom by spojením mohlo dojít až ke vzniku dominantního postavení, v jiném může být spojení nevýznamné.

Co se týká definice relevantního trhu v českém zákoně o ochraně hospodářské soutěže²⁶², ta se významově nijak neliší od definice používané Komisí. Jeden orgán by tedy podle obou definic došel ke stejnému závěru. Pochopitelně, dva orgány mohou dojít k odlišným závěrům i při použití jedné definice.

9.2 Použitý test

Nejvýznamněji může výsledek posuzování spojení ovlivnit test, který soutěžní orgán používá. Orgán, který aplikuje test dominance, by totiž nemohl zabránit spojení, které by nemělo za následek vznik nebo posílení dominantního postavení, avšak soutěž by narušovalo jinak.

---

²⁶² Zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění pozdějších předpisů §2 odst. 2: Relevantním trhem je trh zboží, které je z hlediska jeho charakteristiky, ceny a zamýšleného použití shodné, porovnatelné nebo vzájemně zastupitelné, a to na území, na němž jsou podmínky dostatečně homogenní a zřetelně odlišné od ostatních území.

Nařízení č. 139/2004 vyměnilo dříve užívaný test dominance za takový, podle kterého Komise pojení zakáže, pokud spojení zásadně naruší hospodářskou soutěž na společném trhu nebo jeho podstatné části, zejména vznikem nebo posílením dominantního postavení.

Český zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, při svém vzniku vycházel z nařízení č. 4064/89²⁶³. Zvolil však test, který není možné označit ani za test dominance, ani za test substantivní. Jednalo se o kombinaci znaků obou těchto testů, přičemž však výsledek vyvolával řadu otázek. § 16 odst. 2 předepisoval, že „v případech, kdy spojení podléhá povolení úřadu a kdy jím nevznikne nebo nebude posíleno dominantní postavení spojujících se soutěžitelů nebo některého z nich, které by mělo za následek podstatné narušení hospodářské soutěže, úřad vydá rozhodnutí, kterým spojení povolí“. Tato část zákona tedy nesla prvky testu dominance. Odstavec však pokračoval takto: „Zjistí-li úřad, že spojení vzbuzuje vážné obavy z podstatného narušení hospodářské soutěže, písemně to oznámí účastníkům řízení a sdělí, že pokračuje v řízení.“ §17 odst. 2 dále říkal, že „Úřad návrh na povolení spojení zamítne, jestliže spojení by mělo za následek podstatné narušení hospodářské soutěže“. Nelze si nevšimnout, že zákon Úřadu přikazoval dvě odlišná jednání v situacích, kdy spojením sice nevzniklo ani nebylo posíleno dominantní postavení soutěžitelů či jednoho z nich (a spojení tedy mělo být Úřadem povoleno), ale spojení vzbuzovalo vážné obavy z jiného narušení hospodářské soutěže (Úřad by měl pokračovat v řízení). Někteří autoři označují tento rozpor za „zdánlivý“²⁶⁴, je však evidentní, že spojení mohlo být ve 30-ti denní lhůtě (bez pokračování

---

²⁶³ KINDL, J.: Kontrola koncentrací po vstupu České republiky do Evropské unie, Právní rozhledy 2004, č. 22, s. 819

²⁶⁴ KINDL, J.: Kontrola koncentrací po vstupu České republiky do Evropské unie, Právní rozhledy 2004, č. 22, s. 820

v řízení) povoleno pouze za předpokladu, že nevzbuzovalo vážné obavy z narušení hospodářské soutěže. Test dominance tedy ustupoval do pozadí.

Změnu přinesla až novela zákona o ochraně hospodářské soutěže č. 361/2005 Sb. Upravila test tak, že se již bez všech pochybností jedná o stejný test, jaký používá nařízení o kontrole koncentrací, tedy SIEC test²⁶⁵. Po zahájení řízení nyní Úřad spojení povolí, pokud toto nebude mít za následek podstatné narušení hospodářské soutěže. Pokud bude takový následek hrozit, zejména v důsledku vzniku nebo posílení dominantního postavení, Úřad bude pokračovat v řízení.

Při posuzování, zda spojením dojde či nedojde k podstatnému narušení hospodářské soutěže Úřad hodnotí skutečnosti, jejichž výčet²⁶⁶ je opět totožný se skutečnostmi, ke kterým přihlíží Komise, když posuzuje pojení podle nařízení o kontrole koncentrací²⁶⁷.

Lze tedy uzavřít, že pokud by Komise i ÚOHS posuzovaly stejné spojení na totožně vymezeném relevantním trhu, měly by oba orgány dojít ke stejnému závěru.

9.3 Možnost soutěžního orgánu přijmout závazky spojujících se podniků

Spojení, která by jinak vzbuzovala obavy z podstatného narušení hospodářské soutěže, mohou být povolena za předpokladu, že jsou soutěžním orgánem schváleny určité závazky spojujících se podniků k zachování účinné hospodářské soutěže a obavy z narušení soutěže jsou tím rozptýleny.

---

²⁶⁵ MUNKOVÁ, J., SVOBODA, P., KINDL, J. Soutěžní právo, C.H. Beck 2006, s. 342

²⁶⁶ § 17 odst. 1 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, v platném znění

²⁶⁷ Čl. 2 odst. 1 nařízení č. 139/2004

Podle obou nařízení o kontrole koncentrací byly a jsou spojující se podniky oprávněny navrhnout Komisi závazky či modifikace svého spojení, které mají zajistit, že spojení nenaruší hospodářskou soutěž²⁶⁸. Komise takové závazky nemůže podnikům naříditi sama proti jejich vůli, v rozhodnutí o povolení spojení však může stanovit podmínky či povinnosti k zajištění splnění závazků, které vůči Komisi podniky přijaly.

Český zákona o ochraně hospodářské soutěže se v tomto směru vyvíjel. Původní znění totiž připouštělo, aby Úřad sám z vlastní iniciativy v rozhodnutí stanovil podmínky či omezení podnikům ve prospěch zachování účinné hospodářské soutěže, a to i proti vůli podniků²⁶⁹. Novelou č. 340/2004 Sb. byla tato nesrovnalost odstraněna a další novelou č. 361/2005 Sb. bylo ustanovení § 17 odst. 4 doplněno tak, že podniky jsou oprávněny navrhnout Úřadu závazky k zachování účinné hospodářské soutěže a pokud je nenavrhnou, může tak učinit Úřad sám. Jejich zahrnutí do rozhodnutí je však vázáno na předpoklad, že tyto závazky spojující se podniky převezmou.

Tento poslední znak, tedy možnost Úřadu navrhnout podnikům určitou modifikaci jejich spojení, představuje rozdíl oproti nařízením o kontrole koncentrací, podle kterého Komise nemůže z vlastní iniciativy závazky podnikům navrhnout.

Z uvedeného je patrné, že rozdíl ve výsledku řízení by mohl nastat v případě, že by v důsledku spojení mohla být významně narušena hospodářská soutěž a spojující podniky by nenavrhly závazky, které by obavy z narušení soutěže rozptýlily. Komise by totiž musela takové spojení zakázat, zatímco ÚOHS by mohl podnikům navrhnout jistá omezení či podmínky. Pokud by podniky taková omezení přijaly, spojení by bylo povoleno.

---

²⁶⁸ Čl. 8 odst. 2 nařízení č. 4046/89 i nařízení č. 139/2004

²⁶⁹ KINDL, J.: Kontrola koncentrací po vstupu České republiky do Evropské unie, Právní rozhledy 2004, č. 22, s. 823

10. Závěr

V úvodu této práce jsem si položila několik otázek, na které jsem hledala odpovědi. Proč nařízení o kontrole koncentrací umožňuje posuzování případů přesunout, když k jejich alokaci samo stanovuje pevná pravidla? Komu je postoupení případu ku prospěchu? Je takový postup v souladu s principy, na kterých je kontrola koncentrací ve Společenství založena? Jsou pravidla pro postupování stejně přímočará a jednoznačná, jako jsou ta rozdělující kompetence, nebo existují interpretační problémy a nejasnosti? A lišil by se výsledek řízení o povolení spojení, pokud by případ posuzovala Komise namísto členského státu a naopak?

10.1 Proč nařízení o kontrole koncentrací umožňuje postupování případů, když k jejich alokaci samo stanovuje pevná pravidla?

Odpověď na tuto otázku je možné nalézt při zkoumání vývoje právní úpravy. Přijímání prvního nařízení o kontrole koncentrací provázely četné problémy, neboť členské státy váhaly s přenesením takto významné pravomoci, která spočívá v právu posoudit a popř. zakázat spojení podniků, na Evropskou Komisi. Když bylo kompromisní nařízení přece jen přijato, obsahovalo vedle jednoznačné definice spojení s komunitární dimenzí také dvě ustanovení o postupování případů, a to články 9 a 22. Jejich účel byl čistě protekcionistický, motivem zde byla především snaha o ochranu hospodářské soutěže na vlastním území, která se projevila postupováním jak členskými státy, tak také Komisí.

Získáváním zkušeností s aplikací nařízení se však ukázalo, že přímočará definice spojení s komunitární dimenzí, založená na

poměrně vysokých obrátových limitech, není schopná zachytit všechna spojení, která jsou ve Společenství významná, a spojující se podniky při těchto transakcích nemohou benefitovat z principů, které se nařízení o kontrole koncentrací snažilo do celého procesu vnést²⁷⁰. Tento nedostatek se snažilo odstranit nařízením č. 1310/97, avšak ani touto cestou nebylo dosaženo plné spokojenosti veřejnosti. Proto Komise v novém nařízením č. 139/2004 zavedla zcela novou možnost, a to požádat o postoupení případu před oznámením.

Je tedy patrné, že původně protekcionistický účel postupování případů časem ustoupil novému účelu, a tím je korigovat rigidní aplikaci obrátových kritérií, která nebyla vždy schopna správně a ve smyslu uvedených principů alokovat případ nejlepšímu orgánu.

10.2 Komu je postupování ku prospěchu?

Odpověď závisí na tom, v jaké fázi k postoupení dojde. Původní ustanovení o postupování po oznámení byla do nařízením vložena na základě požadavků členských států a ty jediné také mohou takové postoupení iniciovat. Co se postupování podle článku 9 týká, není pochyb o tom, že je využíván k ochraně hospodářské soutěže na území jednoho členského státu a bude tudíž ku prospěchu především jemu. Postupování jedním členským státem po oznámení má totožný účel. Pokud je však případ postupován více členskými státy, můžeme zde spatřit i jistou relativní výhodu pro spojující se podniky, neboť řízení se koncentruje v rukou Komise a jediné rozhodnutí (pokud si pochopitelně některý stát neponechal pravomoc o případu rozhodnout) zvyšuje právní jistotu podniků.

---

²⁷⁰ Pro připomenutí se jednalo o principy *one-stop shop*, právní jistoty a princip nejvhodnějšího orgánu. Také princip subsidiarity je v nařízením promítnut, tento princip se však uplatní v celém evropském právním řádu.

To je však také jediná výhoda, která z postupování po oznámení plyne podnikům. Ty totiž musejí investovat nemalé finanční i časové prostředky do notifikování případu příslušnému soutěžnímu orgánu. Potřebují získat informace nutné k řádnému vyplnění notifikačního formuláře, zajistit překlady všech dokumentů a pochopitelně také investovat do právního zastoupení v případech, kdy je příslušných více soutěžních orgánů. Postoupení případu po oznámení totiž mnohdy znamená návrat na začátek celého řízení, novou notifikaci (lze pochopitelně využít informací shromážděných za účelem první notifikace) a značnou časovou prodlevu, což je při spojování podniků vždy nepříjemné.

Postoupení případu před oznámením, které bylo zavedeno jako reakce na stížnosti ze strany podniků týkající se příliš vysokých obrátových limitů, naproti tomu přináší výhody zejména spojujícím se podnikům. Ty mohou totiž ještě před zahájením jakéhokoliv formálního řízení o posouzení spojení požádat o změnu příslušného orgánu, pokud nabudou dojmu, že aplikací obrátových kritérií nebude jejich případ přidělen nejvhodnějšímu orgánu. Postoupení v této fázi také šetří zdroje podniků, neboť se o příslušném orgánu rozhodne ještě před notifikací některému z nich. Povinnost notifikovat spojení pouze Komisi podle čl. 4(5) nařízení č. 139/2004 je také nespornou výhodou.

10.3 Je takový postup v souladu s principy, na kterých je kontrola koncentrací založena?

Posledně jmenovaný způsob postoupení případu je také (až na jednu výjimku uvedenou níže) jediným, který naplňuje zásady, na kterých má být celé posuzování koncentrací založeno. Vzhledem k tomu, že otázky jurisdikce, tedy nejvhodnějšího orgánu, jsou vyjasněny již před podáním oznámení o spojení, není třeba v těchto

případech notifikovat více soutěžním orgánům. Zásada one-stop shop je tedy naplněna, stejně jako princip nejvhodnějšího orgánu. Nehrozí tak ani nesoulad jejich rozhodnutí, čímž je zajištěna vysoká míra právní jistoty.

Výjimku z této idyly představuje postoupení části případu členskému státu. Ačkoliv, jak bylo řečeno, dochází k těmto situacím v případech, kdy Komise o zbytku případu rozhodne podle čl. 6(1)(b), porušuje z principu tento způsob postoupení všechny výše uvedené zásady. V těchto případech totiž musí spojující se podniky oznámit spojení jak Komisi, tak členskému státu, což pochopitelně zásadu one-stop shop či zásadu nejvhodnějšího orgánu nenaplnuje. Hrozí pak také rozdílné výsledky (spíše však teoreticky) a ohrožení právní jistoty účastníků spojení.

Postoupení případu podle čl. 9 či 22 ovšem nenaplnuje téměř žádnou výše uvedenou zásadu. Výjimkou je zásada nejvhodnějšího orgánu, neboť k postupování dochází vždy proto, že dle názoru některého zúčastněného subjektu je nejvhodnější orgán jiný, než který je přiřčen nařízením o kontrole koncentrací. K postoupení však dochází po notifikaci příslušnému soutěžnímu orgánu. Z jednorázového odbavení se tedy podniky těšit nemohou. Změna příslušného orgánu v průběhu řízení také na právní jistotě podnikům nepřidá.

Problematická z hlediska hlavních zásad je také možnost dalšího štěpení případu. Podle čl. 9 je možné postoupit pouze část případu, podle čl. 22 mohou některé státy odmítnout postoupení případu a rozhodovat o něm samy. Tyto případy pochopitelně porušují všechny výše uvedené principy, neboť i nejvhodnější orgán může být pouze jeden.

10.4 Jsou pravidla pro postupování stejně přímočará a jednoznačná, jako jsou ta rozdělující kompetence?

Formulace některých podmínek, které je třeba splnit k postoupení případu, není dle mého názoru zdařilá. Vymezení relevantního trhu nebude pravděpodobně činit větší problémy, neboť to je činnost, kterou se soutěžní orgány musejí zabývat při každém soutěžním případě. Nejasná je však míra ovlivnění soutěže, která je nutná pro splnění podmínek uvedených v člancích 4(4), 9(2)(a) a 22. Sdělení Komise o postupování případů sice podmínky konkretizuje, ani tak ale není snadné odhalit, co se za jejich díkci skrývá. Slova „*spojení může zásadně ohrozit hospodářskou soutěž*“ (vysvětleno ve Sdělení tak, že „*transakce může mít možný dopad na hospodářskou soutěž, ... jenž nakonec může být zásadní, a tak zasluhuje bližší kontrolu*“) v konfrontaci se „*spojením hrozí významné ovlivnění hospodářské soutěže*“ (dle Sdělení „*existuje reálné riziko, že by transakce mohla mít významný záporný dopad na hospodářskou soutěž*“) neodhalují, v čem se skrývá rozdíl mezi těmito dvěma podmínkami. Ani rozhodovací praxe Komise není vždy jednoznačná.

Ačkoliv se domnívám, že by dikce podmínek nutných k postoupení případu mohla být přesnější, minimální počet odmítnutých žádostí o postoupení případu svědčí o tom, že v praxi interpretace a aplikace těchto podmínek nepředstavuje významný problém.

10.5 A lišil by se výsledek řízení o povolení spojení, pokud by případ posuzovala Komise namísto členského států a naopak?

Skutečnost, že spojení posoudí jiný soutěžní orgán, může znamenat i rozdílný výsledek řízení. Komise totiž mnohdy posuzuje spojení na geograficky rozlehlejších územích, než mohou činit soutěžní orgány členských států. Také test, který národní zákonodárci zvolili k hodnocení nebezpečnosti spojení, se může odlišovat od testu používaného Komisí. Nelze pochopitelně srovnávat rozhodnutí dvou orgánů nad jedním případem, neboť k takové situaci nemůže dojít, vzhledem k rozdělení pravomocí.

Co se však českého soutěžního orgánu týká, při zkoumání podmínek, které jsou nutné k tomu, aby ÚOHS povolil spojení podniků, jsem dospěla k závěru, že výsledek posuzování by se neměl lišit od rozhodnutí Komise. Předpokladem je pochopitelně srovnatelná velikost relevantního trhu. Sám ÚOHS několikrát zdůraznil, že je inspirován rozhodovací praxí Komise, což jistě také vychází z toho, že český zákonodárce byl inspirován komunitární právní úpravou, když tvořil, resp. měnil zákon o ochraně hospodářské soutěže.

Nezbývá než konstatovat, že v budoucnu bude velmi zajímavé sledovat, jak bude veřejnost hodnotit současný systém postupování případů a zda dojde k jeho dalším úpravám, či dokonce k úpravě vymezení komunitární dimenze spojení. Neméně zajímavé bude také pozorovat směr vývoje rozhodovací praxe ÚOHS, zejména ve světle rozhodovací praxe Komise ES.

Seznam citované literatury:

Knihy:

BEDNÁŘ, J.: Aplikace soutěžního práva v rozhodovací praxi, C.H.BECK 2005

BELLAMY&CHILD: European Community Law of Competition, 5th edition, Sweet and Maxwell 2001

BERMANN, G.A., GOEBEL, R.J., DAVEY, W., FOX, E.M.: European Union Law, 2. vydání, West Group 2002

CRAIG, P., DE BÚRCA, G.: EU Law – Text, Cases, and Materials, 3. vydání, Oxford University Press 2003

DVOŘÁK, S.: Kontrola spojování soutěžitelů, C.H.BECK 2002

FAUL&NIKPAY: The EC Law of Competition, OXFORD University Press 1999

GOYDER, D.G.: EC Competition Law, 4. vydání, OXFORD University Press 2003

HANLON, J.: European Community Law, Sweet&Maxwell 1998

JONES, A., SUFRIN, B.: EC Competition Law, 2. vydání, Oxford University Press 2004

KORAH, V.: EC Competition Law and Practice, 3. vydání, Sweet and Maxwell 1994

MUNKOVÁ, J., SVOBODA, P., KINDL, J. Soutěžní právo, C.H. Beck 2006

PELIKÁNOVÁ, I.: Obchodní právo, 1. díl, ASPI 2005

RAUS, D., NERUDA, R.: Zákon o ochraně hospodářské soutěže – Komentář, Linde Praha 2004

TICHÝ, L., ARNOLD, R., SVOBODA, P., ZEMÁNEK, J., KRÁL, R., Evropské právo, 3. vydání, C.H.Beck 2006

VAN BEAL&BELLIS: Competition Law of the European Community, 4. vydání, Kluwer Law International 2005

WEATHERILL, S., BEAUMONT, P.: EU Law, 3. vydání, Penguin Books 1999,

Články:

BEJČEK, J.: K pojmům kontroly soutěžního chování a ovládnutí, Právní rozhledy 2004, č. 15, s. 557-564

BEJČEK, J.: Falešné dilema strnulé právní normativity a pružného ekonomického pragmatismu v soutěžním právu, Právník roč. 145, č. 7, s. 745-766

BURYAN, J.: K pojmu podnik ve smyslu práva ES a práva hospodářské soutěže, Právní rozhledy 2005, č. 20, s. 750-751

KINDL, J.: Kontrola koncentrací po vstupu České republiky do Evropské unie, Právní rozhledy 2004, č. 22, s. 816-824

MUNKOVÁ, J.: Podnik jako adresát normy v soutěžním právu, Právní rozhledy 17/2004, s.625-658

MUNKOVÁ, J.: Nařízení o kontrole spojování podniků č. 139/2004 ES, Právní rozhledy 2004, č. 12, s. 459-463

NERUDA, R.: Relevantní trh a otázky související v teorii a praxi soutěžního práva, Právní rozhledy 2004, č. 12, s. 447-458

NEDELKA, M., NĚMEC, J.: K tzv. předběžným konzultacím soutěžního orgánu v řízení o povolení spojení podniků dle práva ES a dle českého práva, Právní rozhledy, č. 11/2001, s. 540

RYAN, S.A.: Reform of the EU Merger Control System – a comprehensive package of proposals, Competition Policy Nexsletter 2003, č. 1, s. 9

VÖLCKER, S. B.: Developments in EC Competition Law in 2004: An Overview, Common Market Law Review 42, 2005, s. 1697-1736